

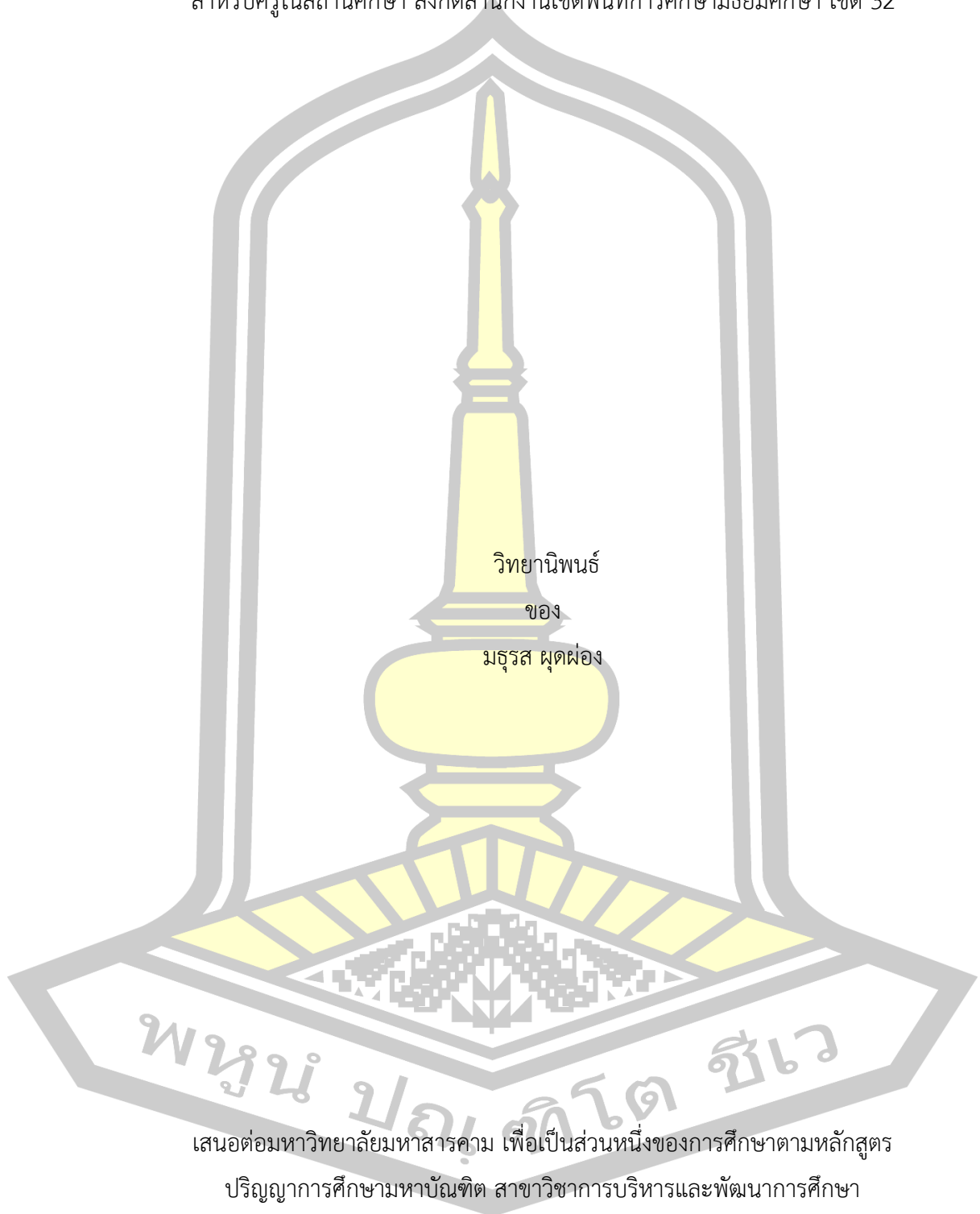
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

วิทยานิพนธ์
ของ
มจรุส ผุดผ่อง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

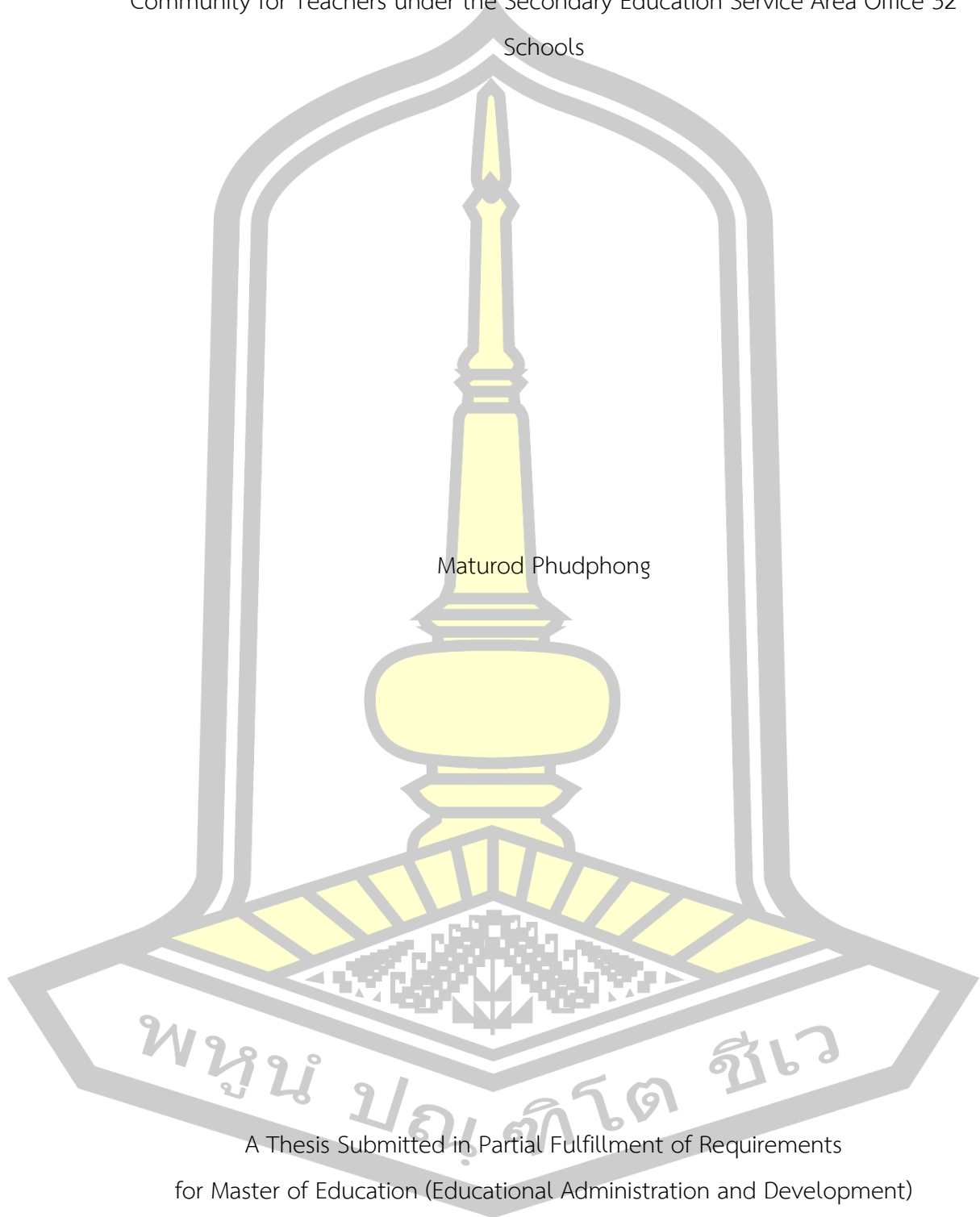

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

พฤษภาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Student Care and Support System using Professional Learning
Community for Teachers under the Secondary Education Service Area Office 32
Schools

Maturod Phudphong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

May 2020

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวมธุรส ผุดผ่อง แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32		
ผู้วิจัย	มรรุส ผุดผ่อง		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 343 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

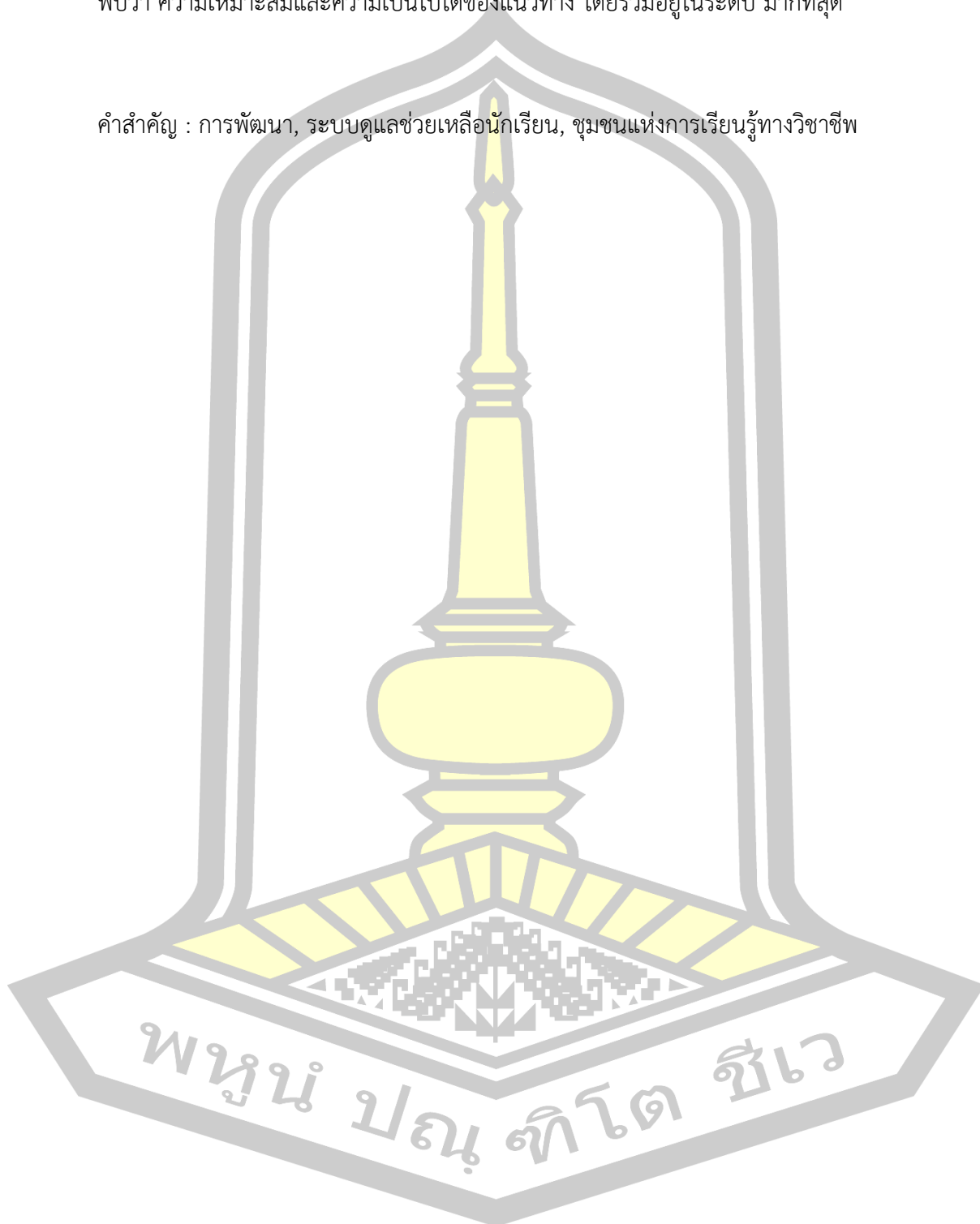
ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน

2. ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

TITLE	The Development of Student Care and Support System using Professional Learning Community for Teachers under the Secondary Education Service Area Office 32 Schools		
AUTHOR	Matured Phudphong		
ADVISORS	Assistant Professor Karn Ruangmontri , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

The purpose of this research is order to study the current state and desired characteristics of the implementation of students system was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Educational Service Area Office 32 And to develop the implementation of students system solution was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Educational Service Area office 32. Population in this research was 343 teachers and the informant was 7 the administrator school, head of student care-taking system and the expert. The research instrument were questionnaire, interview form and assessment form. The statistics for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

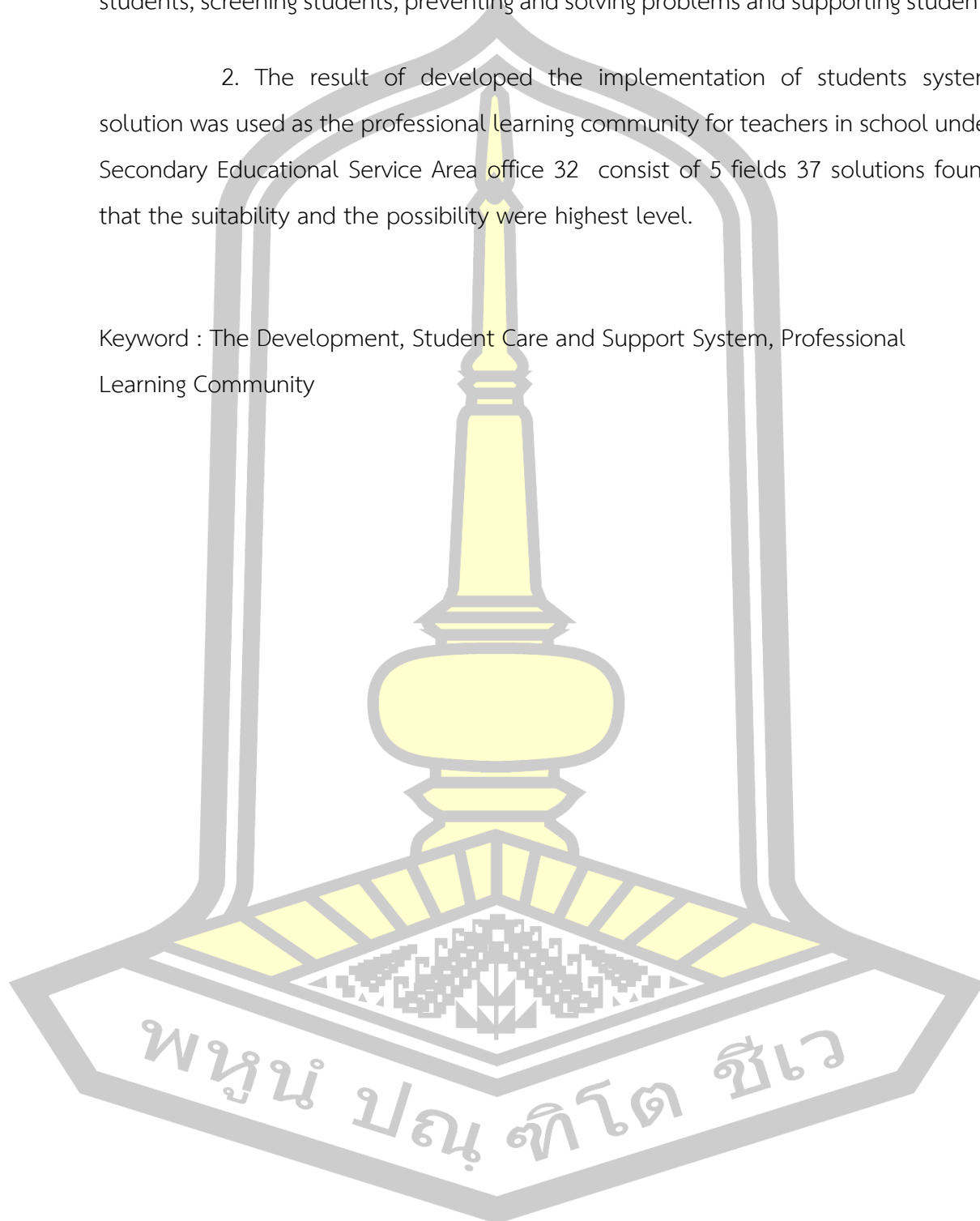
The research results revealed that:

1. The result of analysis the current state and desired characteristic of the implementation of students system was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Education Service Area office 32 found that the current state was high and desired characteristic was the highest level, ranking in

the order of need from high to low as transferring students, knowing, individual students, screening students, preventing and solving problems and supporting students

2. The result of developed the implementation of students system solution was used as the professional learning community for teachers in school under Secondary Educational Service Area office 32 consist of 5 fields 37 solutions found that the suitability and the possibility were highest level.

Keyword : The Development, Student Care and Support System, Professional Learning Community

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้ความอนุเคราะห์ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช วราอัศวปติ ศรีสะอาด อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล นายสรวิศน์ นพพงศ์สิริเดช นายกีรวิชญ์ ประวรรณรัมย์ และนางเนาวรัตน์ กะการดี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ขอขอบพระคุณ นายไพบุลย์ มั่นยืน นายสรพรสิริ เชาวชัยพัฒน์ นายพล บุญโชติ นายจินดา กรองทอง นายประถม นิรุรัมย์ นางจารุวรรณ ตอนสันเทียะ และนางสาวศิริวัฒนาพร พริงเพราะ ที่กรุณาเป็นผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

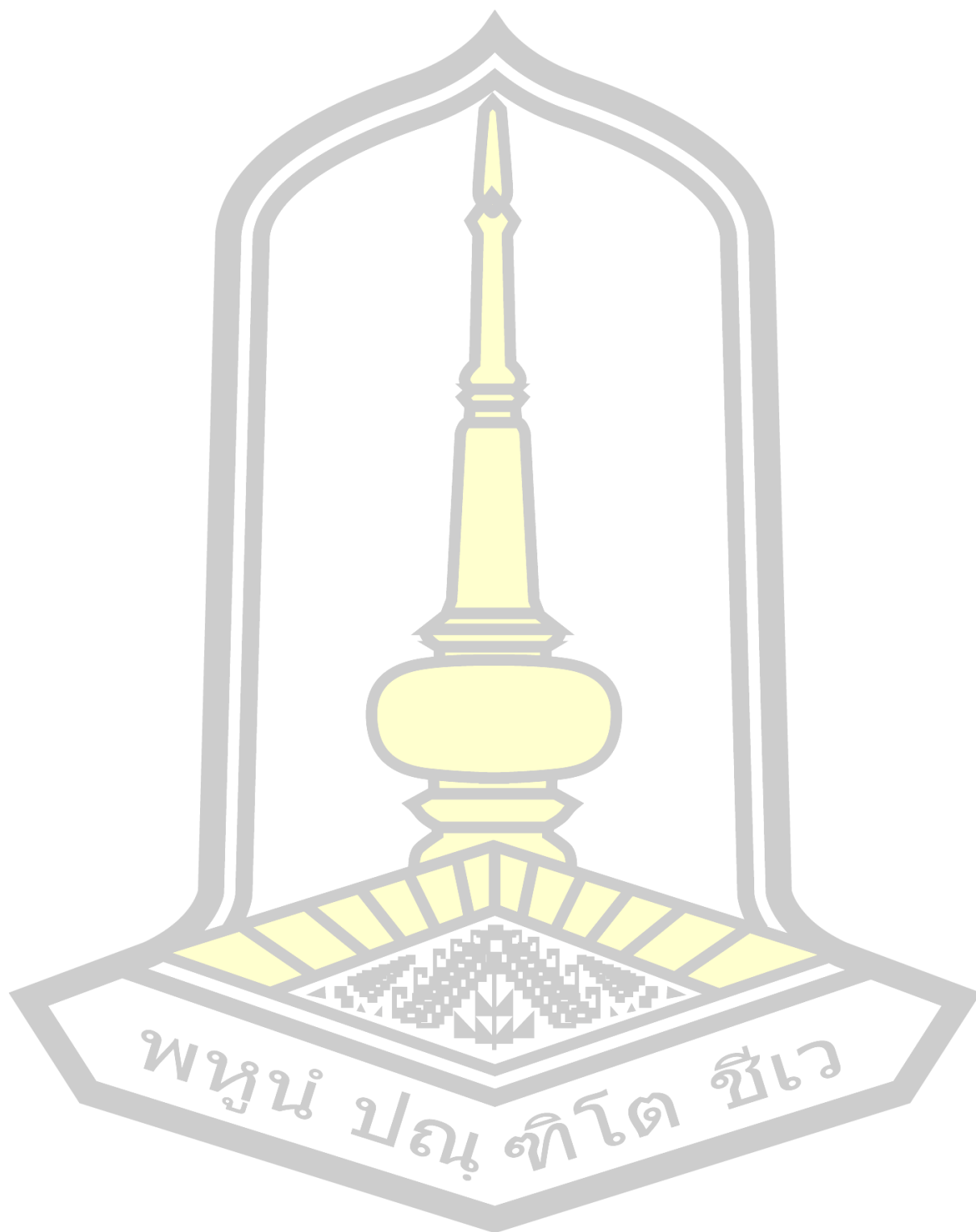
ขอขอบพระคุณโรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคมและโรงเรียนลำปลายมาศ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้การอบรม ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้มีสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักการบริหารการศึกษา.....	9
หลักการบริหารสถานศึกษา.....	11
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community).....	36
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 32.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74

งานวิจัยในประเทศ.....	74
งานวิจัยต่างประเทศ.....	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	85
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.....	87
ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	137
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	137
สรุปผล.....	137
อภิปรายผล.....	138
ข้อเสนอแนะ.....	141
บรรณานุกรม.....	142
ภาคผนวก.....	151
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ.....	152
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	155
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	183
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	193
ภาคผนวก จ ตัวอย่างภาพประกอบการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และการประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	202

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	54
ตาราง 2 รายการประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	89
ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	102
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมรายด้าน	104
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล.....	105
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการคัดกรองนักเรียน	108
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการส่งเสริมนักเรียน110	110
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการป้องกันและ แก้ปัญหา.....	113
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการส่งต่อ.....	116

ตาราง 10 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 127

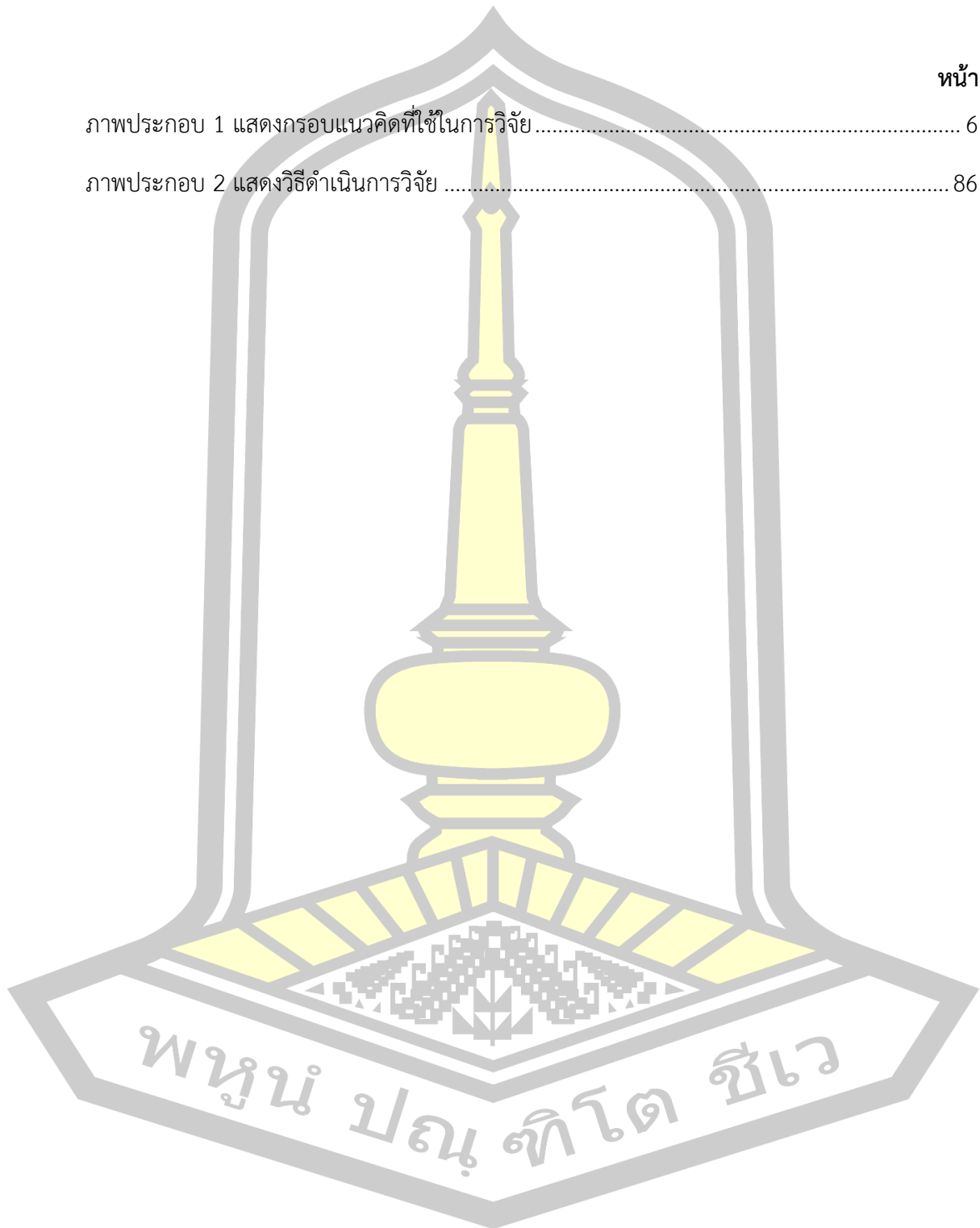
ตาราง 11 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้าน 131

ตาราง 12 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 รายข้อ 132

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ภาพประกอบ 2 แสดงวิธีดำเนินการวิจัย.....	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งมาตรา 23(5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จัก ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) นอกจากนี้จะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็นับว่า เป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรมสุขภาพจิต, 2554)

การจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ซึ่งจัดเป็นวัยวิกฤติ เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการ วางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและเกิดความสับสนในการปฏิบัติตนต่อเพื่อน จึงมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เป็นต้นว่า แต่งกายผิดระเบียบ กระด้างกระเดื่อง ไม่มีสัมมาคารวะ เหม่อลอย เก็บตัว เชื่องซึม พุดจาก้าวร้าวไม่สุภาพได้เถียง เสียงดัง เอะอะ ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการป้องกันและแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงในอนาคตได้จากรายงานสถิติของกรมสุขภาพจิต พบว่า ปัญหาของเยาวชนในโรงเรียน ร้อยละ 30 ของนักเรียน มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางอารมณ์

มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้เยาวชน 1 ใน 10 เท่านั้น ที่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าใจปัญหาของตนเองและสามารถใช้ศักยภาพของตนในการแก้ปัญหา (กรมสุขภาพจิต, 2550)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานงานสร้างความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวความคิดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กล่าวคือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายความรวมถึง การส่งเสริมในสิ่งที่เป็นจุดเด่นของนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือของการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการ พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายยังไม่เข้าใจถึงขั้นตอนของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องล่าช้า ขาดการติดตามกำกับดูแลจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรมและขาดทักษะในการดำเนินชีวิตมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2562) และการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของแนวคิดและวิธีการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดนำมาใช้ในการพัฒนานักเรียน ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปได้ยากที่จะทำเพียงลำพังหรือเพียงนโยบาย เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความเป็น PLC ที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพพร้อมกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศการทำงานให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ นักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้วิจัยในฐานะของครูแนะแนว ผู้รับผิดชอบในการดูแลให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้ทำการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยใช้หลักการการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีความสุข และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีสันติ ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและครูใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
3. ได้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและครูใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ดังนี้

องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของกรมสุขภาพจิต (2546) ซึ่งได้องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ปัญหา
5. การส่งต่อ

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์ห่อองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ของ Hord (1997), Kenoyer (2012), วิจารย์ พานิช (2555), วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษา (2560) ซึ่งได้องค์ประกอบจากหลักการที่ตรงกันมากที่สุดได้องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ
3. ภาวะผู้นำร่วม
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

5. ชุมชนกัลยาณมิตร

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,161 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,161 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 343 คน

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

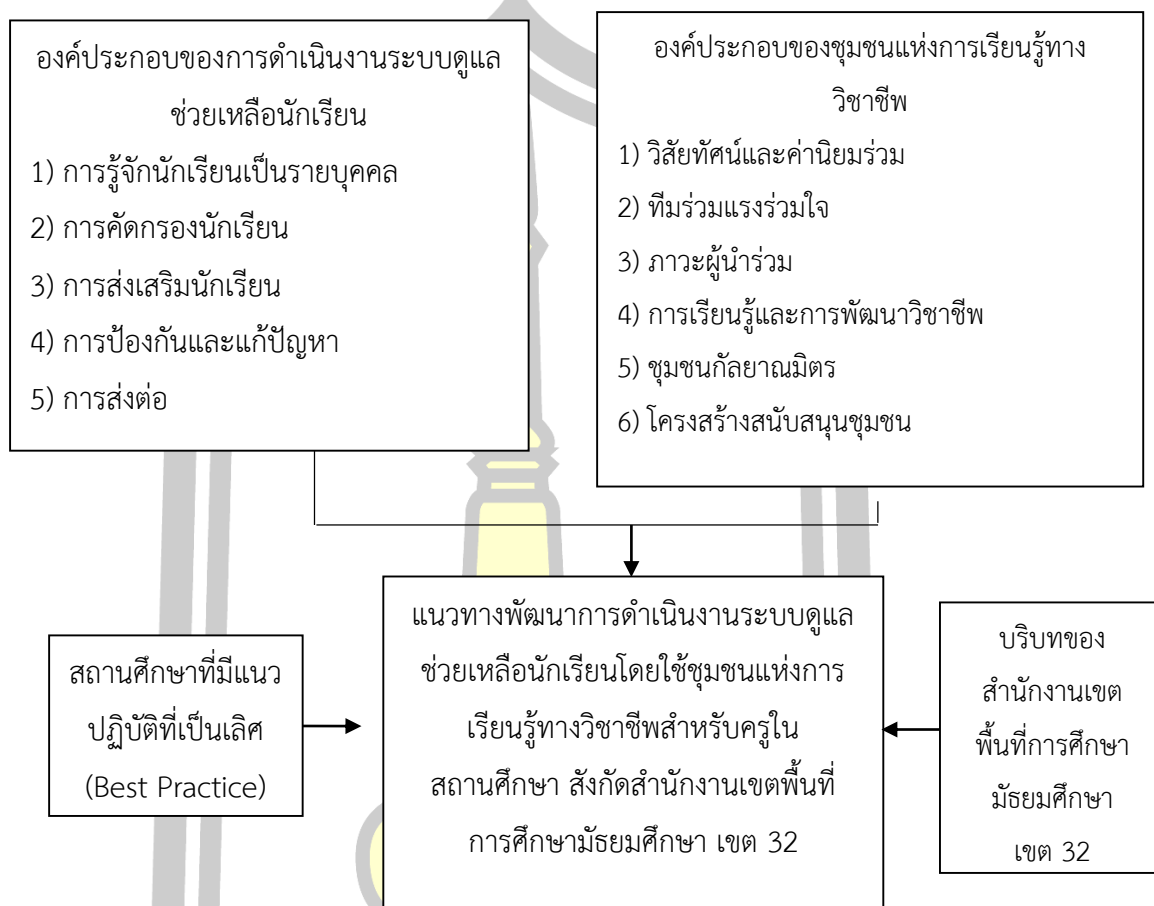
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 6 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ ยืนยัน ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัวและด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมทุก ๆ ภาคเรียน

1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนเพื่อการคัดกรอง แบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล รวมทั้ง มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน

1.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ตามสภาพและความเหมาะสม

1.4 การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยพิจารณาเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1.5 การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น โดยครูที่ปรึกษาประสานงาน ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีและติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก

2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ร่วมกัน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แห่งกาลยามมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจการทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแล สนับสนุน ส่งกระบวนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ให้เกิดบรรยากาศความสุขในการทำงาน ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Vision and Share Values) หมายถึง ภาพความสำเร็จ ที่สมาชิกร่วมกันกำหนดขึ้นและสามารถทำได้จริง ด้วยคุณค่าและอุดมการณ์เดียวกัน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) หมายถึง การร่วมกันทำงาน อย่างสร้างสรรค์แบบมีเป้าหมายและพันธกิจร่วมกัน ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจะต้องตอบสนองเป้าประสงค์หลักของสถานศึกษา

2.3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) หมายถึง การเคารพในความแตกต่าง ไว้วางใจซึ่งกันและกัน แบ่งปันบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหาร สถานศึกษาไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญในการสร้างภาวะผู้นำให้กับครูภายใน สถานศึกษา การมอบอำนาจครู และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ

2.4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development Behavior) หมายถึง การเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน วางแผน ค้นหา พุดคุย และแบ่งปันความรู้ ทักษะ กลวิธี นวัตกรรมใหม่ ๆ มาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตน จนสามารถ สอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้

2.5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) หมายถึง การทำงานร่วมกันด้วย บรรยากาศความเป็นมิตร มีความรู้สึกแบบเกื้อกูลและเอื้ออาทร เป็นความสัมพันธ์กันแบบคนใน ครอบครัวมากกว่าแบบสายงาน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน ร่วมแก้ไขปัญหา หรืออุปสรรคต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไป

2.6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) หมายถึง การจัดให้มี สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมการดำเนินการที่ ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดสรรปัจจัยและเงื่อนไขสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการ มีโครงสร้าง แบบไม่รวมศูนย์ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานให้น้อยลง ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพของครู

3. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ หมายถึง วิธีการ ขั้นตอน แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่จะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นโดยการ ปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกัน โดยเป็นวิธีปฏิบัติที่มีความเหมาะสม มีประสิทธิผล สามารถนำไปใช้ซ้ำได้ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ

4. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับของการปฏิบัติงาน สภาพปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

5. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับความคาดหวัง หรือสภาพต่าง ๆ ที่ครูต้องการให้ เกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

6. ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายงานจากผู้บริหาร สถานศึกษาให้เป็นครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

7. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

8. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 66 โรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักการบริหารการศึกษา
2. หลักการบริหารสถานศึกษา
3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community)
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา
สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
ทวน พิณรุฬันธ์ (2545) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ มีทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่ระเบียบแบบแผน
ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การอำนวยความสะดวกเพื่อจัดการเรียนการสอน ซึ่งควรพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักเรียน คำนึงถึงความสะอาดในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือและบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการเรียน การสอน

สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2554) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดีซึ่งหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดหาอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือ มาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานการบริหาร การศึกษา”

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนหรือสมาชิกของสังคมให้เป็นคนที่ดีมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ในทุก ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ โดยอาศัยความร่วมมือกันในการดำเนินการเพื่อพัฒนาให้ตรง ตามเป้าหมายของสังคมที่ดำเนินอยู่

2. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นเรื่องสำคัญ ถือว่าเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องวาง แผนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยได้ผลผลิตของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีนักเรียนได้ให้รายละเอียดความสำคัญของการบริหารการศึกษา ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2545) ได้เสนอว่า การบริหารการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และเพื่อความอยู่รอดขององค์กร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้เสนอว่า ระบบการบริหารงานที่ไม่ดีจะมี ผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งการบริหารการศึกษานั้น จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหาร จะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จได้

สมถวิล ศรีจันทร์โรจน์ (2552) ได้เสนอว่า การการบริหารการศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการวางรากฐานชีวิตให้กับผู้เรียนได้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน เป็นการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

โดยมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของรัฐ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนกำหนดวิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคลและกลุ่มผู้บริหารเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานที่เกิดขึ้น การบริหารถือเป็นศาสตร์ที่มีวิทยาการสามารถเรียนรู้ได้ และเป็นทั้งศิลป์ที่มีลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติที่นำมาประยุกต์เพื่อใช้ในการบริหาร

หลักการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

สวัสดี กาญจนสุวรรณ (2542) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาภายในขอบเขตงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม อันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

สมเดช สีแสง (2548) ได้ให้ความหมายว่า สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานการศึกษา หน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาทั้งภาคบังคับและขั้นพื้นฐาน รวมถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยสถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานทางการศึกษา

Good (1973) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานในสถานศึกษา หมายถึง การสั่งการ การควบคุมดูแลงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาให้ตรงเป้าหมายทุกประการ

สรุปได้ว่า การบริหารงานในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม

2. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปซึ่งเป็นขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้ คือ

- 2.1 ด้านการบริหารวิชาการ
- 2.1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
หลักสูตรท้องถิ่น
- 2.1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 2.1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2.1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.1.5 การพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้
- 2.1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 2.1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 2.1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 2.1.9 การนิเทศการศึกษา
- 2.1.10 การแนะแนว
- 2.1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 2.1.12 การส่งเสริมชุมชน
- 2.1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา
และองค์กรอื่น ๆ
- 2.1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร
หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 2.1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา
- 2.1.16 การคัดเลือกหนังสือ
- 2.1.17 การพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 2.2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการ
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 2.2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 2.2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 2.2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 2.2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

- 2.2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
- 2.2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.2.11 การวางแผนพัสดุ
- 2.2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทาและจัดหาพัสดุ
- 2.2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.2.22 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 2.3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 2.3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 2.3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 2.3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2.3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 2.3.6 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 2.3.7 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 2.3.8 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 2.3.9 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 2.3.10 การอุทธรณ์และร้องทุกข์
- 2.3.11 การออกจากราชการ
- 2.3.12 การจัดระบบและการจัดหาทะเบียนประวัติ

2.3.13 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

2.3.14 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากร
ทางการศึกษา

2.3.15 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

2.3.16 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.3.17 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา

2.3.18 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และบุคลากร
ทางการศึกษา

2.3.19 การพัฒนาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

2.4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

2.4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

2.4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

2.4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

2.4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

2.4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

2.4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.4.8 การดำเนินงานธุรการ

2.4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

2.4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

2.4.11 การรับนักเรียน

2.4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

2.4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

2.4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.4.15 การทัศนศึกษา

2.4.16 งานกิจการนักเรียน

2.4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

2.4.18 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน
องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

2.4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

2.4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

2.4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

2.4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานการบริหารการศึกษาก็คือ ขอบข่ายของงานการบริหารสถานศึกษาเพราะมีขอบข่ายงานอันเดียวกัน ซึ่งงานในสถานศึกษาที่ผู้บริหารการศึกษาต้องบริหารมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านงานบุคคลและ 4) ด้านงานทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามกรอบนโยบายของรัฐบาลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงการส่งเสริม ป้องกันและการแก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการบริหารทั้งระบบโรงเรียน โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีกับครูที่ปรึกษา

ครูแนะแนวและฝ่ายปกครอง รวมทั้งมีการประสานระหว่างระบบครอบครัวระบบโรงเรียนและ
สาธารณสุขที่ต้องรับส่งต่อปัญหาวัยรุ่นที่สำคัญและเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการ
และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว
และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้ง
การสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งการดูแลช่วยเหลือ หมายรวมถึงการส่งเสริม การป้องกัน
และการแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับ ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ใน
การดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการ
และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมี ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการ
ดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้ แก่ คณะกรรมการ
สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมี ส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจาก
วิกฤตทั้งปวง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจนพร้อมทั้งมี
วิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำ
ชั้น/ ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก
สถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้ให้ความหมายว่า ระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนว่า การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อให้
นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต
และรอดพ้นสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้ให้ความหมายว่า การดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้น
จากสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจนสอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

2. ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยมาตรา 22 ให้ยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ตามมาตรา 23 ข้อ 5 ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

กรมสุขภาพจิต (2546) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวัง ดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการศึกษานั้นไม่เพียงพออันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและเชิงลบอันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนานักเรียนครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม ซึ่งครูจะต้องปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จนเกิดผลดีต่อทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ในฐานะที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนมากมาย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตจึงมีนโยบายสำคัญที่จะต้องร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหา วิธีการหนึ่งคือการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมา

ดำเนินการอย่างจริงจังเนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นระบบที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุข

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

3. วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูที่ประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็น คนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบมี ประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเป้าหมายของในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการทำงานตามขั้นตอนการดำเนินงาน และมีการบันทึกหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินได้

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เพื่อให้โรงเรียน ครู ผู้รับผิดชอบรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้

4. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นระบบการทำงานที่มีกระบวนการชัดเจน ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ตามกรอบการทำงานให้ ชัดเจน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกิดการพัฒนาค ำรึกษาปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 สนับสนุนช่วยเหลือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบติดตาม ประเมินผลและ รายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 นำนโยบายการช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาคำรึกษาปฏิบัติด้านการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

2.2 สนับสนุน ช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2.3 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินงานการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

2.4 ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

3.1 บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

3.2 ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ

3.3 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

4. ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

4.2 คัดกรอง จำแนกนักเรียน

4.3 จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา

4.4 จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ ส่งต่อ

4.5 รายงานผล

5. ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

5.1 สนับสนุนครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา

5.3 จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ

5.4 ส่งต่อ

6. หัวหน้าระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

6.1 ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา

6.2 ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7. นักเรียน มีบทบาทหน้าที่คือ ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

8. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ คือ ให้การสนับสนุนให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไอนักเรียน อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ

9. ผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

9.1 อบรม ดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรัก ความเข้าใจและให้ความอบอุ่น

9.2 สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน

9.3 เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน

10. ชุมชน มีบทบาทและหน้าที่คือ สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัย สาธารณสุขอำเภอและสาธารณสุข

จังหวัด โรงพยาบาล กระทรวงแรงงานและสวัสดิการทางสังคม สื่อมวลชน และอื่น ๆ มีความสามารถ ในการให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ ดังนี้

- 10.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ
- 10.2 สอดส่อง ดูแล ให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัย และการแก้ปัญหาพฤติกรรม
- 10.3 ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล
- 10.4 เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตาม ความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด
- 10.5 ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 10.6 ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศที่เป็น ประโยชน์และน่าสนใจ
- 10.7 ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและการขยายผล การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5. องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการศึกษาข้อมูลองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยพบ องค์ประกอบที่ตรงกันจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จึงขอนำเสนอแหล่งข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับมากที่สุด คือ กรมสุขภาพจิต (2546) ที่ได้เสนอองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการ การดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไข

5. การส่งต่อ

องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการ ดำเนินงาน คือ ครูที่ปรึกษา โดยประสานความร่วมมือกับครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจร่วมคิดร่วมทำของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ เทคนิควิธีการ เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การดูแล ช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับและมีความ

เชื่อมั่น ซึ่งองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนดังกล่าว มีความหมาย ความสำคัญ วิธีการ และขั้นตอนที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน ของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ว่า นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรม หลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่ง สำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรอง นักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ความหมายของ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนในแต่ละด้านครูที่ปรึกษา จะต้องทราบรายละเอียดและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนและอาจจะต้องประสานความร่วมมือ กับครูและบุคลากรอื่นทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวอันจะเป็นประโยชน์ต่อ การรู้จักนักเรียนดีขึ้นรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานนักเรียนที่ครูปรึกษาควรทราบ

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัวและ ด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมทุก ๆ ภาคเรียน

ความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็น วิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล และสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของ นักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็น ประโยชน์ต่อการส่งเสริมป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน จะทำให้ไม่เกิด ข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน หรือเกิดน้อยที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า การรู้จัก ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น

สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้

ขั้นตอน/วิธีการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอว่า วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น มีวิธีการดังนี้

1. การสังเกต ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน
สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน
2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียนผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิด นักเรียนและเพื่อนบ้าน สัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง
3. การเยี่ยมบ้าน ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ/สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ทักษะคิดหรือค่านิยมของตนในครอบครัว เยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่นในครอบครัว
4. ศึกษาข้อมูล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียน
กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครู ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ

1. ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านี้มาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูคนอื่นหรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้ เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กนักเรียน (The Strengths and Difficulties Questionnaire : SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) และแบบประเมินความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient : IQ) เป็นต้น รูปแบบและ

รายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียนด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนจึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี มิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่นๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้ที่ครูที่ปรึกษาและมีผู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไปหรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอนหรือจนครบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้นแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำโดยพัฒนาจาก (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงตรง จำนวนข้อไม่มาก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Normal) ของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุดคือ

ชุดที่ 1 ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก

ชุดที่ 2 พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก

ชุดที่ 3 เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุดมีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่านั้น ทางโรงเรียนอาจ

เลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3. เครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาควรมีสำหรับใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

- หรือความอัจฉริยะ
1. ข้อมูลด้านความสามารถ การเรียน ความสามารถพิเศษ
  2. ด้านสุขภาพ ร่างกายหรือความพิการ จิตใจ พฤติกรรม การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ด้านครอบครัว เศรษฐกิจ การคุ้มครองสวัสดิภาพ
  4. ด้านสารเสพติด
  5. ด้านความปลอดภัย
  6. พฤติกรรมทางเพศ
  7. ด้านอื่น ที่ครูพบเพิ่มเติม
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้เสนอว่า ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรมีอย่างน้อย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น
  - 1.1 ด้านการเรียน
  - 1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ
2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น
  - 2.1 ด้านร่างกาย
  - 2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม
3. ด้านครอบครัว แยกเป็น
  - 3.1 ด้านเศรษฐกิจ
  - 3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน
4. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือ

สรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. การสังเกต ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน สังเกตพฤติกรรมการทำงาน of นักเรียน
2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียนผู้เกี่ยวข้อง ภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิด นักเรียนและเพื่อนบ้าน สัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง

3. การเยี่ยมบ้าน ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่หรือผู้ปกครอง นักเรียน ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ/ สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ทศนคติหรือ ค่านิยมของตนในครอบครัว เยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่นในครอบครัว

4. ศึกษาข้อมูล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียน

5. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านี้ มาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น

องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

ความหมายของการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของการคัดกรองนักเรียนว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2550) ได้ให้ความหมายของการคัดกรองนักเรียนว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความ ต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน เพื่อการคัดกรองแบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียน รายบุคคล รวมทั้งมีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน

ความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า โรงเรียน ควรให้มีการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรอง นักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียน แต่ละด้าน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้เสนอว่า การคัดกรอง จัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรอง นักเรียนเพื่อจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหา

โรงเรียนควรให้มีการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการ
คัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรอง
นักเรียนแต่ละด้าน

ขั้นตอน/วิธีการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการ
พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ คัดกรอง กลุ่มปกติ
กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์
การคัดกรองของ โรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/
มีปัญหามาตาม เกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไข
ปัญหาตามแต่กรณี

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรอง
นักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดเกณฑ์การคัดกรองของนักเรียนของโรงเรียนเป็น
หลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน
เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน
รวมทั้งให้มีกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า
การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนแล้วนำผลที่ได้มาจำแนก
ตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษาได้จัดทำขึ้น สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์
การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับ
สภาพความเป็นจริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่เท่าไร จึงจัดอยู่ในกลุ่ม
เสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาการคัดกรองจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ
2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว
แสดงออก เกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนรู้เปลี่ยนแปลง
ไปในทางลบ
3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน
มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมในด้านลบ

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ
2. กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตาม เกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาตามแต่กรณี

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน

ความหมายการส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมนักเรียนว่า เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมนักเรียนว่า เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม

ความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า การส่งเสริมนักเรียนจะให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น ภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า การส่งเสริมนักเรียนจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการ

ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

ขั้นตอน/วิธีการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า วิธีการและเครื่องมือ เพื่อการส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) และการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม อาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเหมือนที่บ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้

1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

1.1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้นเป็นเรื่องที่ทันสมัย

1.1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผล ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้งซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรม

1.1.4 แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

1.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามนั้น แต่ไม่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย

1.3 วิธีการผสมผสานโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.4 วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกันร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกันในการประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้รายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้นดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมก็คือ

2.1 การเตรียมการโดยครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2 การสื่อสารครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้งครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

2.4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

2.4.2 เป็นข้อมูลสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ข้อตระหนักในการดำเนินกิจกรรมทั้งสองนี้ว่า

1. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูประจำชั้นควรระมัดระวังคำพูด ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใย ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอว่า วิธีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่ามีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมตามหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ โดยมีกิจกรรมสำคัญ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ปัญหา

ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งหากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้อง

ให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับลักษณะของปัญหา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้ให้ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหาว่า เป็นดูแลช่วยเหลือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยพิจารณาเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ความสำคัญของการป้องกันและแก้ปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดหาวิธีช่วยเหลือทั้งป้องกันและการแก้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของชุมชน สังคม ประเทศชาติต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม พัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอว่า การป้องกันและแก้ปัญหาคือ ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย และการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ปัญหาคือ ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย และการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง

ขั้นตอน/วิธีการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอว่า มาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ให้กับนักเรียนที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น เป็นการให้การช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลาย ปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพ กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจกล้าที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ให้ คำแนะนำในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ

2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม

2.3 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน

2.4 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

2.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า รายละเอียดการจัดกิจกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนมีดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช่ในคาบเรียน โดยส่วนใหญ่จึงเป็นเวลาเข้าก่อนเข้าแถวหรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว การจัดกิจกรรมอาจจัดทำเป็นชมรม เป็นโครงการหรือเป็นงานของโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษากับ นักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับตัวนักเรียนและความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะ สมาชิกหรือเป็นผู้ร่วมจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองก็ จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น และหากโรงเรียนมี เทคโนโลยีทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า มาตรการ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีหลายวิธี ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัด กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหและการติดตามดูแลช่วยเหลือครูควรจัดกิจกรรมป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยใช้เครื่องมือคือ แบบบันทึกการให้คำปรึกษา แบบบันทึกผลการประสานและช่วยเหลือนักเรียน แบบบันทึกการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ปัญหา ให้กับนักเรียนที่ครูประจำชั้น/
ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อ

ความหมายของการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของการส่งต่อว่า กรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ความหมายของการส่งต่อว่า เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

สรุปได้ว่า การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น โดยครูที่ปรึกษาประสานงาน ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีและติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก

ความสำคัญของการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปหากปล่อยให้ปัญหานักเรียนที่ปรึกษาอาจกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า กรณีที่เด็กมีความสามารถพิเศษ หรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาสก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

สรุปได้ว่า บางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปหากปล่อยให้ปัญหานักเรียนที่ปรึกษาอาจกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

ขั้นตอน/วิธีการ

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า ในการส่งต่อนักเรียนนั้นมีแนวทางในการส่งต่อ ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบ
ล่วงหน้า

2. สรุปรายชื่อข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการ
ช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือให้ผู้รับช่วงการช่วยเหลือนักเรียนทราบ
โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

3. ครูที่ปรึกษาต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ
โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวลหรือโกรธแต่ให้นักเรียนเกิด
ความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบกับครูที่จะช่วยเหลือ

4. ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียน
และส่งต่อให้เรียบร้อย

5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้เสนอว่า การส่งต่อ
นักเรียนที่มีปัญหา มี 2 ลักษณะ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูแนะแนว
หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการ
ของนักเรียน

2. การส่งต่อภายนอก เป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือ
องค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน กรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะ
แนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อและมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่าง
ต่อเนื่องการดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้เสนอว่า การส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 แบบ
คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือ
นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่ง
ต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ

การส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการ
แก้ไขปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ปัญหาพฤติกรรมที่
ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น แต่หากกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สรุปได้ว่า การส่งต่อนักเรียนแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือ นักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่ายปกครอง เป็นต้น
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community)

1. ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) คือ กระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษา ทำงานร่วมกัน ในวงจรของการร่วมกัน ตั้งคำถาม และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผล การเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครู และนักการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการ เรียนรู้ให้ศิษย์เรียนรู้ได้ทักษะ 21st Century Skills โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศเข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง ช่วยเผยศักยภาพที่แท้จริงของปัจเจกออกมาผ่านกระบวนการกลุ่ม

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรม ความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกัน แบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียน เป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน สู่การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือ ประสิทธิภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้

โดยมีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กรที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน้างานสำคัญคือความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญจากการศึกษาหลายโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการในรูปแบบ PLC พบว่าเกิดผลดีทางวิชาชีพครู และผู้เรียนที่มุ่งพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2562) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษา คือผู้บริหาร คณะผู้บริหาร ชุมชน ร่วมกับครูผู้สอนเป็นชุมชนเชิงวิชาการหรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติ มีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะ ๆ และทำอย่างต่อเนื่อง

Dufour (2006) ได้ให้ความหมายว่า PLC เป็นเครื่องมือในการสร้างการรวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์ นำประสบการณ์ จากการออกแบบการเรียนรู้และนวัตกรรมอื่น ๆ ที่ตนเองทดลองใช้มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันเกิดเป็นการสร้างความรู้ หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ครูจากประสบการณ์ตรง และจากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่มีคนศึกษาและเผยแพร่ไว้

กุลกัลยา ภูสิงห์ (2559) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) คือ แนวความคิดที่ชี้ให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนในรูปแบบของศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ เป็นวิสัยทัศน์ทำให้โรงเรียนฟื้นคืนชีพครั้งด้วยการเปลี่ยนแปลงให้สถานที่ที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ร่วมกัน สถานที่ที่ครูได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพตนและเป็นสถานที่ที่ผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการปฏิรูปโรงเรียนด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้วิสัยทัศน์เหล่านี้บรรลุผลสำเร็จได้ในห้องเรียนจะต้องมีการนำความรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Learning) มาใช้จริง ส่วนในห้องพักครูนั้นครูจะต้องมีการสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) ด้วยการเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากการทำทนายและการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำทฤษฎีไปใช้ปฏิบัติจริงในชั้นเรียน รวมถึงผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นจะต้องให้ความร่วมมือกับครูในการวางแผนชั้นเรียน ซึ่งเป็นการนำทฤษฎีปฏิบัติจริงในชั้นเรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แห่งกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจการทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแล สนับสนุน ส่งกระบวนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ให้เกิดบรรยากาศ

ความสุขในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. กระบวนการ PLC (Professional Learning Community)

วัชรา เล่าเรียนดี (2548) ได้เสนอว่า หัวใจสำคัญที่สุดของ PLC (Professional Learning Community) คือ เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่การเรียนรู้ในโรงเรียน (และมหาวิทยาลัย) ต้องเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน” (Teacher) มาเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator) ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอน (Class Room) มาเป็นห้องทำงาน (Studio) เพราะในเวลาเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะเรียนเป็นกลุ่ม และทำงานร่วมกันที่เรียกว่า การเรียนแบบโครงการ (Project-Based Learning) การศึกษาต้องเปลี่ยนจากเน้นการสอน (ของครู) มาเป็นเน้นการเรียนรู้ (ของนักเรียน) เปลี่ยนจากเน้นการเรียนรู้ของปัจเจก (Individual Learning) มาเป็นเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) เปลี่ยนจากการเรียนแบบเน้นการแข่งขันมาเน้นความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน ครูเปลี่ยนจากการบอกเนื้อหา สาระมาเป็นที่ทำหน้าที่ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความท้าทาย ความสนุกในการเรียนให้แก่ศิษย์ โดยเน้นออกแบบโครงการ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) เพื่อให้ได้เรียนรู้ ฝึกฝนทักษะเพื่อการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) แล้วครูชวนศิษย์ร่วมกัน ทบทวนไตร่ตรอง (Reflection หรือ AAR) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือทักษะที่ลึกและเชื่อมโยงรวมทั้ง โยงประสบการณ์ตรงเข้ากับทฤษฎีที่มีคนเผยแพร่ไว้แล้ว ทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงทฤษฎีจากการปฏิบัติ ไม่ใช่จากการฟังและท่องจำ

PLC มีวิธีการทำงาน หรือกระบวนการของ PLC มีดังนี้

1. ต้องมีการรวมกลุ่ม และกลุ่มนั้นต้องมีลักษณะคล้าย ๆ กัน เช่น
  - 1.1 จัดกลุ่มครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน
    - 1.1.1 กลุ่มครูที่สอนวิชา/กลุ่มสาระเดียวกันในระดับชั้นเดียวกัน
    - 1.1.2 กลุ่มครูที่สอนวิชา/กลุ่มสาระเดียวกันในช่วงชั้นเดียวกัน
    - 1.1.3 กลุ่มครูตามลักษณะงาน
  - 1.2 จำนวนสมาชิก 6-8 คน (ผู้บริหาร/ศึกษานิเทศก์ หมุนเวียนเข้าร่วมทุกกลุ่ม)
  - 1.3 ระยะเวลา 2-3 ชม.ต่อสัปดาห์ ตลอดหนึ่งปีการศึกษา กำหนดเป็นชั่วโมงที่ชัดเจน
  - 1.4 จัดชั่วโมงอยู่ในภาระการสอนของครู/ภาระงาน เพื่อไม่ให้ครูถือว่าเป็นภาระเพิ่มขึ้น

1.5 การจัด PLC โดยใช้ ICT ในการเข้ากลุ่มระหว่างการดำเนินการ

2. บทบาทของบุคคลในการทำ PLC

2.1 ผู้อำนวยการความสะดวก

2.1.1 รักษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก

2.1.2 ควบคุมประเด็นการพูดคุย

2.1.3 ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น

2.2 สมาชิก

2.2.1 เปิดใจรับฟัง และเสนอความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

2.2.2 รับแนวทางไปปฏิบัติและนำผลมาเสนอ พร้อมต่อยอด

2.3 ผู้บันทึก สรุปประเด็นการสนทนาและแนวทางแก้ปัญหาพร้อมบันทึก

Logbook

3. กลุ่มร่วมกันคิด “ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน” หาปัญหาสำคัญที่สุด

สิ่งที่ต้องระวัง คือการไม่ช่วยกันค้นหาปัญหาที่แท้จริง ผลักปัญหาออกจากตัว

4. หาสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา จากนั้นกลุ่มอภิปรายหาสาเหตุที่แท้จริง เน้นไปที่การสอนของครูเป็นอันดับแรกๆ ที่ถือว่าเป็นสาเหตุที่แท้จริง เช่น นักเรียนอ่านไม่ออก เป็นปัญหาสำคัญร่วมกัน ไม่ใช่สาเหตุว่าพ่อแม่แยกทาง

5. หาแนวทางแก้ไข “ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน” ที่สำคัญนั้น จะแก้ไขอย่างไรดูสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ปัญหาอาจใช้ประสบการณ์ของครูที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ผู้ทรงคุณวุฒิจานวิจัยหรือแหล่งอื่น ๆ ที่มีการเสนอแนวทางไว้แล้ว จากนั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหา สำคัญ 1 เรื่องหรือ 2 เรื่องตามสภาพของโรงเรียน

6. นำแนวทางที่สรุปเพื่อนำไปแก้ไขปัญหา มาช่วยกันสร้างงาน สร้างแผนงาน เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) โดยมีสิ่งที่จะต้องทำ ต่อคือทำอะไร ทำเมื่อไร ใช้อย่างไร และตรวจสอบการทำงานอย่างไร จะเสนอผลระหว่างทำงาน และสรุปผลเมื่อไร

3. การแบ่งระดับของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

PLC (Professional Learning Community) สามารถแบ่งระดับได้ 3 ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา ระดับเครือข่าย และระดับชาติ โดยแต่ละลักษณะจะแบ่งตามระดับของความเป็น PLC (Professional Learning Community) ย่อย ดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา (School Level) คือ PLC ที่ขับเคลื่อนในบริบทสถานศึกษา หรือโรงเรียน สามารถแบ่งได้ 3 ระดับย่อย (Sergiovanni, 1994) คือ

1.1 ระดับนักเรียน (Student Level) ซึ่งนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น จากครูและเพื่อนนักเรียนอื่นให้ทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลสำหรับตน นักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้

1.2 ระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ (Professional Level) ประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียน โดยใช้ฐานของ “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของชุมชน จึงเรียกว่า “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันพิจารณา ทบทวนเรื่องนโยบาย การปฏิบัติและกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ ของโรงเรียนใหม่อีกครั้งโดยยึดหลักในการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้สามารถบริการด้านการเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าว นำมาสู่การสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาชีพของครูผู้สอน และผู้บริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดีต่อกันของทุกฝ่าย

1.3 ระดับการเรียนรู้ของชุมชน (Learning Community Level) ครอบคลุมถึงผู้ปกครอง สมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชนโดยบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีส่วนร่วมเข้ามาร่วมสร้างและผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้อาวุโสในชุมชน ตลอดจนสถาบันต่างๆ ของชุมชนเหล่านี้ต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเป้าหมายการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทางการศึกษาได้โดยการให้การดูแลแนะนำการเรียนที่บ้านของนักเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในการออกแบบการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานของตน ผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย (Network Level) คือ PLC ที่ขับเคลื่อนในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชนเครือข่ายภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้กำลังใจสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน อาจมีเป้าหมายที่เป็นแนวคิดร่วมกันอย่างชัดเจนสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน คือ การตกลงร่วมมือกันในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบันโดยมองว่าการร่วมมือกันของสถาบันต่าง ๆ จะทำให้เกิดพลังการขับเคลื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนหรือร่วมลงทุนด้านทรัพยากร และการเกื้อหนุนเป็นกัลยาณมิตร คอยสะท้อนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กรณีตัวอย่าง เช่น กรณีศึกษาการจัด PLC เป็นกลุ่มของโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์ เพื่อร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยนและสะท้อนร่วมกันทางวิชาชีพ เป็นต้น

2.2 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครู คือ การจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ของตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ สมาชิกที่รวมตัวกันไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับ

สังกัดแต่จะตั้งอยู่บนความมุ่งมั่น สมครใจใช้อุดมการณ์ร่วมเป็นหลักในการรวมกันเป็น PLC กรณีตัวอย่าง เช่น PLC “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิ สดศรี-สฤชตวิงส์ (มสส.) ที่สร้างพื้นที่ส่วนกลางสำหรับวิชาชีพครูให้จับมือร่วมกันเป็นภาคีร่วมพัฒนา “ครูเพื่อศิษย์” มุ่งสร้างสรรค่นวัตกรรม การออกแบบการเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย (วิจารณ์ พานิช, 2547) เป็นต้น

3. ระดับชาติ (The National Level) คือ PLC ที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่งจัดเครือข่าย PLC ของชาติ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของวิชาชีพ โดยความร่วมมือของสถานศึกษา และครู ที่ผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาวิชาชีพภายใต้การสนับสนุนของรัฐ ดังกรณีตัวอย่างนโยบายวิสัยทัศน์เพื่อความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ รัฐจัดให้มี PLC ชาติสิงคโปร์เพื่อมุ่งหวังขับเคลื่อนแนวคิด “สอนให้น้อย เรียนรู้ให้มาก” (Teach Less, Learn more) ให้เกิดผลสำเร็จ เป็นต้น

4. ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้เสนอว่า ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน (Community) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับการปฏิบัติการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่เกิดขึ้นภายใน คือ ครู ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนานและเสริมแรงกันทั้งภายในและนอกสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษา รวมทั้งการรวมตัวกันของครูในการทำงานเชิงสร้างสรรค์ นำประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เช่น แบบ BBL และนวัตกรรมอื่น ๆ มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันเกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ในการทำงานที่เกิดจาก

ประสบการณ์ตรงและจากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่ควรศึกษาและเผยแพร่ไว้

2. เป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำไปสู่การตั้งโจทย์และทำวิจัยในชั้นเรียนที่ทรงพลังและสร้างสรรค์ช่วยในการออกแบบวิธี วิทยา การวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลผลงานวิจัยและการสังเคราะห์ออกมาเป็นความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับบริบทความเป็นจริงของสังคมไทยของวงการศึกษาไทยเด่นผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะข้อมูลในชั้นเรียนเท่านั้นแต่จะเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงของผู้คนที่เป็นบริบทของการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำหน้าที่ครู

3. เป็นการรวมกลุ่มบุคคลที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่แต่ละคนให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาที่เชื่อว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ (Powerful Tool) จะทำให้การสื่อความหมายระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีกลุ่มเป้าหมายเดียวกันพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องในการทำงานของนักการศึกษาที่มีการดำเนินการภายใต้วงจรของการวิจัยปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการสืบเสาะแสวงหาความรู้และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ วิจารณ์ พานิช (2554) สรุปลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนมีหลากหลายองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. เน้นการเรียนรู้
2. มีวัฒนธรรมร่วมมือกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกฝ่าย
3. ร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดีและตั้งคำถามต่อสภาพปัจจุบัน
4. เน้นการลงมือทำ
5. มุ่งพัฒนาต่อเนื่อง
6. เน้นที่ผล (หมายถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของศิษย์)

Hord (1997) ได้เสนอว่า ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ถือเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูให้รวมตัวกันเป็นชุมชนที่มีส่วนร่วมในพันธกิจ วิสัยทัศน์และเป้าหมายการสืบค้นร่วมกันโดยร่วมกันปรับเปลี่ยนทิศทางและการลงมือกระทำการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูป การเรียนรู้ ดำเนินคู่ขนานและเสริมแรงกันทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการร่วมมือกันทั้งผู้บริหาร และครูแสดงออกทางภาษาและการกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงความสร้างสรรค์งานของครู เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันความเชี่ยวชาญผ่า และความร่วมมือรวมพลังกันซึ่งเป็นกระบวนการเพิ่มความรู้สึกร่วมกันในการร่วมหรือสัมพันธ์กับ คนอื่น ๆ ทั้งในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนา วิชาชีพของตนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

Stoll and Louise (2007) ได้เสนอว่า ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ว่า ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือแบ่งปันบทบาทของการเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ที่ปรึกษา (Adviser) หรือผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) คือ ได้นำไปสู่การชี้แนะการปฏิบัติให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการสอน และความสัมพันธ์ภายในโรงเรียนด้วยนอกจากนี้ยังมีการพูดคุยสนทนากันที่สะท้อนผลการปฏิบัติงาน การสอนและการให้ความรู้ของนักเรียนทำให้ครูสามารถตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงานของครูได้ รวมทั้งทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการสอนและผลผลิตของการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน

5. องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ผู้วิจัยขอแนะนำ ดังนี้

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้เสนอว่า ชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์หรือ PLC เป็นกิจกรรมที่ ซับซ้อนมีหลากหลายองค์ประกอบ จึงต้องนิยามจากหลายมุม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า PLC ประกอบด้วยองค์ประกอบ

1. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีจุดเน้นสำคัญ 2 ส่วนคือ ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและภายนอก และภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ต้องเป็นผู้นำการพัฒนา PLC เพื่อให้ PLC ดำเนินการขับเคลื่อน

2. ความมุ่งมั่นและเป้าหมายร่วมกัน สิ่งที่ทรงคุณค่าที่สุดที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันคือความมุ่งมั่นที่ซัดและทรงคุณค่าว่าทุกคนต้องการช่วยกันยกระดับคุณภาพของการเรียนรู้ของศิษย์และของตนเอง และมีเป้าหมายปลายทางที่ซัดคือมุ่งไปที่การเรียนรู้ของนักเรียน

3. ระบบการทำงานเป็นทีมหรือวัฒนธรรมรวมหมู่ เป็นการรวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงาน เกิดการสร้างความรู้และยกระดับความรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อหาทางพัฒนาวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ

4. การทบทวนไตร่ตรองผล โดยครูแต่ละคนศึกษา ลงมือทำ แล้วทบทวนไตร่ตรองการเรียนรู้จากผลที่เกิด (Reflection หรือ AAR) เอง และทบทวนร่วมกับเพื่อนครู ทำเช่นนี้เป็นวงจรไม่รู้จบ เป็นการพัฒนาวิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นวงจร

5. การสนับสนุน ฝ่ายบริหารจะต้องสนับสนุน 2 ด้าน คือ ด้านให้กำลังใจคนสนับสนุน ที่จะมาช่วยจัดการข้อมูลและสารสนเทศซึ่งเป็นข้อมูลของผลลัพธ์ของการเรียนของนักเรียน รวมทั้งเป็นที่เลี้ยงช่วยจัดกระบวนการในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และด้านสร้างวัฒนธรรม คือการให้คุณค่าต่อการพัฒนาเหนือผลการประเมินหรือผลของการจัดอันดับ สร้างบรรยากาศของความรู้สึกปลอดภัยเป็นอิสระที่จะใช้ความคิดสร้างสรรค์โดยไม่กลัวผิด ซึ่งรวมถึงจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วย

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้เสนอองค์ประกอบของ PLC ในระดับสถานศึกษา หรือ ระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ นำเสนอเป็นองค์ประกอบของ PLC ที่มาจากข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศนำเสนอเป็น 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน นำเสนอจากการสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมายทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงเป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน (Sergiovanni, 1994) คือพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน (Hord, 1997) อาจเป็นการมองเห็นจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็น

จากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน เหนี่ยวนำซึ่งกันสู่เป็นวิสัยทัศน์ร่วม วิสัยทัศน์ร่วม มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1.1 การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยง ให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทางสำคัญของการทำงานแบบมองเห็นภาพเดียวกัน (Hord, 1997 ; Hargreaves, 2003)

1.2 เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทาง และเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญ คือพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน (Hargreaves, 2003 ; Schmoker, 2004)

1.3 คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพ เป้าหมายและที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง และของงานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนักรู้ของสมาชิกใน PLC จนเกิดเป็นพันธะสัญญาาร่วมกัน ร่วมกัน หลอมรวมเป็น “คุณค่าร่วม” ซึ่งเป็นชุมพลังสำคัญที่จะเกิดพลัง ในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน (Hord, 1997 ; DuFour, 2006)

1.4 ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้อของครูในทุก ๆ ภารกิจสิ่งสำคัญคือ การปฏิรูป การเรียนรู้อที่มุ่งการเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ (Hord, 1997) โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู (Louis and Kruse, 1995 ; Senge, 2000)

2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกันรวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้อของผู้เรียน (Louis, Kruse and Bryk, 1996) การเรียนรู้อของทีม และการเรียนรู้อของครู บนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจ ร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกัน และการรับผิดชอบต่อร่วมกัน จากสถานการณ์ที่งานจริงถือเป็นโจทย์ร่วม (Hargreaves, 2003 ; Stoll and Louis, 2007) ให้เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงานซึ่งกันและกัน และวางตัวตนให้มากที่สุด (There's no I in team) (DuFour, 2006) จนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการทำงานจนเกิดประสบการณ์หรือความสามารถในการทำงาน และพลังในการร่วมเรียนรู้อร่วมพัฒนาบนพื้นฐานของพันธะร่วมกันที่เน้นความสมัครใจ และการสื่อสาร ที่มีคุณภาพบนพื้นฐานการรับฟัง และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการที่ PLC เน้นการขับเคลื่อนด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ ที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้อไปด้วยกันด้วยใจอย่าง

สร้างสรรค์ต่อเนื่องนั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายในนั้นคือการเป็น กลยณัฒนมิติทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลดูแลซึ่งกันและกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุขไม่โดดเดี่ยว (Sergiovanni, 1994 ; Fullan, 1999) ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์หรือพันธกิจในการดำเนินการของ ชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วมสอน ทีมเรียนรู้และกลุ่มเรียนรู้เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2555)

3. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีนัยสำคัญของการ ผู้นำร่วม 2 ลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วมและภาวะผู้นำร่วมกันให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม เป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้ง ตนเองและวิชาชีพ (Kotter and Cohen, 2002) จนสมาชิกเกิด ภาวะผู้นำ ในตนเองและเป็นผู้ นำ ร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมี ผลมาจากการเสริมพลัง อำนาจจากผู้นำ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือ ทำงานอย่างตระหนักรู้ และใส่ใจให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุก ๆ คน (Olivier and Hipp, 2006) จนเป็นแบบที่มีพลังเหนียวนำไปให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานด้วยกันอย่าง วิสัยทัศน์ร่วม (Hargreaves, 2003) รวมถึงการนำแบบไม่นำ โดยทำหน้าที่ผู้สนับสนุนและเปิดโอกาส ให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมดังกล่าว ควรมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึก ของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การโค้ชผู้ร่วมงานได้ การสร้างมนต์เสน่ห์ การมีวิสัยทัศน์ การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโตของ ผู้อื่นเป็นต้น (Thompson, Gregg and Niska, 2004)

3.2 ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจาย อำนาจ เพิ่มพลังอำนาจ ซึ่งกันและกันให้สมาชิก มีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นจนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครู (Hargreaves, 2003) ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของ ครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ หรือครูทำหน้าที่เป็นประธาน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการ เรียนรู้ ไม่ใช่กรรมหรือผู้ถูกกระทำและผู้ถูกให้กระทำ (วิจารณ์ พานิช, 2555) ซึ่งผู้นำร่วมจะ เกิดขึ้นได้ ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วย ความเต็มใจ อิสระปราศจากอำนาจครอบงำ ที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันใน PLC นั่นคืออำนาจทางวิชาชีพ (Hargreaves, 2003) เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อ ปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกัน หรือ กำหนดร่วมกัน เพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งหลายใน PLC (Thompson, Gregg and Niska, 2004) กล่าวโดยสรุป คือ ภาวะผู้นำร่วม มีหัวใจสำคัญคือนำการ

เรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของแต่ละคน ทั้งสมาชิกและผู้นำ โดยตำแหน่งเมื่อใดที่บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านวิชาชีพและชีวิตจนเกิดพลังการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในวิชาชีพของตนเองและผู้อื่น ภาวะผู้นำร่วมจะเกิดผลต่อความเป็น PLC

4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเรียนรู้เพื่อจิต วิญญาณความเป็นครู ดังนี้

4.1 การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้ บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก อ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้องว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด ด้วยบริบท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Sergiovanni, 1994) จึงทำให้การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ (DuFour, 2007) ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึก ไม่น่าเบื่อ คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สนทนา การเรียนรู้สืบเสาะแสวงหา การสร้างโมเดล ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมอง และการจัดการความรู้ เป็นต้น (Stoll and Louis, 2007)

4.2 การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง จากข้างใน หรือวุฒิภาวะความเป็นครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์โดยมีนัยยะสำคัญ คือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครูเพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึด การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของ สมาชิกในชุมชน (Hargreaves, 2003) ที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟัง การใคร่ครวญ เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และเป็นครู ได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา การกรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ และการฝึกสติ เป็นต้น (สุรพล ธรรมร่วมดี และคณะ, 2553) กล่าวโดยสรุปการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC นั้นมีหัวใจสำคัญคือการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเอง ของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองและวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

5. ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน มีคุณลักษณะ คือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข ทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบวัฒนธรรมแบบเปิดเผยที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพและเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยหรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน สอดคล้องกับ Sergiovanni (1994) ที่ว่า PLC เป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ต่อกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ใช้ความเป็น กัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพ และชีวิตมีความศรัทธาร่วม อยู่ร่วมกันแบบสังฆะ ถือศีล หรือหลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุชิตา อุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวก เชื่อมโยงการพัฒนา PLC ไปกับวิถีชีวิตตนเองและวิถีชีวิตชุมชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของ สังคมฐานการพึ่งพาตนเอง (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553) มีบรรยากาศของวัฒนธรรมแบบเปิดเผย ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพยึดความสามารถและสร้างพื้นที่ปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน (Boyd, 1992) ดังกล่าวนี สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์ กับชุมชนต่อไป

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะ ดังนี้ ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการหันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมี โครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์ (Sergiovanni, 1994) หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้ง ระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก (Hord, 1997) การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่นๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน (Boyd, 1992) โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553) มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ (Eastwood and Louis, 1992)

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของ PLC ในระดับสถานศึกษาหรือระดับผู้ประกอบวิชาชีพ จากข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ นำเสนอเป็น 6 องค์ประกอบ ในบริบทสถานศึกษา ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน (Sergiovanni, 1994) คือพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน (Hord, 1997) อาจเป็นการมองเริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มี วิสัยทัศน์ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) ดังนี้

1.1 การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทาง สำคัญของการทำงานแบบมองเห็นภาพเดียวกัน (Hord, 1997 ; Hargreaves, 2003)

1.2 เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทาง และเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน (Hargreaves, 2003 ; Schmoker, 2004 ; DuFour, 2006)

1.3 คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนัก รู้อของสมาชิกใน PLC จนเกิดเป็นพันธสัญญาาร่วมกัน หลอมรวมเป็นคุณค่าร่วม ซึ่งเป็นชุมพลังสำคัญที่จะเกิดพลัง ในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน (Hord, 1997 ; DuFour, 2006 ; Hargreaves, 2003)

1.4 ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้อของครูในทุก ๆ ภารกิจ สิ่งสำคัญ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้อ ที่มุ่งการเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ (Hord, 1997) โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู (Louis and Kruse, 1995 ; Senge, 2000 ; DuFour, 2006)

2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้อของผู้เรียน (Louis, Kruse and Bryk, 1996)

การเรียนรู้ของทีม และการเรียนรู้ของครู บนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผน ร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผล ร่วมกัน และการรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์ที่งานจริงถือเป็นโจทย์ร่วม (Hargreaves, 2003 ; Stoll and Louis, 2007) ให้เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงานซึ่งกันและกัน แบบละวางตัวตน ให้มากที่สุด (There's no I in team) (DuFour, 2006) จนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคน ร่วมกัน เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการทำงานจนเกิด ประสบการณ์หรือความสามารถในการทำงาน และพลังในการร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนาบนพื้นฐานของพันธะร่วมกันที่เน้นความสมัครใจ และการสื่อสารที่มีคุณภาพบนพื้นฐานการรับฟังและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการที่ PLC เน้นการขับเคลื่อน ด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ ที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ ไปด้วยกันด้วย ใจอย่างสร้างสรรค์ต่อเนื้องั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายใน นั่นคือ การเป็นกัลยาณมิตร ทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลดูแล ซึ่งกันและกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว (Sergiovanni, 1994 ; Fullan, 1999) ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ หรือพันธกิจในการ ดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วม สอน ทีมเรียนรู้และกลุ่มเรียนรู้ เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2555)

3. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีนัยสำคัญของการ ผู้นำร่วม 2 ลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกันให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วมเป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ (Kotter and Cohen, 2002) จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมีผลมาจากการเสริมพลัง อำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือ ทำงานอย่างตระหนักรู้ และใส่ใจให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุก ๆ คน (Olivier and Hipp, 2006) จนเป็นแบบที่มีพลังเหนียวนำไปให้ ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานด้วยกัน อย่าง วิสัยทัศน์ร่วม (Hargreaves, 2003) รวมถึงการนำแบบไม่นำ โดยทำหน้าที่ผู้สนับสนุนและเปิดโอกาส ให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมดังกล่าวควรมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน การได้ช ผู้ร่วมงานได้ การสร้างมนต์ทัศน์ การมีวิสัยทัศน์ การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโตของผู้อื่น เป็นต้น (Thompson, Gregg and Niska, 2004)

3.2 ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจ เพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครู (Hargreaves, 2003) ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ หรือครูทำหน้าที่เป็นประธาน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่ กรรม หรือผู้ถูกกระทำ และผู้ถูกให้กระทำ (วิจารณ์ พานิช, 2555) ซึ่งผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วย ความเต็มใจ อิสระ ปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันใน PLC นั่นคืออำนาจทางวิชาชีพ (Hargreaves, 2003) เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกันหรือกำหนดร่วมกันเพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งหลายใน PLC (Thompson, Gregg and Niska, 2004) กล่าวโดยสรุป คือ ภาวะผู้นำร่วม มีหัวใจสำคัญคือนำการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของแต่ละคน ทั้งสมาชิก และผู้นำโดยตำแหน่งเมื่อใดที่บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านวิชาชีพและชีวิตจนเกิดพลังการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อ ความสุขในวิชาชีพของตนเองและผู้อื่น ภาวะผู้นำร่วมจะเกิดผล ต่อความเป็น PLC

4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู ดังนี้

4.1 การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันของ สมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงาน ภายนอก อ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรวย ประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้อง ว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด ด้วยบริบท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Sergiovanni, 1994) จึงทำให้การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ (DuFour, 2006) ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึก ไม่นัดเดี๋ยว คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สนทนาเรียนรู้อิสระ สืบเสาะแสวงหา การสร้างโมเดล ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมองและการจัดการความรู้ เป็นต้น (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553)

4.2 การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง จากข้างในหรือวุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยยะสำคัญ คือ การเรียนรู้ตนเอง

การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของ ศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของ สมาชิกในชุมชน (Hargreaves, 2003) ที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟัง การใคร่ครวญ เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และเป็นครู ได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา การกรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ และการฝึกสติ เป็นต้น (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553)

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC นั้นมีหัวใจ สำคัญคือการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเอง ของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

5. ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน มีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบวัฒนธรรมแบบเปิดเผยที่ทุกคน มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความ เอื้ออาทร เป็นพลังเชิงคุณธรรมคุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียนสอดคล้องกับ Sergiovanni (1994) ที่ว่า PLC เป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ทั้งในเชิงวิชาชีพ และชีวิต มีความศรัทธาร่วม อยู่ร่วมกันแบบสังขะ ถือศีล หรือหลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหม วิหาร 4 เมตตา กรุณา มุชิตา อุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวก เชื่อมโยงการพัฒนา PLC ไปกับวิถีชีวิตตนเองและวิถีชีวิตชุมชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของ สังคมฐานการพึ่งพาตนเอง (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553) มีบรรยากาศของวัฒนธรรมแบบเปิดเผย ทุกคนมีเสรีภาพที่จะ แสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพ ยึดความสามารถ และสร้างพื้นที่ปลอดภัยใช้อำนาจ กัดดัน (Boyd, 1992) ดังกล่าวนี สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์กับ ชุมชนต่อไป

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) โครงสร้างที่สนับสนุน การก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะ ดังนี้ ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทนและเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมี โครงสร้าง

องค์การแบบไม่รวมศูนย์ (Sergiovanni, 1994) หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้ง ระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก (Hord, 1997) การจัดสรรปัจจัย สนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่นๆที่ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน (Boyd, 1992) โดยเฉพาะ การเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553) มีรูปแบบการ สื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการ สร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ (Eastwood and Louis, 1992)

Hord (1997) ได้เสนอว่า ลักษณะสำคัญและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ 5 ประการ (Characteristics of Professional Learning Communities) ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม (Supportive and Shared Leadership) หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา เป็นผู้ที่มีอำนาจใน การตัดสินใจ การพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อสร้างมุมมองความเป็นทีมที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการทำให้โรงเรียน ดียิ่งขึ้น โดยผู้บริหารโรงเรียน จะต้องกระจายอำนาจและให้การสนับสนุนการทำงานแก่บุคลากร อำนาจให้เกิดบรรยากาศที่บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันผู้ร่วมงานทุกคนก็ ต้องให้การสนับสนุนแก่ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์เหล่านี้เป็นการตอบแทนด้วย
2. การสร้างสรรค์ร่วมกัน (Collective Creativity) หมายถึง บุคลากรพัฒนา ความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างผลลัพธ์ของการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล โดยการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสนทนาในขอบข่ายเรื่องของผู้เรียน การสอนและการเรียนรู้ รวมไปถึงประเด็นที่น่าสนใจและสภาพปัญหาและสามารถนำเอาข้อมูลหรือแนวความคิดที่ได้ไปปรับใช้ ในการแก้ไขปัญหาในการทำงานของตน ซึ่งจะเป็นการสร้างสังคมที่มีสมาชิกผู้เชี่ยวชาญหลายระดับ และหลายวิชา ช่วยสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเนื้อหาของกันและกัน อีกทั้งทำให้ทั้งผู้บริหารและครู รู้สึกผูกพันกันในลักษณะกลุ่มที่จะแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกันซึ่งเรียกได้ว่าก่อให้เกิดเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้
3. การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Values and Vision) หมายถึง การร่วมตระหนักถึงสิ่งสำคัญของบุคคลและองค์กร สมาชิกทุกคนไม่เพียงแต่ได้รับการกระตุ้นให้มีส่วน ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ แต่จะมีส่วนในการนำวิสัยทัศน์เหล่านั้นไปใช้เป็นหลักการตัดสินใจเกี่ยวกับ การสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน โดยลักษณะสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทาง วิชาชีพ คือ การเอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สะท้อนออกมาเป็นเทคนิคการสอนต่าง ๆ

ซึ่งผู้เรียนจะถูกคาดหวังไว้ว่าเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาการและครูจะร่วมกันจินตนาการถึงบรรยากาศการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้ การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันนี้จะ ทำให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

4. เงื่อนไขสนับสนุน (Supportive Conditions) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเงื่อนไขสนับสนุนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

4.1 เงื่อนไขเชิงกายภาพ (Physical Condition) ได้แก่ เวลาที่ครูจะได้พบปะพูดคุยกัน ขนาดของโรงเรียนที่ไม่ใหญ่จนเกินไป ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ภาระงานสอน โครงสร้างการสื่อสาร ความเป็นอิสระในการบริหารโรงเรียน การมอบพลังอำนาจแก่ครู ความมีสิทธิ์มีเสียงในการเลือกครู หรือผู้บริหารที่จะเข้ามาทำงานในโรงเรียน ความมั่นคงทางวิชาชีพ

4.2 สมรรถนะของบุคคล (People Capacities) ลักษณะสำคัญของสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ การยอมรับกับคำติชม การมีใจมุ่งมั่นในพัฒนาการทำงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ การเคารพและเชื่อมั่นในผู้ร่วมงานท่านอื่น ความสามารถด้านความรู้และทักษะที่จะเป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพของครู

5. การฝึกฝนตนเองร่วมกับผู้อื่น (Shared Personal Practice) หมายถึง การแบ่งปัน ประสบการณ์หรือบทเรียนที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนของครูแต่ละคนร่วมกับครูท่านอื่นในรูปแบบต่างๆ เช่น การสำรวจ การจดบันทึก การพูดคุยกัน การสังเกตการณ์ เป็นต้น โดยการแลกเปลี่ยน บทเรียนที่ได้จากการปฏิบัติงานนั้นไม่ใช่การประเมินผลการงานแต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเป็นกระบวนการพื้นฐานของการพัฒนาบุคลากรและชุมชน อีกทั้งยังเป็นการยืนยันถึงความเคารพ เชื่อใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกอีกด้วย

Kenoyer (2012) นำเสนอลักษณะสำคัญและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ประการ (Characteristics of Professional Learning Community) ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม (Supportive and Shared Leadership) หมายถึง ผู้บริหารและครูมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจร่วมกัน

2. ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Values and Vision) หมายถึง ผู้บริหารและครูมุ่งปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกันเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ (Collective Learning and Application of Learning) หมายถึง ครูปฏิบัติงาน วางแผน และแก้ปัญหาร่วมกัน และสามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้สร้างสรรค์แนวทางการปฏิบัติงานใหม่ ๆ

4. เงื่อนไขสนับสนุนเชิงความสัมพันธ์และเชิงโครงสร้าง (Supportive Conditions Through Relationship and Structures) หมายถึง ผู้บริหารจัดการสรรด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน

5. การฝึกฝนตนเองร่วมกัน (Shared Personal Practice) หมายถึง ครูให้การช่วยเหลือ ครูท่านอื่นด้วยการสังเกตการจัดการเรียนการสอน การแสวงหาความรู้ และการสนทนาแลกเปลี่ยน

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เมื่อทำการวิเคราะห์แล้วผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	Hord (1997)	Kenoyer (2012)	(วิจารณ์ พานิช, 2555)	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557)	สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560)	ความถี่
1. วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม	✓	✓	✓	✓	✓	5
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ		✓	✓	✓	✓	4
3. ภาวะผู้นำร่วม	✓	✓	✓	✓	✓	5
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	5
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	✓			✓	✓	3
6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	5

จากตาราง 1 พบว่า มีค่าคะแนนความถี่ วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม ($f = 5$) ทีมร่วมแรงร่วมใจ ($f = 4$) ภาวะผู้นำร่วม ($f = 5$) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ($f = 5$) ชุมชนกัลยาณมิตร ($f = 3$) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($f = 5$) จากผลการศึกษาสังเคราะห์หลักการแนวคิดและทฤษฎี

เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังกล่าว ผู้วิจัยคัดเลือกองค์ประกอบที่มีแนวคิดตรงกันมา กำหนดเป็นกลุ่มขององค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (f = 5)

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (f = 4)

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (f = 5)

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (f = 5)

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (f = 3)

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (f = 5)

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังกล่าว มีความหมาย ความสำคัญ และคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม

ความหมายของวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม

จอร์จเคย์ ซีเยนน้อย (2559) ได้ให้ความหมายว่า วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม หมายถึง การรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง ซึ่งเป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มี ทิศทางร่วมกันสู่ความสำเร็จ โดยมีอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน คือ กระตือรือร้น และสร้างพลังใจ ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินตามแผนมีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นวงจรต่อเนื่อง และมุ่งมั่นที่จะปรับบทบาทของตนเองจากครูผู้สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ สนับสนุนและชี้แนะนักเรียนเพื่อพัฒนาให้ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

Senge (1990) ได้ให้ความหมายว่า วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม หมายถึง ภาพอนาคตของโรงเรียนที่ทุกคนร่วมวาดฝันและปรารถนาที่จะทำให้เกิดขึ้นจริงกับโรงเรียนของตน

Hipp and Huffman (2003) ได้ให้ความหมายว่า วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม หมายถึง การที่บุคลากรร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษาที่ยึดการเรียนรู้ของผู้เรียน บุคลากรร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดข้อปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Vision and Share Values) หมายถึง ภาพความสำเร็จที่สมาชิกร่วมกันกำหนดขึ้นและสามารถทำได้จริง ด้วยคุณค่าและอุดมการณ์เดียวกัน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความสำคัญของวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้ให้ความสำคัญวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมว่า สมาชิกทุกคนไม่เพียงแต่ได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ แต่จะมีส่วนในการนำวิสัยทัศน์เหล่านั้นไปใช้เป็นหลักการตัดสินใจเกี่ยวกับการสอน และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียน ความเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกัน เชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนักรู้ของสมาชิกและรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู

Senge (1990) ได้ให้ความสำคัญวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมว่า วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมช่วยยึดเหนี่ยวทุกคนให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและมีความรู้สึกมีส่วนร่วมในเป้าหมายที่จะต้องก้าวไปให้ถึง

DuFour and Eaker (1998) และ DuFour and Eaker (2008) ได้ให้ความสำคัญวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมว่า การที่สมาชิกทุกคนได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม จะทำให้สมาชิกเกิดความตระหนักร่วมกันและเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและโรงเรียน เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีความกระฉ่างชัด

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมมีความสำคัญ ที่ทำให้สมาชิกตระหนักและร่วมรับผิดชอบต่อภาพความสำเร็จ ทิศทาง เป้าหมาย อย่างมีคุณค่าและความรับผิดชอบร่วมกัน

คุณลักษณะของวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1. การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทางสำคัญของการทำงานแบบมอง “เห็นภาพเดียวกัน” (Hord, 1997 ; Hargreaves, 2003)

2. เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทาง และเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน (Hargreaves, 2003 ; Schmoker, 2004 ; DuFour, 2006)

3. คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนักรู้ของสมาชิกใน PLC จนเกิดเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน ร่วมกัน หลอมรวมเป็น “คุณค่าร่วม” ซึ่งเป็นขุมพลังสำคัญที่จะเกิดพลังในการ

ไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพพร้อมกัน (Hord, 1997 ; DuFour, 2006; Hargreaves, 2003)

4. ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้ของครูในทุก ๆ ภารกิจสิ่งสำคัญคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ (Hord, 1997) โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบ ในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู (Louis and Kruse, 1995 ; Senge, 2000 ; DuFour, 2006)

ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์ (2560) ได้เสนอว่า ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Share Values and Vision) ในทิศทางสู่ความเป็น PLC โดยมีเจตจำนงร่วมที่เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันยึดเหนี่ยวผูกพันกันด้วยอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ ความเชื่อ บรรทัดฐาน และคุณงามความดี เพื่อการศึกษา และเพื่อสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ คือ (1) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ (2) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร

Senge (1990) ได้เสนอว่า วิสัยทัศน์ร่วมมิได้เกิดขึ้นเป็นของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ เป็นภาพอนาคตที่ทุกคนร่วมวาดฝันและปรารถนาดี วิสัยทัศน์ร่วมที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งเป้าหมาย และแนวทางที่สามารถบรรลุได้จริง และไม่ควรเป็นเพียงแต่ข้อความสั้น ๆ ที่กระชับชัดเจนดึงดูดใจเท่านั้น แต่ควรมีพลังในการกำกับพฤติกรรมของบุคคลให้ปฏิบัติงานสอนได้ตรงกับความคาดหวังอย่าง มีความหวังและความเต็มใจที่จะปฏิบัติการกิจทั้งของส่วนตนและของทีมงานโดยเต็มความสามารถ โดยยึดหลักการทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกัน

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม มีดังต่อไปนี้

1. มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม
2. มองเห็นภาพและทิศทางความสำเร็จร่วมกันอย่างชัดเจน
3. ตระหนักถึงคุณค่าของความสำเร็จเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานร่วมกัน
4. มีเป้าหมายความสำเร็จที่สามารถบรรลุผลได้จริง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. มีพันธกิจการทำงานร่วมกันด้วยความหวังและความเต็มใจเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ

ความหมายของทีมร่วมแรงร่วมใจ

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย (2559) ได้ให้ความหมายว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง การร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์แบบมีเป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมตัวกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือระหว่างกันเพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของทีมบนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน เข้าใจร่วมกัน ตกลงร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกัน ประเมินผลร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์จริงที่ถือเป็นโจทย์ร่วม รู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงาน ซึ่งกันและกัน ละวางตัวตน ให้มากที่สุด จนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เห็น และรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการ ทำงานจนเกิดประสบการณ์หรือพลังในการร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา บนพื้นฐานของพันธะร่วมกัน

Stoll and others (2006) ได้ให้ความหมายว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง การประสานความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาต่างๆของโรงเรียน โดยครูทุกคนจะต้องให้การช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ สิ่งที่เชื่อมโยงกิจกรรมและความสำเร็จของการร่วมมือรวมพลังคือการมีเป้าหมายแห่งความสำเร็จร่วมกัน

Cannata (2007) ได้ให้ความหมายว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันของครูเพื่อ บรรลุพันธกิจร่วมขององค์กร โดยกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องตอบสนอง เป้าประสงค์หลักขององค์กร

สรุปได้ว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง การร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์ แบบมีเป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องตอบสนองเป้าประสงค์หลักขององค์กร

ความสำคัญของทีมร่วมแรงร่วมใจ

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้ให้ความสำคัญ ทีมร่วมแรงร่วมใจว่า การทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อเนืองนั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายใน นั่นคือ การเป็นกัลยาณมิตร ทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลดูแลซึ่งกันและกันจึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว

Jalongo (1991) ได้ให้ความสำคัญทีมร่วมแรงร่วมใจว่า ความร่วมมือร่วมใจทางวิชาชีพของครู จะก่อให้เกิดพลังในการร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการอันซับซ้อนของนักเรียน แต่ละคนได้บรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจกันนี้จะช่วยเสริมการปฏิบัติงานประจำวันของครู แต่ละคนได้อย่างถาวร

Hord (1997) ได้ให้ความสำคัญทีมร่วมแรงร่วมใจว่า การร่วมมือรวมพลังของทีม เป็นไปในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน นั่นคือการปรับปรุงพัฒนา ผู้เรียน กลุ่มและโรงเรียน

สรุปได้ว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจมีความสำคัญ เป็นไปในลักษณะของการทำงานแบบ การร่วมมือรวมพลังของทีม ที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อเนื่อง เต็มไปด้วยบรรยากาศที่เหนียวแน่นจากภายใน มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนและดูแลซึ่งกัน

คุณลักษณะของทีมร่วมแรงร่วมใจ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้เสนอว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจ คือ การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้เป็นทีมและการเรียนรู้ของ ครุบนพื้นฐานงานที่มีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจ ร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน การประเมินร่วมกัน การสื่อสารที่มีคุณภาพ และความ รับผิดชอบร่วมกัน อีกทั้งมุ่งเน้นวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรที่มีการช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกันและกัน

ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์ (2560) ได้เสนอว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจ คือ การเป็นกลุ่ม สร้างสรรค์ที่ทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งครูและผู้บริหาร โดยมีแนวปฏิบัติร่วมกันหลอมรวมจาก ค่านิยม ความสามารถ ความศรัทธา ความเชื่อ และประสบการณ์ ให้เป็นพลังในการทำงานร่วมกัน โดยใช้วัฒนธรรมทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจ ร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทีมร่วมแรงร่วมใจ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ คือ (1) การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ร่วมกัน (Collective Learning and Application of Learning) (2) การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community)

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงาน ร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการ ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Louis, Kruse and Bryk, 1996) การเรียนรู้ของทีมและการเรียนรู้ของครู บนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกัน และการรับผิดชอบต่อร่วมกัน จากสถานการณ์ที่งานจริงถือเป็นโจทย์ร่วม (Hargreaves, 2003 ; Stoll and Louis, 2007) ให้เห็นและรู้เหตุปัจจัยกลไกในการทำงาน ซึ่งกันและกัน แบบละวางตัวตนให้มากที่สุด (There's no I in team) (DuFour, 2006) จนเห็นและรู้ ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการทำงานจนเกิด ประสบการณ์หรือความสามารถในการทำงาน และพลังในการร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนาบนพื้นฐานของ

พันธะร่วมกันที่เน้นความสมัครใจ และการสื่อสารที่มีคุณภาพบนพื้นฐานการรับฟังและความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการที่ PLC เน้นการขับเคลื่อน ด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ ที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ ไปด้วยกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อนื่องนั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายใน นั่นคือการเป็น กัลยาณมิตร ทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว (Sergiovanni, 1994 ; Fullan, 1999) ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ หรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วม สอน ทีมเรียนรู้และกลุ่มเรียนรู้ เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2554 ; Olivier and Hipp, 2006 ; Little and McLaughlin, 1993)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของทีมร่วมแรงร่วมใจ มีดังต่อไปนี้

1. มีเจตจำนงร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์ต่อนื่อง ด้วยการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้แบบเป็นทีม
2. ทำงานร่วมกับเพื่อนครูแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน
3. รวมพลังคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน เข้าใจร่วมกัน ตกลงร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน ประเมินผลร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกัน
4. อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกัน
5. ทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว
6. เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงานซึ่งกันและกัน
7. เห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน
8. เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการทำงานจนเกิดประสบการณ์

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม

ความหมายของภาวะผู้นำร่วม

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย (2559) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การเคารพในความแตกต่าง ไว้วางใจซึ่งกันและกัน แบ่งปันบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั่นคือ ร่วมกันเป็นผู้นำด้วยการแบ่งปันอำนาจ เพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกัน ให้สมาชิก มีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ มีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ อิสระ ปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่ยึดถือ “อำนาจทางวิชาชีพ” ซึ่งเป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกันหรือกำหนด

ร่วมกัน นอกจากนั้นลงมือทำงาน อย่างตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับทุกคน เพื่อเสริมสร้าง การเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ

Hord (2008) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การสนับสนุน การสร้างภาวะผู้นำในบริบทของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพจะนำทั้งครูและผู้บริหารไปสู่การเรียนรู้ ร่วมกัน การให้กำลังใจระหว่างกัน การประสานความร่วมมือและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องสำหรับ โรงเรียนในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จของวิสัยทัศน์ที่มีร่วมกันความสำเร็จใน การสร้างภาวะผู้นำในชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับ การยอมรับ ความยินดีและ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญ ในการสร้างภาวะผู้นำให้กับครูภายในโรงเรียน การมอบอำนาจครู และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การเคารพในความแตกต่าง ไว้วางใจซึ่งกัน และกัน แบ่งปันบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึด ตนเองเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญในการสร้างภาวะผู้นำให้กับครูภายในสถานศึกษา การมอบ อำนาจครู และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ

ความสำคัญของภาวะผู้นำร่วม

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้ให้ความสำคัญ ภาวะผู้นำร่วมว่า หัวใจสำคัญคือนำการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของแต่ละคนทั้งสมาชิก และผู้นำโดยตำแหน่งเมื่อใดที่บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านวิชาชีพและชีวิตจนเกิดพลังการ เปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสุขในวิชาชีพของตนเองและผู้อื่น ภาวะผู้นำร่วมจะเกิดผลต่อความเป็น PLC

Hord (1997) ได้ให้ความสำคัญภาวะผู้นำร่วมว่า รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ การพัฒนาตนเองด้วย การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อสร้างมุมมองความเป็นทีมที่มี เป้าหมายร่วมกันคือการทำให้โรงเรียนดียิ่งขึ้น โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกระจายอำนาจและให้การ สนับสนุนการทำงานแก่บุคลากร อำนาจให้เกิดบรรยากาศที่บุคลากรสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันผู้ร่วมงานทุกคนก็ต้องให้การสนับสนุนแก่ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์เหล่านี้เป็นการตอบ แทนด้วย

Morrissey (2000) ได้ให้ความสำคัญภาวะผู้นำร่วมว่า การสร้างชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนผู้บริหารจะต้องเปลี่ยนบทบาทของ ตนเองจากเดิมสู่การมีภาวะผู้นำ แบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในกระบวนการตัดสินใจและ

รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยกระจายความเป็นผู้นำให้แก่ครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนนั้น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำร่วมมีความสำคัญ ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งการนำการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของแต่ละคนทั้งสมาชิก และผู้นำโดยตำแหน่ง เมื่อใดที่บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในกระบวนการตัดสินใจและ รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานร่วมกันโดยกระจายความเป็นผู้นำให้แก่ครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนนั้น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะของภาวะผู้นำร่วม

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้เสนอว่า ภาวะผู้นำร่วมมี สองลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม หมายถึง ผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิก เกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้ร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยผลมา จากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อมจนเกิดเป็นพลังเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานมีแรง บันดาลใจและพัฒนาภาวะผู้นำในตนเอง

2. ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การเป็นผู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนแห่งการ เรียนรู้ ทางวิชาชีพด้วยการกระจายอำนาจ เพ็งพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มมา กขึ้นจนเกิดเป็นผู้ร่วมของครู โดยยึดหลักแนวทางการบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจาย อำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครู โดยผู้นำร่วมเกิดขึ้นได้ดีในบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ครูสามารถ แสดงออกด้วยความเต็มใจ อีสรระจากอำนาจครอบงำ

ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์ (2560) ได้เสนอว่า การมีภาวะผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership) ผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้คอยสนับสนุนค้ำจุนความเป็น PLC วิสัยทัศน์ของ PLC และเน้นการส่งเสริมให้เกิดผู้นำร่วม โดยเฉพาะการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจให้ครูมีภาวะผู้นำ เพิ่มขึ้น จนเกิดเป็นผู้ร่วมของครูในการขับเคลื่อน PLC ที่มีโครงสร้างภาวะผู้นำร่วมที่จะสนับสนุน การปฏิบัติที่มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางการ บริหารจัดการร่วม การกระจายอำนาจ สร้างแรงบันดาลใจ ให้เกิดภาวะผู้นำร่วมของครู ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบ แนวคิดการสนับสนุนและการมีภาวะผู้นำร่วมกัน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ คือ (1) มีการแบ่งปันอำนาจ (2) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ (3) การส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ

Carmichael (1982) ได้เสนอว่า ภาวะผู้นำร่วมกันและเป็นไปในทางสนับสนุน คือ การที่ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานบางเรื่องในสถานศึกษา

มีการยกย่องและให้การยอมรับความสามารถของครูในการปฏิบัติงาน มอบอำนาจในการตัดสินใจในบางเรื่องให้แก่ครูและผู้บริหารไม่ออกคำสั่งควบคุมการปฏิบัติงานทุกเรื่อง ควรร่วมมือกับครูในฐานะเพื่อร่วมงาน

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของภาวะผู้นำร่วม มีดังต่อไปนี้

1. มีการแบ่งปันอำนาจหรือกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน
2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. ส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิกในชุมชน
4. การมีภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
5. มีการยกย่องและให้การยอมรับความสามารถของสมาชิกในการปฏิบัติงาน
6. ส่งเสริมให้เพื่อนครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ มีอิสระจากอำนาจการครอบงำ
7. มีแรงบันดาลใจและพัฒนาภาวะผู้นำในตนเอง

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

ความหมายของการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย (2559) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การยึดถือกระบวนการต่าง ๆ ในการร่วมกันวางแผน ค้นหา พุดคุย และแบ่งปันความรู้ ทักษะ กลวิธี นวัตกรรมใหม่ ๆ มาปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองจากข้างในหรือวุฒิภาวะความเป็นครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยยะสำคัญคือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟัง การใคร่ครวญ เป็นต้น

Hord (2008) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องในประเด็นปัญหาที่สำคัญ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตนต่อไป โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเกิดจากการสืบเสาะค้นหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ตีร่วมกัน และการสนทนาสะท้อนผล การปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การเรียนรู้และการทำงานร่วมกันวางแผน ค้นหา พุดคุย และแบ่งปันความรู้ ทักษะ กลวิธี นวัตกรรมใหม่ ๆ มาปฏิบัติเพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตน จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสำคัญได้

ความสำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้ให้ความสำคัญ การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC นั้นมีหัวใจสำคัญคือ การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเอง ของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

Bolam and others (2005) ได้ให้ความสำคัญการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ว่า ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นจะมุ่งเน้น การพัฒนาตนเองทางวิชาชีพที่ครูทุกคนจะต้อง หมั่นแสวงหาความรู้และนำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับครูท่านอื่น ซึ่งจะลด ความโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานของตนและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

สรุปได้ว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่องที่ครูทุกคนจะต้องหมั่นแสวงหาความรู้และนำความรู้ที่ได้มา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับครูท่านอื่น ซึ่งจะลดความโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานของตน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

คุณลักษณะของการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้เสนอว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC นั้นมีหัวใจสำคัญ คือ การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองและ วิชาชีพ อย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์ (2560) ได้เสนอว่า พฤติกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ คือ การแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานระหว่างบุคคล(Shared Personal Practice) เป็นการทบทวน การทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และมีการเพิ่มความสามารถของครูแต่ละคน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญ การเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ กรอบแนวคิดการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานระหว่างบุคคล จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ คือ (1) การแลกเปลี่ยน เรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี (Shared Personal Practices) (2) การพัฒนาการเรียนรู้และวิชาชีพ (Professional Learning and Development) และ (3) การสุนทรียสนทนาเพื่อสะท้อนผล การปฏิบัติ (Reflective Dialogue)

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า การเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้ บนพื้นฐาน ประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่า การอบรมจากหน่วยงานภายนอกอ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรวย ประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้อง ว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด ด้วยบริบท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Sergiovanni, 1994) จึงทำให้การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ (DuFour, 2006) ทำให้บรรยากาศ การพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึก ไม่น่าเบื่อ คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็น พื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สุนทรียะสนทนา การเรียนรู้ สืบเสาะแสวงหา การสร้างนวัตกรรม ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมอง และการจัดการความรู้ เป็นต้น (สุพล ธรรมรัตน์ และ คณะ, 2553 ; Stoll and Louis, 2007)

2. การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง จากข้างใน หรืออู่อุทิศภาวะความเป็นครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยยะสำคัญคือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมี ความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้วจึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของ ศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึด การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของ สมาชิกในชุมชน (Hargreaves, 2003) ที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟัง การใคร่ครวญ เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และเป็นครู ได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วย ความรัก ความเมตตา การกรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการ เปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ และการฝึกสติ เป็นต้น (สุพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ มีดังต่อไปนี้

1. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี
2. การพัฒนาการเรียนรู้และวิชาชีพ จากการลงมือปฏิบัติจริงร่วมกัน
3. การสนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้และช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน
4. สืบเสาะ แสวงหา สร้างนวัตกรรม ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ คิดเชิงระบบ
สร้างองค์ความรู้ และจัดการความรู้
5. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู
6. การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร

ความหมายของชุมชนกัลยาณมิตร

เมธาสิทธิ์ ธัญรัตน์ศรีสกุล (2557) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนกัลยาณมิตร หมายถึง การเอาใจใส่และรับฟังความคิดเห็น ทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศความเป็นมิตร มีความรู้สึกแบบเกื้อกูลและเอื้ออาทร เป็นความสัมพันธ์กันแบบคนในครอบครัวมากกว่าแบบสายงาน ทำให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดใจเข้าหากัน

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย (2559) ได้ให้ความหมายว่า ชุมชนกัลยาณมิตร หมายถึง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบเปิดเผยที่ทุกคนมีเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม มีความศรัทธาร่วม หลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุชิตา อุเบกขา) ยึดหลักวินัยเชิงบวกเชื่อมโยงการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพควบคู่ไปกับ วิถีชีวิตของตนเอง ตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไป

สรุปได้ว่า ชุมชนกัลยาณมิตร หมายถึง ทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศความเป็นมิตร มีความรู้สึกแบบเกื้อกูลและเอื้ออาทร เป็นความสัมพันธ์กันแบบคนในครอบครัวมากกว่าแบบสายงานบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน ร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไป

ความสำคัญของชุมชนกัลยาณมิตร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) ได้ให้ความสำคัญชุมชนกัลยาณมิตรเป็นการเติมเต็มส่วนที่ขาดของแต่ละคนโดยเพื่อร่วมวิชาชีพ

Sergiovanni (1994) ได้ให้ความสำคัญชุมชนกัลยาณมิตรเป็นกลุ่มที่มีวิสัยสัมพันธ์ต่อกันเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายในใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกันทำให้ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครูเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิตมีความศรัทธาร่วม

สรุปได้ว่า ชุมชนกัลยาณมิตร มีความสำคัญต่อการเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายในใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกันทำให้ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครูเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิตมีความศรัทธาร่วม โดยการการเติมเต็มส่วนที่ขาดของแต่ละคนโดยเพื่อร่วมวิชาชีพ

คุณลักษณะของชุมชนกัลยาณมิตร

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้เสนอว่า คุณลักษณะของชุมชนกัลยาณมิตร คือกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันโดยมีวิถีและวัฒนธรรมแบบเปิดเผยบนพื้นฐานของความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน โดยทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงออกทาง ความคิดและเป็นพื้นที่ที่ปราศจากการใช้อำนาจกดดัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร ซึ่งเป็นการ เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิต

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า คุณลักษณะของชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน มีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึก ปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาศึกษาและผู้เรียน สอดคล้องกับ Sergiovanni (1994) ที่กล่าวว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกลุ่มที่มี วิถีสัมพันธ์ต่อกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ให้ความสำคัญกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิต มีความศรัทธาร่วม อยู่ร่วมกันแบบ “สังฆะ” ถือศีล หรือ หลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวก เชื่อมโยงการพัฒนาชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปกับวิถีชีวิตตนเองและวิถีชีวิตชุมชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคม ฐานการพึ่งพาตนเอง (สุรพล ธรรมรมดี และคณะ, 2553) มีบรรยากาศของ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพ ยืดความสามารถ และสร้างพื้นที่ปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน (Boyd, 1992) ดังกล่าวนี สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์กับชุมชนต่อไป

เมธาสิทธิ์ ธีธรัตน์ศรีสกุล (2557) ได้นำเสนอคุณลักษณะของชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) มีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การดำรงหรือหล่อเลี้ยงธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูล 2) การเปลี่ยนบรรยากาศจากสายงานที่เป็นทางการและมีลำดับชั้นมาเป็นบรรยากาศของการอยู่ร่วมกับแบบครอบครัว 3) การเปลี่ยนจากวัฒนธรรมแบบปกป้อง การทำงานแบบโดดเดี่ยวสู่วัฒนธรรมแห่งความไว้วางใจและการรับฟังความคิดเห็นอย่างปราศจากอคติ (ปองทิพย์ และมารุต, 2557) และ 4) การเปลี่ยนจากความขัดแย้งมาสู่วัฒนธรรมที่เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของชุมชนกัลยาณมิตร มีดังต่อไปนี้

1. การอยู่ร่วมกันด้วยแบบเกื้อกูล เอื้ออาทร ประรณาและมิตรแท้
  2. ไม่กดดัน เคารพและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล
  3. มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ
  4. มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งความสุข ทั้งการทำงานและ
- การอยู่ร่วมกัน
5. อยู่ร่วมกับด้วยปฏิสัมพันธ์วัฒนธรรมแบบครอบครัว
  6. มีความไว้วางใจและการรับฟังความคิดเห็นอย่างปราศจากอคติ
  7. ทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและ
- ผู้เรียน
8. มีความศรัทธาร่วม หลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4

(เมตตา กรุณา มุชิตา อุเบกขา)

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ความหมายของโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ขจรศักดิ์ เขียวน้อย (2559) ได้ให้ความหมายว่า โครงสร้างสนับสนุนชุมชน หมายถึง การลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ (Bureaucratic Culture) แต่เน้นวัฒนธรรมแบบเครือญาติ (Clan Culture) ส่งเสริมการต่อยอดความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุน มีโครงสร้างแบบไม่รวมศูนย์ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานให้น้อยลง มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ที่เน้นรูปแบบที่งานเป็นหลัก จัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการ เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่น ๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบท เอาใจใส่ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกต่าง มีระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ วมรับรู้และร่วมยินดีในความสำเร็จของทุกฝ่าย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามกรอบมาตรฐาน จรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน เพื่อให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้กลายเป็นวัฒนธรรมโดดเด่นของสถานศึกษา

Hord (1997) ได้ให้ความหมายว่า โครงสร้างสนับสนุนชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเงื่อนไขสนับสนุนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) เงื่อนไขเชิงกายภาพ (Physical Condition) ได้แก่ เวลาที่ครูจะได้พบปะพูดคุยกัน ขนาดของโรงเรียนที่ไม่ใหญ่จนเกินไป ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ภาระงานสอน โครงสร้างการสื่อสาร ความเป็นอิสระในการบริหารโรงเรียน การมอบพลังอำนาจแก่ครู

ความมีสิทธิ์มีเสียงในการเลือกครู หรือผู้บริหารที่จะเข้ามาทำงานในโรงเรียน ความมั่นคงทางวิชาชีพ
 2) สมรรถนะของบุคคล (People Capacities) ลักษณะสำคัญของสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ การยอมรับกับคำติ-ชม การมีใจ มุ่งมั่นในพัฒนาการทำงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ การเคารพและเชื่อมั่นในผู้ร่วมงานท่านอื่น ความสามารถด้านความรู้และทักษะที่จะเป็นพื้นฐานของการจัดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพของครู
 Hipp and Huffman (2003) ได้ให้ความหมายว่า โครงสร้างสนับสนุนชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมเกื้อหนุนการสร้างมิตรสัมพันธ์เชิงวิชาการ ด้วยการให้ความเคารพ จริ่งใจ ยึดการแสวงหาความรู้อย่างมีวิจารณญาณและการพัฒนาเป็นบรรทัดฐานและมีจิตวิทยาเชิงบวก ใส่ใจต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานความใกล้ชิดของ บุคลากรกับคนอื่น ๆ ระบบการสื่อสาร และเวลา สถานที่ สำหรับการพบการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า โครงสร้างสนับสนุนชุมชน หมายถึง การจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวยต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมการดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งมั่น ยั่งยืน จัดสรรปัจจัยและเงื่อนไขสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการ มีโครงสร้างแบบไม่รวมศูนย์ เพื่อ ลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานให้น้อยลง ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ ของครู

ความสำคัญของโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้ให้ความสำคัญว่า โครงสร้างสนับสนุนชุมชน เป็นโครงสร้างที่สนับสนุนการก่อให้เกิดและการคงอยู่ของชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีลักษณะสำคัญคือวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ โครงสร้างองค์การ แบบไม่รวมศูนย์เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายบริหาร

Morrissey (2000) ได้ให้ความสำคัญว่าโครงสร้างสนับสนุนชุมชนหรือเงื่อนไข สนับสนุน เป็นองค์ประกอบของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การ ขนาดห้องเรียน อัตรากำลังครู กระบวนการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

Kenoyer (2012) ได้ให้ความสำคัญว่าเงื่อนไขสนับสนุนเชิงความสัมพันธ์และเชิง โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ที่ผู้บริหารจัดสรรด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากรและ โอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

สรุปได้ว่า โครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีความสำคัญก่อให้เกิดและการคงอยู่ของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ โดยโครงสร้างองค์การ แบบไม่รวมศูนย์เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายบริหาร รวมถึงปัจจัยด้านการจัดสรรเวลา

บรรยากาศ สิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งทรัพยากรและโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

คุณลักษณะของโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า คุณลักษณะของโครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะ ดังนี้ ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทนและเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมีโครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์ (Sergiovanni, 1994) หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้ง ระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก (Hord, 1997) การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่นๆที่ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน (Boyd, 1992) โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, 2553) มีรูปแบบการ สื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ (Eastwood and Louis, 1992)

เสถียร อ่วมพรหม (2560) ได้เสนอว่า คุณลักษณะของเงื่อนไขสนับสนุนหรือโครงสร้างสนับสนุนมี 2 เงื่อนไขที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ได้แก่

1. เงื่อนไขทางกายภาพ ปัจจัยทางด้านกายภาพที่เป็นตัวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา คือ การใช้แหล่งทรัพยากร เวลาที่เป็นทรัพยากร การมีเวลาหรือไม่มีเวลา เป็นปัญหายุ่งยากมากของโรงเรียน ปัญหานี้เป็นประเด็นสำคัญของบุคลากรในระดับวิทยาลัยได้มีการนำมาเป็นข้ออ้างของครูในการพัฒนาโรงเรียนโดยยังมีการจัดระบบตารางเวลาในโรงเรียน ดังนั้นครูจะต้องมีการควบคุมการปฏิบัติงานของตน ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญในการแก้ปัญหาของโรงเรียน
2. ด้านปริมาณประชากร การทำงานเพื่อให้ก้าวไปสู่การพัฒนาต้องเสริมทางด้านบุคลิกลักษณะที่จำเป็น คือ การให้ความเคารพและความเชื่อมั่นระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกัน ในโรงเรียน ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านความรู้และพื้นฐานที่ตื้นนั้นทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดี การสนับสนุนการเป็นผู้นำนั้น ผู้บริหารต้องมองเห็นความสำคัญในหน้าที่ต่างๆเพื่อเน้นความสัมพันธ์ภาพในสังคม

Hipp and Huffman (2003) ได้นำเสนอคุณลักษณะของเงื่อนไขสนับสนุนหรือโครงสร้างสนับสนุนความสัมพันธ์ของสมาชิก ภายในองค์การ ได้แก่ การห้วงหาอาหาร

การไว้วางใจและการเคารพซึ่งกันและกัน การตระหนักรู้ การมุ่งมั่นสู่การเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้
เงื่อนไขสนับสนุนครอบคลุมถึงโครงสร้างขององค์การ ได้แก่ แหล่งทรัพยากร (เวลา เงิน บุคลากร
และวัสดุอุปกรณ์) สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบการ สื่อสาร

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของโครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีดังต่อไปนี้

กัลยาณมิตร

สถานศึกษา

ซึ่งกันและกัน

มุ่งความยั่งยืน

วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากร และอื่น ๆ ที่ตามความ
จำเป็น

ไม่รวมศูนย์

สมาชิก

1. ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบ

2. มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้าง ให้พื้นที่อิสระ ในการสร้างสรรค์

3. มีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

4. การห่วงหาอาทรณ์ การไว้วางใจและความเคารพและความเชื่อมั่น

5. เป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและ

6. การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา

7. จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมีโครงสร้างองค์การแบบ

8. โครงสร้างการปกครอง ลดความขัดแย้ง สนับสนุนความสัมพันธ์ของ

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 32

นโยบาย จุดเน้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 บริหารจัดการศึกษาและขับเคลื่อน
นโยบายสู่ปฏิบัติโดยมีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวคิด “ไม่มีเด็กคนใด ถูกทอดทิ้งไว้ข้าง
หลัง” No Child Left Behind (NCLB) วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
ตามกรอบแนวคิด NCLB เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความสุข เป็นคนดี มีความรู้ และทักษะชีวิต
ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามศักยภาพ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนตามกรอบ
แนวคิด NCLB จากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการน้อมนำพระราชดำรัสในหลวงรัชกาลที่ 9
“เด็กรักครู ครูรักเด็ก” มาเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

1. มีการเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียนด้วยความรัก เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีความสุข เป็นคนดี มีทักษะชีวิตได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพโดยไม่มีนักเรียนคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง โดยเฉพาะเด็กหลังห้อง

2. พัฒนารูปแบบ วิธีการในการบริหารจัดการและดูแลนักเรียนของโรงเรียนที่จะไม่ทอดทิ้งเด็กคนใดไว้ข้างหลัง ต้องทำให้นักเรียนทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. แข่งขันทักษะ เด็กหลังห้อง ตามแนวคิด No Child Left Behind

4. ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผลการเรียนให้สอดคล้องกับแนวคิด No Child Left Behind

5. ร่วมคิด ร่วมทำร่วมดูแลช่วยเหลือเด็กหลังห้องสู่การพัฒนา นักเรียนอย่างยั่งยืน แนวคิดดังกล่าวมาจากฐานคิดที่ว่า คนที่สำเร็จด้านวิชาการ เรียนจบสูง ๆ ไม่ได้การันตีว่า จะสำเร็จในทุก ๆ ด้านของชีวิตเสมอไป และคนที่เรียนไม่จบหรือเรียนธรรมดา ๆ อย่างเด็กหลังห้องก็ไม่ได้การันตีว่า จะไม่มีทางสำเร็จในด้านอื่น ๆ ของชีวิต นั่งเรียนตรงไหน ก็สามารถประสบความสำเร็จได้ไม่ต่างกันแต่ต่างกัน ที่สำคัญคือวิธีคิดเพื่อไปสู่เป้าหมายชีวิตของแต่ละคนมากกว่า ดังนั้นจากแนวคิดดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จึงกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

องค์กรก้าวหน้า สร้างคุณภาพสถานศึกษา พัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

2. พันธกิจ

2.1 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

2.2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ตามแนวคิด No Child left Behind (NCLB)

2.4 ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ เป็นมืออาชีพ

2.5 พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. เป้าประสงค์

3.1 ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งตนเองและปรับตัวต่อการเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี

3.2 ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และยึดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการดำรงชีวิต

3.3 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีคุณภาพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ครูเป็นผู้เรียนรู้ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู น้อมนำพระราชดำรัสให้ครูรักเด็ก เด็กรักครู มีความรู้ และทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิด “No Child Left Behind” (NCLB) เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมและทักษะในการใช้เทคโนโลยี

3.5 ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการมีสำนึกความรับผิดชอบ (Accountability) มีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

3.6 สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพร่วมกับชุมชน ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีการเรียนรู้ในทุกมิติเป็นโรงเรียนนวัตกรรม

3.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุคใหม่ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการใช้ข้อมูลสารสนเทศและการวิจัยในการขับเคลื่อนคุณภาพ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สร้างเครือข่ายและวัฒนธรรมการทำงานอย่างมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

4. กลยุทธ์

กลยุทธ์ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ 2 การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ 3 การขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพตามแนวคิด “No Child Left Behind” (NCLB)

กลยุทธ์ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

5. จุดเน้น

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวคิด “ไม่มีเด็กคนใด ถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง” No Child Left Behind (NCLB)

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้นำระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมาดำเนินการในโรงเรียน เห็นได้จากการมีนโยบายที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง พบว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามหลักการเท่าที่ควร

ทั้งนี้เนื่องจากครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายยังไม่เข้าใจถึงขั้นตอนของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญ การติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องล่าช้า ขาดการติดตามกำกับดูแลจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรมและขาดทักษะในการดำเนินชีวิต มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแทนที่จะได้รับการช่วยเหลือแก้ไข แต่ถูกปล่อยปละละเลยเพิกเฉย เช่น การหนีเรียน การขาดเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ การแต่งกายไม่เหมาะสม การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาในการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรมและด้านครอบครัว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32, 2562) จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูแนะแนวมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วีระพงษ์ วันทา (2555) ได้ศึกษา ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) ความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และเพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน สรุปผลได้ดังนี้ 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามสถานภาพบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 2.1) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 2.2) ความคิดเห็นต่อการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวม มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

สิริกานต์ ชาญประเสริฐ (2555) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 ความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวทางการบริหารจัดการระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม 4) ด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ซึ่งเรียงตามลำดับ คือด้านการเตรียม และวางแผนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการประเมินผล ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ส่วนปัญหาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงตามลำดับคือการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผลจากการศึกษา ประเด็นปัญหาสำคัญใน 4 ด้าน พบว่าทุกด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ผู้ศึกษาได้เรียงลำดับปัญหาในแต่ละด้าน แล้วนำมาจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส ตามลำดับปัญหาดังนี้ 1) ด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินการ ผู้บริหารและครู ควรจะต้องสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะเกิดจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการวิเคราะห์บริบทโรงเรียน รวมทั้งรู้และเข้าใจในนโยบายเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำมากำหนดเป็นนโยบาย และกลยุทธ์ ตลอดทั้งแผนปฏิบัติการในโรงเรียนแล้ววางแผนการทำงานโดยกำหนดเป็นปฏิทินการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ด้านการดำเนินการตามแผน สถานศึกษาควรมีการจัดมุมหรือห้องพิเศษ ไว้ใช้ในการให้คำปรึกษา รวมทั้งควรสร้างและจัดหาเครื่องมือหรือเอกสารประกอบการดำเนินงานรวมทั้งแบบประเมินต่างๆที่ใช้ในงานให้มีความพร้อม และควรพัฒนาผู้บริหารและครูให้ได้รับเทคนิคและวิธีการใหม่ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานตามระบบการทำงานได้ 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้บริหารหรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่นิเทศ กำกับ ติดตามที่โรงเรียน แต่งตั้งขึ้น ควรจะสร้างแบบนิเทศของตนเองขึ้นมา พร้อมดำเนินการนิเทศตามปฏิทินการทำงาน ที่วางไว้และผู้บริหารควรมีการกำกับ ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

เพื่อเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ตลอดทั้งชี้แนะช่วยแก้ปัญหาการทำงานของครู อย่าปล่อยให้ครู ผู้รับผิดชอบโครงการทำงานอยู่คนเดียว ครูทุกคนต้องทำหน้าที่ของตน (ทีมนำ ทีมทำ ทีมประสาน) ควรร่วมกันทำงานอย่างประสานกันทั้ง 5 กลุ่ม หรือที่เรียกว่า 5 ประสาน ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนว ผู้ปกครอง และนักเรียนในทุก ขั้นตอนและกระบวนการทำงาน 4) ด้านการประเมินผล สถานศึกษาควรสรุปและรายงานผลการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในแต่ละ ปีการศึกษาต่อผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งควรมีการมีการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบโดยวิธีการ ต่าง ๆ และจัดเก็บข้อมูลในรูปสารสนเทศของโรงเรียนไว้อย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์การนำข้อมูล กลับมาใช้ในโอกาสต่อไปซึ่งที่พบในสถานศึกษาจะมีข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ ทุกขั้นตอนแต่ขาดระบบการจัดการข้อมูลที่ดีและเป็นปัจจุบัน

ฟ้าสาธ คำทองเขียว (2556) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหา เปรียบเทียบสภาพและปัญหา โดยจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน ทั้งยังศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรมีแนวทาง ดังนี้ ครูควรออกเยี่ยมบ้าน นักเรียนและพบผู้ปกครองนักเรียนทุกคน ประสานงานด้านข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนกับครูผู้สอน และร่วมกันพิจารณาคัดกรองนักเรียน มีการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ โรงเรียนควร จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ควรมีการประสานกับผู้ปกครองอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน และแก้ไขปัญหาทันที เมื่อพบนักเรียนที่มี พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และครูที่ปรึกษาควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการส่งต่อ เพื่อให้เกิด

ความเหมาะสมและทันเหตุการณ์ สรุปผลและการรายงานผลการส่งต่อนักเรียนไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว ครูปกครอง ผู้ปกครองนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน ให้ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

จุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหา เปรียบเทียบสภาพและปัญหาจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ได้ข้อสรุป ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนต้องมีการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ จัดทำคู่มือเพื่อให้คณะครูได้ใช้ศึกษาเพิ่มเติม ใช้การออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนตามสภาพจริง มีการอำนวยความสะดวกให้แก่คณะครูในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน และมีการสอบถามข้อมูลจากหลาย ๆ ฝ่าย มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการกำกับ ดูแล ให้กำลังใจ ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณในการเดินทางเยี่ยมบ้านนักเรียนและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และควรมีการไปศึกษาดูงาน ในโรงเรียนที่ถือว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางและปรับใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่มีความหลากหลาย ประสานความร่วมมือและใช้ข้อมูลจากหลาย ๆ ฝ่ายประกอบกัน การคัดกรองนักเรียนรายบุคคลและจัดเก็บเป็นระบบพร้อมที่จะนำไปใช้ และเก็บข้อมูลเป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้นักเรียนหรือคนทั่วไปรู้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดทำ วิเคราะห์ข้อมูล และคัดกรองนักเรียนเพื่อช่วยลดรายจ่าย และง่ายต่อการเรียกใช้ข้อมูล 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรมีโครงการ/กิจกรรมที่หลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามความสนใจมากยิ่งขึ้นตลอดจนส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับสูงขึ้นไป มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งจัดสรรทุนการศึกษาให้กับนักเรียนตามความเหมาะสม ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนตามสภาพและความต้องการของแต่ละบุคคล 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรยึดหลักการป้องกันเป็นอันดับแรก การแก้ไขจะดำเนินการก็ต่อเมื่อการป้องกันไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุม ดังนั้น การป้องกันจะดำเนินการโดยการส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียน ให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกัน

สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนการแก้ไขปัญหานักเรียนควรยึดหลักการมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในการให้ความช่วยเหลือเป็นรายกรณี โดยการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ครอบคลุมปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย ควรมีการจัดทำแบบบันทึกการป้องกันและแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน 5) ด้านการส่งต่อ เมื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่านักเรียนมีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งครูที่ปรึกษาไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ ครูที่ปรึกษามีหน้าที่ในการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป โดยเน้นการส่งต่อภายในเป็นอันดับแรก เมื่อโรงเรียนดำเนินการแล้วและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้จึงดำเนินการส่งต่อภายนอก โดยการส่งต่อภายนอก เก็บเป็นความลับระหว่างครูและหน่วยงานภายนอกและมีการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ล่วงหน้า พร้อมทั้งจัดทำเอกสารบันทึกการส่งต่ออย่างชัดเจนว่าส่งต่อเพื่ออะไร แก้ไขหรือพัฒนาปรับปรุงอย่างไรบ้าง ใครเป็นผู้รับผิดชอบและ ใช้กิจกรรมใดในการแก้ไขปัญหา การติดตามผลควรติดตามผลอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะมีการส่งกลับนักเรียนคืนสู่ปกติ

อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558) ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน โดยการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับครูโรงเรียนเอกชน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 โรงเรียน เครื่องมือ คือ แบบประเมิน และ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายและเทคนิค PNI_{modified} ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (2) การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ (3) การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน (4) การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ (5) การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและด้านการแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและด้านการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3) กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์

ได้แก่ (1) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ (2) กลยุทธ์ปฏิบัติการบริหารบุคลากร
สู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (3) กลยุทธ์สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
(4) กลยุทธ์จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (5) กลยุทธ์กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

ณัฐวิภา คำปันศรี (2559) ได้ศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาสภาพ
ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ได้ นอกจากนี้ยังมี
สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีกระบวนการ ขั้นตอน ที่
ต้องจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในแต่ละขั้นตอน ทำให้เพิ่มภาระให้ครูนอกเหนือจาก
หน้าที่หลักคือ การสอนแล้วนั้น ทำให้มีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้น้อยลง 2) สภาพที่พึง
ประสงค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับปัญหามากที่สุด 3 ด้าน
ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ
นักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นในบาง
โรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนที่วางไว้ได้ ทำให้ครูที่ปรึกษาและครูประจำ
ชั้นไม่สามารถพิจารณากิจกรรมให้สอดคล้องเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน ให้มีความรู้ ทักษะ
ตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนและการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหานัก
เรียน โดยครูที่ปรึกษาอาจมีบางกรณีที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมี
พฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อปัญหาของนักเรียนได้รับการ
ช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว 3) แนวทางการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและด้านการส่งเสริมนักเรียน
ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ

ชูชาติ พวงสมจิตร (2560) ได้ศึกษา การนำ PLC มาใช้ในสถานศึกษา สามารถ
ดำเนินการได้ตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ
2 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วม และ ขั้นกำหนดกิจกรรมการพัฒนา

2) ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่กลุ่มทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ 3) ขั้นสังเกตผลการปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนที่สมาชิกแต่ละคนนำผลการปฏิบัติมาเสนอในวงสนทนาโดยเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยปกตินิยมใช้การทบทวนระหว่างปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือในการสังเกตผลการปฏิบัติงาน และ

4) ขั้นสะท้อนผล เป็นขั้นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผ่านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา เป็นหลัก และการนำ PLC มาใช้ในโรงเรียนจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับเงื่อนไข

5 ประการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมของสมาชิก เงื่อนไขที่ช่วยผดุงความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการแบ่งปันการปฏิบัติ

ปิยฉัฐ กุสุมาลย์ (2560) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัย พบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การมีภาวะผู้นำร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 3) การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ 4) การทบทวนไตร่ตรองผล 5) การสนับสนุนมี 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การทบทวนไตร่ตรองผล การสนับสนุนการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การมีภาวะผู้นำร่วม และการมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ การสนับสนุนการมีภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ การทบทวนไตร่ตรองผล การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ และการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 มีแนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ด้านการมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ด้านการสนับสนุนและด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากทุกด้านและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน ลำดับที่ 2 ด้านการส่งต่อนักเรียน ลำดับที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ลำดับที่ 4 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และลำดับที่ 5 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

พิมพ์อร สดเอี่ยม และคณะ (2561) ได้ศึกษา ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเลย จากการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดเลย สามารถสรุปได้ดังนี้ 1. การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกัน พบว่า ครูและผู้บริหารได้มีการวางเป้าหมาย ร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน ออกแบบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมร่วมกัน ส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบการประชุม เชิงนโยบายตั้งแต่ระดับกระทรวงลงมาถึงผู้ปฏิบัติงาน 2. มีทีมร่วมมือที่มุ่งเน้นการเรียนรู้พบว่า เกิดความร่วมมือในกระบวนการเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน มีการพูดคุยสนับสนุน โดยการจัดสรรเวลาให้มีการประสานความคิดเห็น วิเคราะห์ถึงแนวทางในการดำเนินการเพื่อ เป้าหมายเดียวกัน และไม่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน 3. การเสาะแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ พบว่า มีการค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่มีความ หลากหลายทั้งในกลุ่มสาระเดียวกัน กลุ่มช่วงชั้นเดียวกันและระดับชั้นเดียวกัน เกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดกระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการทดสอบและยังสามารถส่งผลหรือสะท้อนกลับให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

4. การลงมือปฏิบัติและทดลอง พบว่า มีการลงมือปฏิบัติและทดลองจริง ผลที่เกิดกับนักเรียนเห็นผลที่แสดงว่าสามารถแสดงออกถึงรูปธรรมที่มีความชัดเจน นักเรียนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก เกิดความสุทธระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสามารถต่อยอดได้ขยายความได้อีกด้วย 5. ใช้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีการปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัย กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ พูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ด้วยกัลยาณมิตร รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เล็งเห็นความสำคัญของการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความต่อเนื่อง และมีร่องรอยของพัฒนาที่สามารถนำมาอ้างอิงได้ 6. มุ่งที่ผลลัพธ์พบว่า กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ส่งผลถึงผลลัพธ์ที่มุ่งความสำเร็จต่อผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ใหม่และองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาต่อยอด มีหลักฐานการบันทึกตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการถึงระดับขั้นสุดท้ายอันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

งานวิจัยต่างประเทศ

Williams-Jones (2007) ได้ศึกษา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การศึกษาการบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างส่วนเชื่อมต่อกับเรื่องสุขภาพของเยาวชน การวิจัยเชิงบรรยายแบบกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เพื่ออธิบายความแตกต่างของแต่ละโมเดลที่ใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อสำรวจว่าโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรแบบที่ขาดหายไป วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานโรงเรียนจากภายนอก จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้กลยุทธ์แบบเน้นกรณีศึกษาในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในหลาย ๆ กรณีผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างนี้มีความเด่นชัดที่สุดในการบริหารกระบวนการติดตามผล และยังมีผลกระทบต่อนักเรียนที่รับบริการจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย

Biddle (2009) ได้ศึกษา การศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงฆ่าตัวตาย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผลเนื่องมาจากการมีความคิดฆ่าตัวตาย, การแสดงท่าทางหรือพยายามที่จะละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ลดลงรวมทั้งถูกสั่งพักการเรียนทดลองอย่างไรก็ตาม จากการรายงานของนักเรียนที่ชอบและเข้าร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาการคิดฆ่าตัวตายและปัญหาอื่น ๆ ทำให้สามารถทำนายรูปแบบการละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องเช่นพบว่าบางครั้งนักเรียนเหล่านี้ก็อาจจะใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์เพื่อการรักษาตนเองก็และพบว่ารูปแบบการบริการที่มีค่านัยสำคัญทางด้านสถิติสูงสุดในการทำนายผลการลดระดับและพบว่ารูปแบบการบริการที่มีค่านัยสำคัญทางด้านสถิติสูงสุดในการทำนายผลการลดระดับการละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติด

และสารประเภทแอลกอฮอล์รวมทั้งการลดระดับการถูกสั่งพักการเรียนสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงคิดฆ่าตัวตายคือส่วนที่ได้รับการประเมินโดยหน่วยงานที่รับอนุญาตให้ทำการจัดหาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ไว้ใช้ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายนอกจากนี้ยังพบว่าการวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ในโรงเรียนอื่น ๆ เช่น โรงเรียนสำหรับเยาวชนที่มีปัญหาด้านการผิวนัยและการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานของชุมชนมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการลดระดับการละเมิดนโยบายด้านการใช้ยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ในโรงเรียนและพบว่าการรักษาผู้ป่วยนอกที่มีอาการติดยาเสพติดและสารประเภทแอลกอฮอล์ คือตัวทำนายผลด้านการสนับสนุนระดับการเลื่อนชั้นเรียนหรือการจบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักเรียนเหล่านั้น

Morrow (2010) ได้ศึกษา ทิศนะของครูเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่ดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี พบว่าครูรับรู้การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นโอกาสสำหรับความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ประกอบด้วยองค์ประกอบการสนับสนุนการทำงานร่วมกัน การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องการเรียนรู้ด้วยความหมาย การทำงานอย่างมืออาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Voelkel (2011) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพร่วมของครูกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ใน Central California โดยการสัมภาษณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่งและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงขึ้นไปนั้นเป็นผลมาจากประสิทธิภาพร่วมสูงขึ้นไป

Jackson (2015) ได้ศึกษา ผลกระทบของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ปรึกษา ปัญหาพฤติกรรมด้านชวาวปัญญา โดยเน้นเทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียน และประสิทธิภาพในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนี้มีผลกระทบในด้านบวกที่มีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพในตนเองและงานวิจัยยังมีข้อเสนอแนะว่าอาจารย์แนะแนวควรปฏิบัติงานกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมในชั้นเรียนแบบ แปรกแยกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการปฏิบัติอย่างจริงจังกับนักเรียนเหล่านี้ ผู้แนะแนวต้องมีความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาให้แก่

นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาในวัยนี้จะมีการปรับตัวในทุกๆ ด้าน จึงทำให้เด็กบางคนเกิดความสับสน และก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น ได้แสดงพฤติกรรมผิดวินัยของโรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มักมีสาเหตุที่ลึกซึ้งละเอียดอ่อนจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องเริ่มตั้งแต่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียนชุมชนโดยเฉพาะครูที่ปรึกษาที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมาก ร่องลงมาจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่จะต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด การแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องพอเพียงด้วยอาศัยหลักจิตวิทยาและคุณธรรมทั้งความร่วมมือกันเป็นอย่างดีระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกัน

สรุปได้ว่า ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจในขั้นตอน วิธีการ และกระบวนการในการดำเนินงานเป็นอย่างดี ผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ครูที่ปรึกษาจะต้องมีความเข้าใจในขั้นตอนวิธีการและกระบวนการในการดำเนินงานเป็นอย่างดี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการให้คำปรึกษาตลอดจนสามารถสร้างความไว้วางใจให้กับนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนกล้าที่จะเข้าไปปรึกษาหารือปัญหาต่างๆ ได้ตลอดเวลา และครูที่ปรึกษาต้องเข้าใจภาวะ พัฒนาการและ ปัญหาความต้องการของนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยรุ่นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ รวมทั้งวิธีการให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างถูกวิธีอีกด้วย โดยอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนต้องให้ความร่วมมือและร่วมกันดำเนินการ โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องให้ความช่วยเหลือประสานงานและอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

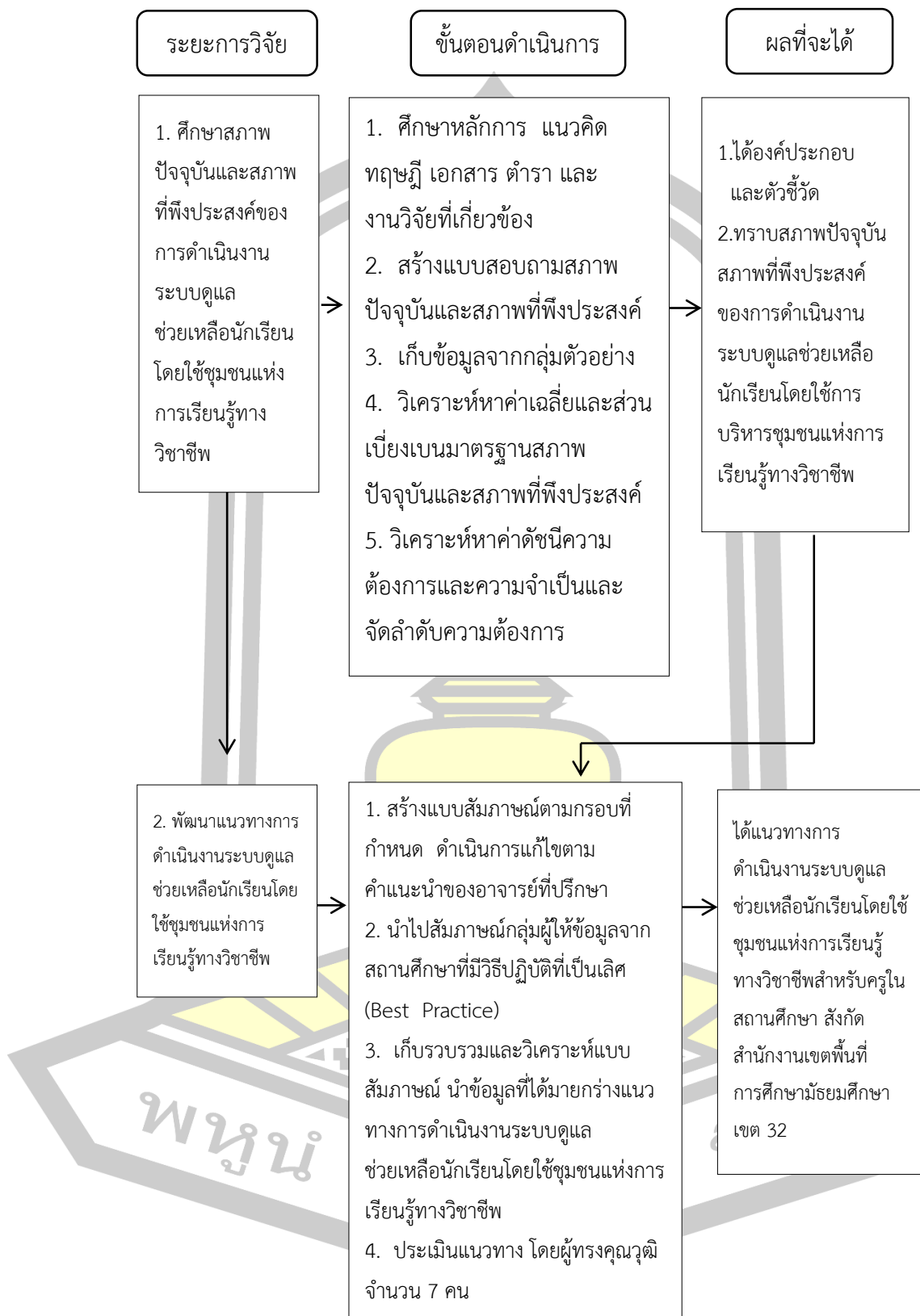
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

รายละเอียดแต่ละระยะของการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่จะได้แสดง โดยแผนภาพดังภาพประกอบ 2

พหุ ประถมศึกษา

ภาพประกอบ 2 แสดงวิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 นำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย วัตถุประสงค์ประกอบและตัวชี้วัดของ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ดังนี้

1.2.1 องค์ประกอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากกรมสุขภาพจิต (2546) ซึ่งได้องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมนักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ปัญหา
- 5) การส่งต่อ

1.2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจาก Hord (1997), Kenoyer (2012), วิจารย์ พานิช (2555), วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษา (2560) ซึ่งได้องค์ประกอบจากหลักการที่ตรงกันมากที่สุดได้องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม
- 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ
- 3) ภาวะผู้นำร่วม
- 4) พฤติกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ
- 5) ชุมชนกัลยาณมิตร
- 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

1.3 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ได้จากการสังเคราะห์มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้าง แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1.4 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.6 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1.7 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณ PNI modified

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,161 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 3,161 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) จำแนกเป็น ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 61 คน ครูในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 116 คน ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 57 คน ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 109 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 343 คน

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 2 รายการประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	ครู	ครู
โรงเรียนขนาดเล็ก	566	61
โรงเรียนขนาดกลาง	1,073	116
โรงเรียนขนาดใหญ่	522	57
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	1,000	109
รวม	3,161	343

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย การสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยการแบ่งคำถามเป็น 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา การส่งต่อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่างๆ และศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดประเด็นเนื้อหา และโครงสร้างของแบบสอบถามและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา การส่งต่อ

4.4 วิเคราะห์นัยามศัพท์แล้วกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4.5 กำหนดรูปแบบข้อคำถามโดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4.6 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด การใช้ภาษาที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง

4.7 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้มาจากการวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยหลักเกณฑ์คัดเลือกดังนี้

4.7.1 เป็นอาจารย์ระดับอุดมศึกษา วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

4.7.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน

4.7.3 เป็นครูสายผู้สอน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ วุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 คน

รวมผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามได้แก่

1. ผศ.ดร.อรนุช วรอำศวปติ ศรีสะอาด ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ดร.อารยา ปิยะกุล ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา Ph.D (Educational Psychology) Monash University ประเทศออสเตรเลีย

3. นายสรวิศน์ นพพงศ์สิริเดช ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสิริธร วุฒิการศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4. นายกวีรักษ์ ประวรรณรัมย์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสังพิทยาคม วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

5. นางเนาวรัตน์ กะการดี ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสัง
พิทยาคม วุฒิมัธยมศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.8 นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรค่า IOC (Item-Objective Congruence Index : IOC)
(บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้
เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีความ
คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือและหาคุณภาพ
แบบสอบถาม

4.10 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ
เพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.11 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.12 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึง
ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการ
เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

5.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 32 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

5.3 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
จัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

5.4 ผู้วิจัยได้ติดต่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองและได้รับทางไปรษณีย์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ
จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

6.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

6.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับอยู่ในระดับน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สถิติพื้นฐาน

7.1.1 ร้อยละ (Percentage)

7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

7.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.1.4 ค่าจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร PNI modified ของ

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

โดย PNI _{modified}	หมายถึง	ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง
I (Importance)	หมายถึง	ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด
D (Degree of Success)	หมายถึง	ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

7.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

7.2.1 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

7.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

7.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีค่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงมาใช้ในการออกแบบสัมภาษณ์ แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันความเหมาะสม

1.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.3 นำแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอ

โดยการพรรณานาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 เกณฑ์คุณสมบัติสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ มีดังนี้

2.1.1 เป็นสถานศึกษาได้รับรางวัลระดับประเทศด้านระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

2.1.2 มีแนวปฏิบัติที่ต่อเนื่องก่อให้เกิดผลสำเร็จแก่นักเรียน

2.2 สถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้แก่

2.2.1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับ
รางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2562 ประเภทสถานศึกษามัธยมศึกษาขนาด
กลาง ดีเด่นระดับทอง

2.2.2 โรงเรียนลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเภทสถานศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และเป็นโรงเรียนต้นแบบ
โปรแกรม Care for all ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่าย
บริหารงานบุคคล จำนวน 1 คน หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน รวมเป็นผู้ให้
ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน จาก 2 สถานศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 6 คน จากสถานศึกษาที่
มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) ดังนี้

2.3.1 นายณัฐพงษ์ วิโสรัมย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

2.3.2 นายอภิชา เสาวรส ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
(ฝ่ายบริหารงานบุคคล) โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

2.3.3 นายณัฐพงษ์ บุญปอง ตำแหน่ง ครูชำนาญการ (หัวหน้างานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน) โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

2.3.4 นายไพศาล สังกะเพศ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนลำปลายมาศ

2.3.5 นายสมบัติ ศรีผดุง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (รักษาการในตำแหน่ง
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล) โรงเรียนลำปลายมาศ

2.3.6 นางสาวันลา ม่วงรัตน์ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (หัวหน้างานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน) โรงเรียนลำปลายมาศ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) ซึ่งสร้างขึ้นมาจาก
การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและชุมชนแห่งการ

เรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้กรอบแนวคิดของการวิจัย และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้คำถามที่ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งปัจจุบัน สถานที่ทำงาน สถานที่สัมภาษณ์ วันที่ให้สัมภาษณ์ และเวลาในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามองค์ประกอบหลัก และแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสัมภาษณ์ภายใต้กรอบแนวคิด

4.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องและครอบคลุมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบที่กำหนด

4.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขรวมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาใช้ และความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์

4.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

4.6 จัดทำฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมาย วัน เวลา และขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

5.3 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้ง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา ในระยะที่ 1 และจากการศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยนำร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ ดังนี้

- 1.1 จบการศึกษาทางระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 1.2 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือศึกษานิเทศก์
- 1.3 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 7 คน ประกอบด้วย
  - 1.3.1 นายไพบุลย์ มั่นยืน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสังพิทยาคม
  - 1.3.2 นายสรรพลีรี เชาวชัยพัฒน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม
  - 1.3.3 นายพล บุญโชติ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกัลยาพิทยาคม

1.3.4 นายจินดา กรองทอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน
ปะคำพิทยาคม

1.3.5 นายประถม นิธรัมย์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนกระสังพิทยาคม

1.3.6 นางจรรุวรรณ ตอนสันเทียะ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ
พิเศษ โรงเรียนบัวหลวงพิทยาคม

1.3.7 นางสาวศิริวัฒนาพร พริ้งเพราะ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินแนวทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้
จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ทฤษฎี งานวิจัย โดยผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของแนวทาง เพื่อหาคุณภาพของแนวการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
ของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีลักษณะเป็น
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะและ
ประเด็นการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมินแนวทาง

3.2 ร่างแบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.3 นำแบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแนะนำ แล้วปรับแก้ไขตาม
คำแนะนำ

3.4 จัดพิมพ์แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

4.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางและทำการนัดหมายวันและเวลาสำหรับการประเมิน

4.3 ผู้วิจัยนำเอกสารแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พร้อมทั้งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 คืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบประเมิน ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมินจากนั้นนำมาวิเคราะห์ผลการประเมินแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพความเหมาะสม โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสมและการนำไปใช้มากหรือ
คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณาและยอมรับว่าเป็นแบบประเมินที่นำมาใช้ได้

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC)
(บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	107	31.20
หญิง	236	68.80
รวม	343	100.00
2. วิทยฐานะ		
ชำนาญการ	110	32.07
ชำนาญการพิเศษ	167	48.69
เชี่ยวชาญ	0	0.00
ไม่มีวิทยฐานะ	66	19.24
รวม	343	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	202	58.89
ปริญญาโท	139	40.52
ปริญญาเอก	2	0.58
รวม	343	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. อายุราชการ		
1 - 5 ปี	52	15.16
6 - 10 ปี	83	24.20
11 - 15 ปี	71	20.70
16 - 20 ปี	31	9.04
21 - 25 ปี	56	16.33
มากกว่า 25 ปี	50	14.58
รวม	343	100.00
5. ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	61	17.78
ขนาดกลาง	116	33.82
ขนาดใหญ่	57	16.62
ขนาดใหญ่พิเศษ	109	31.78
รวม	343	100.00

จากตาราง 3 ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู จำนวน 343 คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 เพศหญิง จำนวน 236 คิดเป็นร้อยละ 68.80 ส่วนใหญ่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 48.69 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 58.89 อายุราชการ 6-10 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 33.82

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32
โดยรวมรายด้าน

ด้าน	การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.80	0.80	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.26	2
2	การคัดกรองนักเรียน	3.88	0.78	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.24	3
3	การส่งเสริมนักเรียน	3.92	0.77	มาก	4.79	0.48	มากที่สุด	0.22	5
4	การป้องกันและแก้ปัญหา	3.89	0.78	มาก	4.80	0.49	มากที่สุด	0.23	4
5	การส่งต่อ	3.57	0.85	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด	0.35	1
โดยรวม		3.85	0.79	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด		

จากตาราง 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงาน
อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน
($\bar{X} = 3.89$) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.89$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.88$)
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.80$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.57$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.81$)
ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.80$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.79$) ด้านการคัดกรอง
นักเรียน ($\bar{X} = 4.78$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.75$)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่ง
การเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32
เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ($PNI_{modified} = 0.35$)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.26$) ด้านการคัดกรองนักเรียน

($PNI_{\text{modified}} = 0.24$) ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ($PNI_{\text{modified}} = 0.23$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน

($PNI_{\text{modified}} = 0.22$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้าน
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อ	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
1	ครูมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบทดสอบบุคลิกภาพ	3.97	0.86	มาก	4.78	0.47	มากที่สุด	0.20	7
2	ครูมีการวางแผนจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจนและร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่อง	4.01	0.79	มาก	4.81	0.45	มากที่สุด	0.20	8
3	ครูมีวิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม	3.94	0.75	มาก	4.76	0.51	มากที่สุด	0.21	6
4	ครูมีการสำรวจข้อมูลของนักเรียนเพิ่มเติมทุกภาคเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก	3.98	0.78	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.19	9

ตาราง 5 (ต่อ)

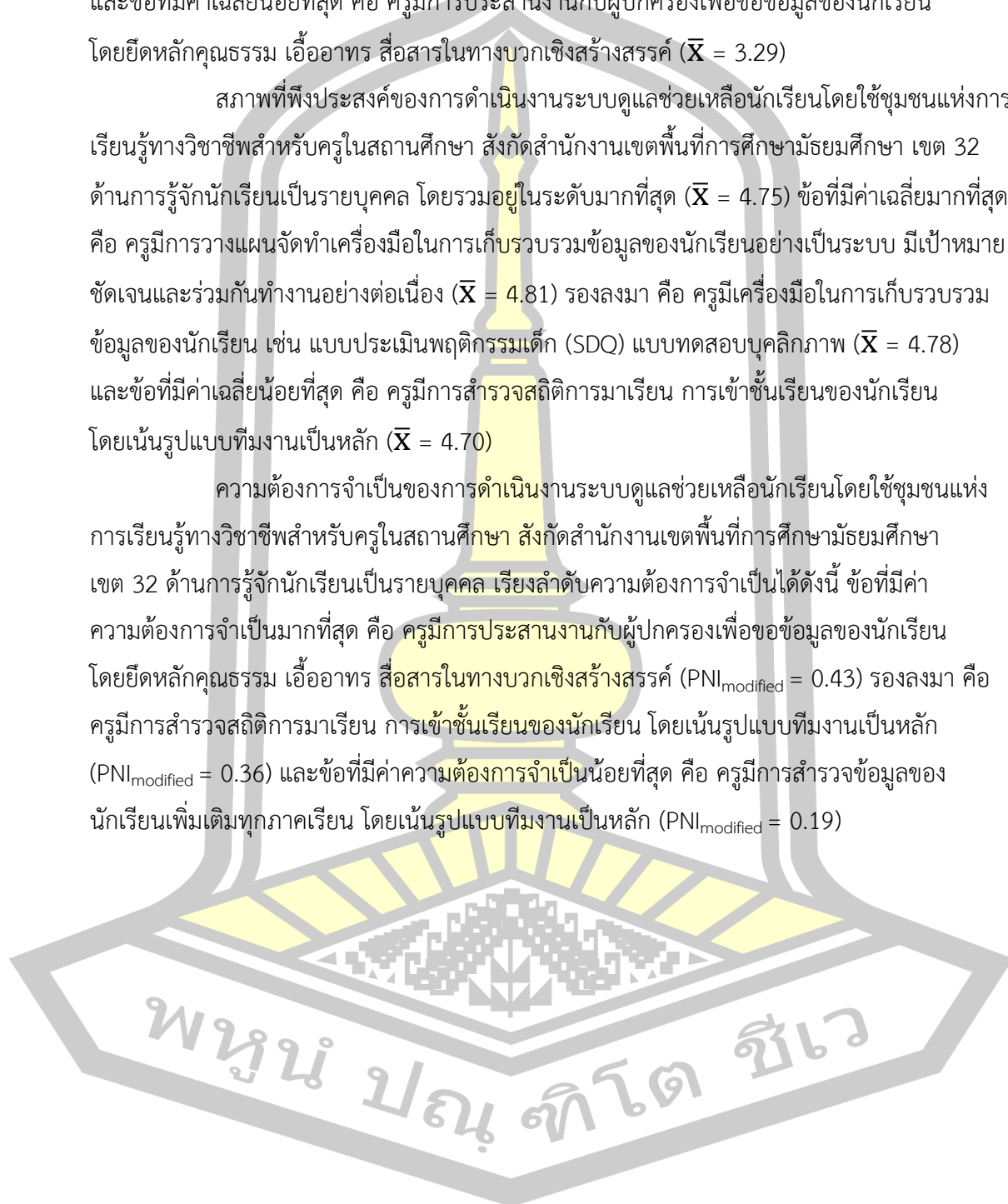
ข้อ	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
5	ครูมีการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก	3.46	0.82	ปานกลาง	4.70	0.60	มากที่สุด	0.36	2
6	ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์	3.29	0.76	ปานกลาง	4.72	0.59	มากที่สุด	0.43	1
7	ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัวและด้านสังคม	3.85	0.79	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด	0.23	4
8	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สารสนเทศ	3.72	0.85	มาก	4.73	0.53	มากที่สุด	0.27	3
9	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี	3.93	0.81	มาก	4.74	0.53	มากที่สุด	0.21	5
โดยรวม		3.80	0.80	มาก	4.75	0.52	มากที่สุด	0.26	

จากตาราง 5 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีการวางแผนจัดทำเรื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน

อย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจนและร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ ครูมีการสำรวจข้อมูลของนักเรียนเพิ่มเติมทุกภาคเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.29$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีการวางแผนจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจนและร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.81$) รองลงมา คือ ครูมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบทดสอบบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.78$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการตรวจสอบสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.70$)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$) รองลงมา คือ ครูมีการตรวจสอบสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ครูมีการสำรวจข้อมูลของนักเรียนเพิ่มเติมทุกภาคเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก ($PNI_{\text{modified}} = 0.19$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้าน
การคัดกรองนักเรียน

ข้อ	ด้านการคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1	ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากประวัติ ของนักเรียน เพื่อการคัดกรอง	3.90	0.84	มาก	4.78	0.48	มากที่สุด	0.23	4
2	ครูมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ ใกล้ชิดนักเรียน เพื่อการคัดกรอง	3.81	0.76	มาก	4.76	0.50	มากที่สุด	0.25	3
3	ผู้เกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน ร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และ มีเป้าหมายร่วมกัน	4.20	0.66	มาก	4.77	0.50	มากที่สุด	0.13	9
4	ครูมีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่ม เสี่ยง กลุ่มมีปัญหา	4.00	0.81	มาก	4.75	0.53	มากที่สุด	0.19	8
5	ครูมีการคัดกรองนักเรียน โดย มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียน ทุกคนเท่าเทียมกัน	3.45	0.87	ปาน กลาง	4.76	0.50	มากที่สุด	0.38	2
6	ครูมีการบันทึกผลการคัดกรอง นักเรียนในแบบคัดกรองนักเรียน รายบุคคล	3.41	0.80	ปาน กลาง	4.79	0.49	มากที่สุด	0.40	1
7	ครูมีการรายงานสรุปผลการคัด กรองนักเรียนให้ผู้บริหารทราบ	3.91	0.83	มาก	4.79	0.49	มากที่สุด	0.23	5
8	ผู้บริหารยอมรับและเคารพในผล การคัดกรองนักเรียนของครู	3.94	0.81	มาก	4.79	0.48	มากที่สุด	0.22	6

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
9	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการคัดกรองนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สารสนเทศ	3.95	0.78	มาก	4.79	0.48	มากที่สุด	0.21	7
10	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี	4.25	0.68	มาก	4.80	0.46	มากที่สุด	0.13	10
โดยรวม		3.88	0.78	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.24	

จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา คือ ผู้เกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน ร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.20$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 3.41$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการคัดกรองนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สารสนเทศ ($\bar{X} = 4.79$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ($\bar{X} = 4.75$)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการคัดกรองนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ครูมีการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) รองลงมา คือ ครูมีการคัดกรองนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครูร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อ	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
1	ครูมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบกับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน	4.03	0.78	มาก	4.79	0.46	มากที่สุด	0.19	7
2	ครูมีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์	4.06	0.74	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด	0.18	9
3	ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์	3.83	0.77	มาก	4.77	0.49	มากที่สุด	0.25	1

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
4	ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน	3.82	0.76	มาก	4.76	0.51	มากที่สุด	0.25	2
5	ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนา นักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรมเอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์	3.84	0.83	มาก	4.78	0.47	มากที่สุด	0.24	3
6	ครูมีการวางแผน พุดคุย ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	4.05	0.70	มาก	4.81	0.47	มากที่สุด	0.19	8
7	ครูมีการแบ่งปันความรู้ ทักษะ และนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	3.91	0.76	มาก	4.79	0.47	มากที่สุด	0.23	6
8	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ ขวัญกำลังใจ	3.88	0.80	มาก	4.82	0.47	มากที่สุด	0.24	5
9	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งเสริมนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี	3.85	0.78	มาก	4.78	0.49	มากที่สุด	0.24	4
โดยรวม		3.92	0.77	มาก	4.79	0.48	มากที่สุด	0.22	

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด คือ ครูมีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสาร ในทางบวกเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมา คือ ครูมีการวางแผน พุดคุย ก่อนการจัดกิจกรรม ส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.05$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ การดำรงชีวิต โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.82$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ ขวัญกำลังใจ ($\bar{X} = 4.82$) รองลงมา คือ ครูมีการวางแผน พุดคุย ก่อนการจัดกิจกรรม ส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.81$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ การดำรงชีวิต โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.76$)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการส่งเสริมนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการ จำเป็นมากที่สุด คือ ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสาร ในทางบวกเชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.25$) รองลงมา คือ ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ การดำรงชีวิต โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.25$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ครูมีการจัดกิจกรรมประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.81$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้าน
การป้องกันและแก้ปัญหา

ข้อ	ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1	ครูมีการศึกษาแนวทางการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา	3.83	0.75	มาก	4.78	0.53	มากที่สุด	0.25	5
2	ครูร่วมกันวางแผนการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา	3.91	0.79	มาก	4.81	0.46	มากที่สุด	0.23	7
3	ครูมีการแบ่งปันความรู้ ทักษะ กลวิธี และนวัตกรรมใหม่ ๆ มา ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.90	0.86	มาก	4.84	0.43	มากที่สุด	0.24	6
4	ครูมีการพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม เสี่ยง/มีปัญหา โดยจัดกิจกรรมอยู่ บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียม กัน	3.76	0.87	มาก	4.79	0.51	มากที่สุด	0.27	2
5	ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกัน นักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยจัดกิจกรรม อยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียน ทุกคนเท่า เทียมกัน	4.11	0.74	มาก	4.78	0.52	มากที่สุด	0.16	13
6	ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไข ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยจัด กิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียน ทุกคนเท่าเทียมกัน	3.99	0.73	มาก	4.78	0.52	มากที่สุด	0.20	11

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
7	ครูมีการบันทึกข้อมูลสภาพปัญหา ของนักเรียน	3.94	0.66	มาก	4.79	0.49	มากที่สุด	0.21	10
8	ครูมีการหาแนวทาง และวิธีการ ช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้เกี่ยวข้อง ทุกคนร่วมกันทำงานอย่าง สร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน	3.92	0.76	มาก	4.80	0.47	มากที่สุด	0.22	8
9	ครูมีการประสานงานกับ ผู้เกี่ยวข้องทุกคน ผ่านการสื่อสาร เชิงบวก เคารพซึ่งกันและกัน โดย มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	4.05	0.79	มาก	4.82	0.46	มากที่สุด	0.19	12
10	ผู้บริหารไว้วางใจการปฏิบัติงาน ของครู ในการป้องกันและ แก้ปัญหานักเรียน	3.90	0.75	มาก	4.77	0.54	มากที่สุด	0.22	9
11	ผู้บริหารยอมรับและเคารพการ ตัดสินใจของครู ในการป้องกัน และแก้ปัญหานักเรียน	3.81	0.77	มาก	4.79	0.49	มากที่สุด	0.26	4
12	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัย สนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการ ป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ ขวัญกำลังใจ	3.80	0.85	มาก	4.80	0.48	มากที่สุด	0.26	3
13	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไข ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกัน และแก้ปัญหานักเรียนให้ผ่านพ้น ไปได้ด้วยดี	3.62	0.88	มาก	4.80	0.51	มากที่สุด	0.33	1
โดยรวม		3.89	0.78	มาก	4.80	0.49	มากที่สุด	0.23	

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ครูมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกคน ผ่านการสื่อสารเชิงบวก เคารพซึ่งกันและกัน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.05$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ($\bar{X} = 3.62$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีการแบ่งปันความรู้ ทักษะ กลวิธี และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.84$) รองลงมา คือ ครูมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกคน ผ่านการสื่อสารเชิงบวก เคารพซึ่งกันและกัน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหาร ให้ความสำคัญการปฏิบัติงานของครู ในการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ($\bar{X} = 4.77$)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) รองลงมา คือ ครูมีการพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.27$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.16$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ด้าน
การส่งต่อ

ข้อ	ด้านการส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1	ครูมีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อโดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน	3.73	0.84	มาก	4.81	0.43	มากที่สุด	0.29	13
2	ครูมีการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ประสบผลสำเร็จในระดับที่สูงขึ้นตามศักยภาพ	3.68	0.87	มาก	4.82	0.42	มากที่สุด	0.31	11
3	ผู้บริหารให้การสนับสนุนครูในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	3.62	0.91	มาก	4.80	0.47	มากที่สุด	0.33	8
4	มีผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษาที่เป็นผู้รับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล เป็นต้น	3.57	0.84	มาก	4.80	0.47	มากที่สุด	0.35	7
5	ผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษาได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.63	0.87	มาก	4.79	0.46	มากที่สุด	0.32	9
6	มีผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษาที่เป็นผู้รับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.55	0.86	มาก	4.80	0.44	มากที่สุด	0.35	6
7	ผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษาได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.72	0.87	มาก	4.83	0.42	มากที่สุด	0.30	12

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
8	ครูมีการรายงานข้อมูลของนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ	3.48	0.87	ปานกลาง	4.83	0.44	มากที่สุด	0.39	3
9	ครูและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน และประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.55	0.83	มาก	4.79	0.46	มากที่สุด	0.35	5
10	ครูมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ	3.25	0.91	ปานกลาง	4.81	0.42	มากที่สุด	0.48	1
11	ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันทำงานเป็นทีม โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	3.66	0.79	มาก	4.82	0.42	มากที่สุด	0.32	10
12	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งต่อนักเรียน	3.54	0.87	มาก	4.83	0.43	มากที่สุด	0.36	4
13	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี	3.41	0.79	ปานกลาง	4.81	0.44	มากที่สุด	0.41	2
	โดยรวม	3.57	0.85	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด	0.35	

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 32 ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อโดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมา คือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษา ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.72$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.25$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา คือ ครูมีการรายงานข้อมูลของนักเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ ($\bar{X} = 4.83$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวางแผน ปฏิบัติงาน และประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.79$)

ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการส่งต่อ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้ ข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ครูมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ ($PNI_{modified} = 0.48$) รองลงมา คือ ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ($PNI_{modified} = 0.41$) และข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ครูมีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อ โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน ($PNI_{modified} = 0.29$)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - 1.1 ควรมีการประชุมวางแผนงาน เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาเป็นระบบชัดเจน
  - 1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา
  - 1.3 ผู้บริหารควรสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินงาน อำนวยความสะดวกให้ครูอย่างเต็มที่
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
  - 2.1 ครูควรศึกษาเกณฑ์การคัดกรองอย่างละเอียดเพื่อเป็นประโยชน์แก่เด็ก
  - 2.2 ครูในแต่ละระดับชั้นประสานงาน ทำงานร่วมกันเมื่อนักเรียนเลื่อนชั้น
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน
  - 3.1 ผู้บริหารควรให้ขวัญกำลังใจครูในการทำงาน
  - 3.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนด้านต่าง ๆ

3.3 ครูควรร่วมกันจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อรองรับความสามารถและความสนใจที่แตกต่างของนักเรียนแต่ละคน

4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา

- 4.1 ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ
- 4.2 ครูควรพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการ และประสบการณ์เพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน
- 4.3 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และเคารพในความคิดเห็นของครู
- 4.4 ผู้บริหารให้ขวัญกำลังใจและสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่ช่วยให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนสำเร็จด้วยดี

5. ด้านการส่งต่อ

- 5.1 สถานศึกษาควรมีผู้เชี่ยวชาญภายใน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกรณีต่าง ๆ
- 5.2 ผู้เชี่ยวชาญต้องมีความจริงใจและจริงใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5.3 ครูควรเอาใจใส่ติดตามผลนักเรียนที่ได้ส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างใกล้ชิด

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล จำนวน 1 คน หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน จาก 2 สถานศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 6 คน จากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยนำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ โดยสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่

โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2562 ประเภทสถานศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง ดีเด่นระดับทอง

โรงเรียนลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเภทสถานศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และเป็นโรงเรียนต้นแบบโปรแกรม care for all ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาดูงานและสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สรุปลักษณะในการดำเนินงาน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

“...ผู้บริหารไว้วางใจและมอบหมายงานให้ครูทุกคน โดยใช้หลักการบริหารและการทำงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ครูทุกคนมีแรงบันดาลใจในการทำงานให้สำเร็จได้ด้วยดี...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ในทุกภาคเรียน ผู้บริหารและครูจะร่วมกันประชุมวางแผนงาน พูดคุย และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูทุกคนในโรงเรียนทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันในการทำงาน ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามแผนงาน โครงการของโรงเรียน จึงทำให้ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสำเร็จด้วยดี...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนลำปลายมาศ

“...สนับสนุนให้ครูที่มีความสามารถได้แสดงศักยภาพ แบ่งปันประสบการณ์ ความรู้ และวิธีการใหม่ ๆ แก่เพื่อนครู เปิดโอกาสให้เป็นผู้นำในด้านที่ครูถนัด เพื่อพัฒนาตนเอง นักเรียน และโรงเรียนของเรา...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีทีมงานครูที่ทำงานเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง ชัดเจน ครอบคลุมทุกด้าน...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูในโรงเรียนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองภายนอกโรงเรียนในการทำเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลในทุกปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้นและส่งเสริมให้มีการขยายผลสำหรับครูทุกคนในโรงเรียนด้วย...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

1. ผู้บริหารไว้วางใจและมอบหมายงานให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน
  2. ผู้บริหารและครูร่วมกันประชุมวางแผนงาน พูดคุย และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
  3. ครูทุกคนทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกัน ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามแผนงานโครงการของโรงเรียน
  4. สนับสนุนให้ครูที่มีความสามารถได้แสดงศักยภาพ แบ่งปันประสบการณ์ความรู้ และวิธีการใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้เป็นผู้นำ
  5. มีทีมงานครูที่ทำงานเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง ชัดเจน ครอบคลุมทุกด้าน
  6. จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูในโรงเรียนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองในการทำเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการคัดกรองนักเรียน
- โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

“...ผู้บริหารและครูมีการประชุมวางแผนงานเพื่อให้มีเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา เพื่อให้ครูได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือในขั้นตอนต่อไป...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อเอื้อต่อการดำเนินการคัดกรองนักเรียน ทั้งยังเป็นการลดปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงานอีกด้วย...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูทุกคนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินการ
คัดกรองนักเรียนเรียบร้อยสมบูรณ์ เป็นไปตามเป้าหมายของทางโรงเรียน...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนลำปลายมาศ

“...ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะแนวทาง สร้างวิธีการใหม่ ๆ
เพื่อให้การดำเนินการคัดกรองนักเรียนมีการพัฒนาตามยุคสมัยและการเปลี่ยนแปลงของโลก...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...การดำเนินการคัดกรองนักเรียนจะมีประสิทธิภาพต้องเกิดจากการ
วางแผนที่ดี มีหลักเกณฑ์ในการคัดกรองชัดเจน และครูทุกคนให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูทุกคนตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการคัดกรอง
นักเรียน และมีเป้าหมายร่วมกันในการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการดูแลตรงตามความต้องการของ
แต่ละบุคคล...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการคัดกรองนักเรียน ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูมีการประชุมวางแผนงานเพื่อให้มีเกณฑ์ในการคัดกรอง
นักเรียนที่ชัดเจน
2. ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุน เพื่อเอื้อต่อการดำเนินการคัดกรอง
นักเรียน
3. ครูทุกคนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินการคัด
กรองนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของทางโรงเรียน
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะแนวทาง สร้างวิธีการใหม่ ๆ
ในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน
5. ครูตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน
และมีเป้าหมายร่วมกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

“...ครูทุกคนร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้โรงเรียนมีนักเรียนที่เก่งทั้งวิชาการและทักษะชีวิต...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้เป็นแกนนำสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูแบ่งปันความรู้ ทักษะ วิธีการ และร่วมกันคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนมีประสิทธิภาพมากที่สุด...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนลำปลายมาศ

“...ผู้บริหารจะคอยช่วยเหลือและสนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น สำคัญที่สุด คือ การให้กำลังใจครู ที่ทำงานเพื่อนนักเรียน...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...สัมพันธ์ภาพของครูในโรงเรียนเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน จึงทำให้บรรยากาศการทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ครูทำงานร่วมกันเหมือนพี่น้องช่วยเหลือดูแลกันเมื่อเกิดปัญหา ส่งผลให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนมีประสิทธิภาพ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารดูแลและสนับสนุนปัจจัยในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนเป็นอย่างดี ทำให้ครูมีกำลังใจในการทำงาน ผลดีจึงเกิดแก่นักเรียน...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการส่งเสริมนักเรียน ดังนี้

1. ครูทุกคนร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนในด้านต่างๆ หลากหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ
2. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้เป็นแกนนำสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน
3. ครูแบ่งปันความรู้ ทักษะ วิธีการ และร่วมกันคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนมีประสิทธิภาพ
4. ผู้บริหารช่วยเหลือและสนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน
5. ครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือดูแลกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

“...ผู้บริหารและครูทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการป้องกันปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มมีปัญหา ให้ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างดีที่สุด...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : กัสมัภาษณ์)

“...ครูทุกคนจะร่วมกันวางแผนและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารมอบหมายงานและไว้วางใจให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน ทำให้ครูเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนลำปลายมาศ

“...จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูในด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานมีการพัฒนาอยู่เสมอ ตามสถานการณ์ของนักเรียนที่มีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายในปัจจุบัน...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูทุกคนในระดับชั้นจะมีการพูดคุย และเปลี่ยนความคิดเห็นกันเสมอ เพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนร่วมกัน โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูจะมีการพูดคุย ประสานงานกับผู้ปกครองเสมอ เพื่อให้การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งที่บ้านและโรงเรียน...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการป้องกันและแก้ไข
  2. ครูร่วมกันวางแผนและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข
  3. ผู้บริหารมอบหมายงานและไว้วางใจให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ไข
  4. จัดให้มีการอบรมพัฒนาครูในด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน
  5. ครูมีการพูดคุย ประสานงานกับผู้ปกครองเสมอ เพื่อให้การป้องกันและ
- ปัญหาของนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
- ปัญหาของนักเรียน
- เพื่อให้การดำเนินงานมีการพัฒนาอยู่เสมอตามสถานการณ์ของนักเรียน
- แก้ไขปัญหานักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านการส่งต่อ

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม

“...จัดให้ครูฝ่ายแนะแนว ซึ่งถือเป็นผู้เชี่ยวชาญภายในได้อบรมพัฒนาตนเองด้านการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอ เพื่อเป็นการเสริมความรู้เดิมเพิ่มเติมความรู้ใหม่ และนำความรู้ที่ได้กลับมาพัฒนานักเรียนในโรงเรียน...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนของเรามีภาคีเครือข่ายภายนอกมากมาย และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมาตลอด การประสานขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากภายนอกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงได้รับความร่วมมือที่ดีเสมอ...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษาจะส่งต่อนักเรียนให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้วยความไว้วางใจ และติดตามผลอย่างใกล้ชิดเพื่อช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาระหว่างการดูแลนักเรียน...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 1, วันที่ 27 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนลำปลายมาศ

“...ผู้บริหารและครูร่วมกันการวางแผน หาแนวทางและวิธีการในการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...นักเรียนที่ผ่านการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จะได้รับการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตามเป้าหมายของทางโรงเรียนได้...”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคลโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูและผู้เชี่ยวชาญจะมีการทำงานร่วมกันอย่างดี ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี...”

(หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนที่ 2, วันที่ 30 มีนาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการส่งต่อ ดังนี้

1. จัดให้ครูผู้เชี่ยวชาญภายในได้รับการอบรมพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
2. ประสานงานส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนและเครือข่ายภายนอก
3. ครูส่งต่อนักเรียนให้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้วยความไว้วางใจและติดตามผลอย่างใกล้ชิด
4. ผู้บริหารและครูร่วมกันการวางแผน หาแนวทางและวิธีการในการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น
5. นักเรียนที่ผ่านการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จะได้รับการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
6. ครูและผู้เชี่ยวชาญทำงานร่วมกันอย่างดี ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ตอนที่ 2 การยกร่างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 32

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 (สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความ
ต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
มาผนวกกับระยะที่ 2 (การศึกษาจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ) แล้วทำการสังเคราะห์
ข้อมูลที่ได้รับ พัฒนาเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 6 แนวทาง 2) การคัด
กรองนักเรียน 7 แนวทาง 3) การส่งเสริมนักเรียน 7 แนวทาง 4) การป้องกันและแก้ปัญหา
9 แนวทาง 5) การส่งต่อ 8 แนวทาง โดยมีรายละเอียด ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
<p>ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีจำนวน 6 แนวทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครูประชุมกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนการดำเนินงานเก็บ รวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบในทุกปีการศึกษา 2. ครูร่วมกันคิดค้นนวัตกรรมและวิธีการที่หลากหลายในการดำเนินงาน เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 3. ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล 4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในการจัดทำ เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 5. ผู้บริหารไว้วางใจและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็น ในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล 6. ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินงานเก็บรวบรวม ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

ตาราง 10 (ต่อ)

<p>การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ</p>	<p>แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32</p>
<p>ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน มีจำนวน 7 แนวทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครูร่วมกันประชุมวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้มีเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน 2. ครูร่วมกันดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 3. ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา 4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อให้ผลการคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ 5. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน 6. ผู้บริหารยอมรับและเคารพในผลการดำเนินการคัดกรองนักเรียนของครู 7. ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการคัดกรองนักเรียน
<p>ด้านที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน มีจำนวน 7 แนวทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุม วางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 2. ครูร่วมกันจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและความถนัดในแต่ละด้าน 3. ครูพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน 4. ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา 5. ผู้บริหารสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูได้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน 6. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน 7. ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมนักเรียน

ตาราง 10 (ต่อ)

<p>การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ</p>	<p>แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32</p>
<p>ด้านที่ 4 การป้องกันและ แก้ปัญหา มีจำนวน 9 แนวทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน 2. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุม วางแผนและหา แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน โดย มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 3. ครูร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4. ครูแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับ ใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน 5. ผู้บริหารและครูพูดคุยสร้างความเข้าใจและประสานงานกับผู้ปกครอง เสมอ เพื่อให้การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 6. ผู้บริหารไว้วางใจและมอบหมายให้ครูดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา ของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของ สถานศึกษา 7. ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา 8. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้าน การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน 9. ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการป้องกันและ แก้ปัญหานักเรียน
<p>ด้านที่ 5 การส่งต่อ มีจำนวน 8 แนวทาง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุม วางแผน และหา แนวทางดำเนินการส่งต่อนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 2. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูที่มีความสามารถเฉพาะด้านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญ ภายในสถานศึกษา

ตาราง 10 (ต่อ)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
	<ol style="list-style-type: none"> 3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้เชี่ยวชาญภายในได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 4. สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในชุมชน เพื่อประสานงานส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้ได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก 5. ผู้บริหาร ครูและผู้เชี่ยวชาญเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6. ผู้บริหารและครูไว้วางใจในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญ 7. ผู้บริหารและครูติดตามนักเรียนที่ผ่านการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญแล้วอย่างใกล้ชิด และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 8. ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

จากแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยมีประเด็นสำคัญสำหรับการประเมินแนวทาง คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของแนวทาง ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ได้แก่

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 6 แนวทาง
- 2) การคัดกรองนักเรียน 7 แนวทาง
- 3) การส่งเสริมนักเรียน 7 แนวทาง
- 4) การป้องกันและแก้ปัญหา 9 แนวทาง
- 5) การส่งต่อ 8 แนวทาง

ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 11 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้าน

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.81	0.41	มากที่สุด	4.79	0.46	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.84	0.36	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.88	0.20	มากที่สุด	4.84	0.27	มากที่สุด
4. การป้องกันและแก้ปัญหา	4.89	0.23	มากที่สุด	4.87	0.24	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.70	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม	4.82	0.35	มากที่สุด	4.80	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความเหมาะสมของ
แนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.35) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การป้องกันและ
แก้ปัญหา รองลงมา คือ การส่งเสริมนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งต่อ

ความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.37)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุด คือ การป้องกันและแก้ปัญหา รองลงมา คือ การส่งเสริมนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุด คือ การส่งต่อ

ตาราง 12 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 รายข้อ

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
1	ผู้บริหารและครูประชุมกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบในทุกปีการศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
2	ครูร่วมกันคิดค้นนวัตกรรมและวิธีการที่หลากหลายในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
3	ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ในการจัดทำเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
5	ผู้บริหารไว้วางใจและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมเสนอแนะความคิดเห็นในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6	ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
1	ผู้บริหารและครูร่วมกันประชุมวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้ มีเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
2	ครูร่วมกันดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3	ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ติดต่อกันช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อให้ผลการคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
5	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอแนะความคิดเห็นต่างๆ ในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6	ผู้บริหารยอมรับและเคารพในผลการดำเนินการคัดกรองนักเรียนของครู	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
7	ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการคัดกรองนักเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.43	0.79	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมนักเรียน							
1	ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ครูร่วมกันจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและความถนัดในแต่ละด้าน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
3	ครูพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
4	ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ติดต่อกันช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ผู้บริหารสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูได้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริม นักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
7	ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการ ดำเนินการส่งเสริมนักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา							
1	ผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของการ ป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุม วางแผนและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อ ป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียน โดยมุ่งเน้น นักเรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ครูร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
4	ครูแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้ในการป้องกันและ แก้ปัญหานักเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
5	ผู้บริหารและครูพูดคุยสร้างความเข้าใจและ ประสานงานกับผู้ปกครองเสมอ เพื่อให้การ ป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6	ผู้บริหารไว้วางใจและมอบหมายให้ครูดำเนินการ ป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมาย ของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

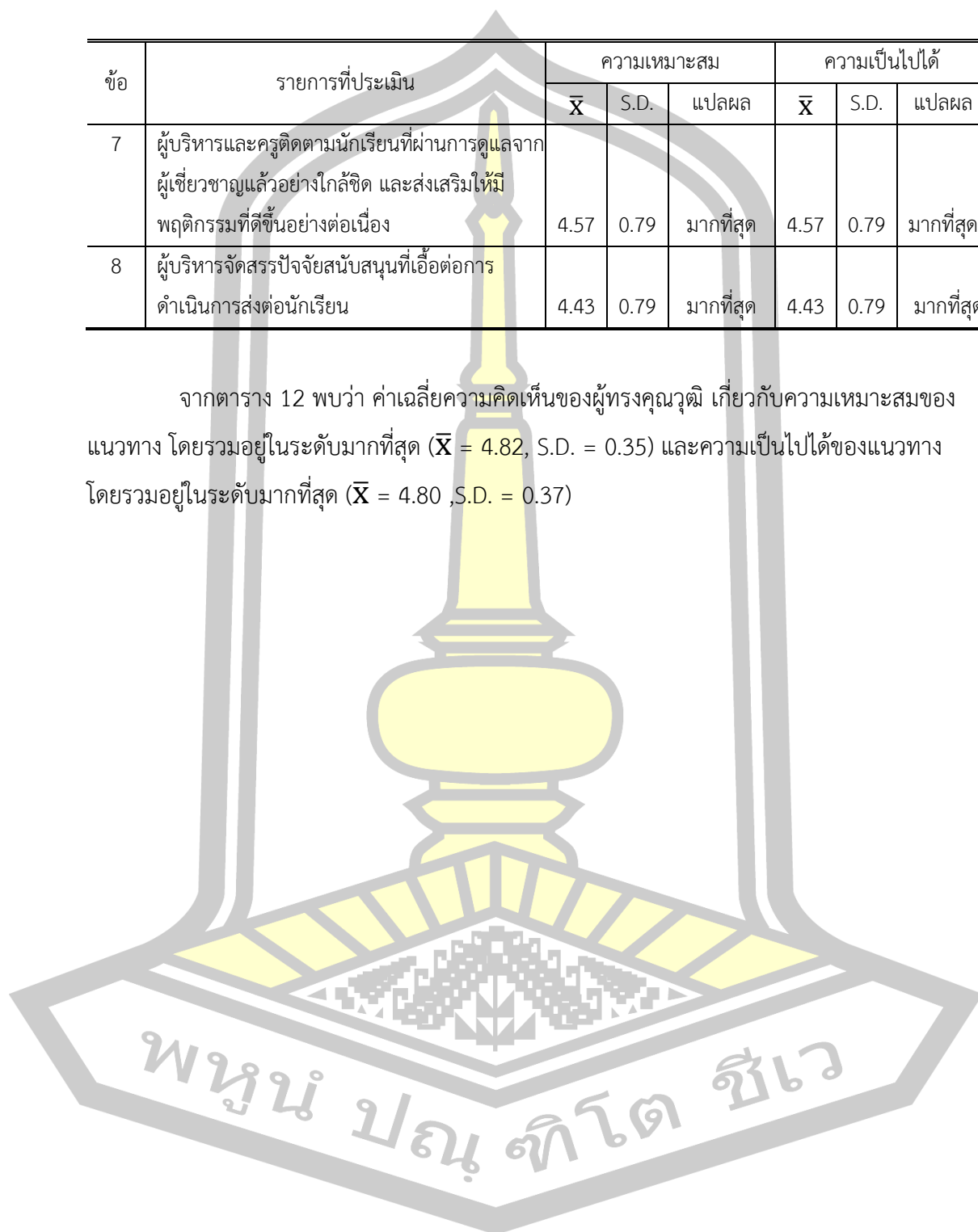
ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7	ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
9	ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
ด้านการส่งต่อ							
1	ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุมวางแผน และหาแนวทางดำเนินการส่งต่อนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	4.71	0.76	มากที่สุด	4.71	0.76	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูที่มีความสามารถ เฉพาะด้าน ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้เชี่ยวชาญภายในได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
4	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในชุมชน เพื่อประสานงานส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้ได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.79	มากที่สุด
5	ผู้บริหาร ครูและผู้เชี่ยวชาญเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
6	ผู้บริหารและครูไว้วางใจในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7	ผู้บริหารและครูติดตามนักเรียนที่ผ่านการดูแลจาก ผู้เชี่ยวชาญแล้วอย่างใกล้ชิด และส่งเสริมให้มี พฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
8	ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการ ดำเนินการส่งต่อนักเรียน	4.43	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความเหมาะสมของ
แนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.35) และความเป็นไปได้ของแนวทาง
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.37)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ใช้แนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

สรุปผล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน
2. ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 6 แนวทาง ด้านการคัดกรองนักเรียน 7 แนวทาง ด้านการส่งเสริมนักเรียน 7 แนวทาง ด้านการป้องกัน และแก้ปัญหา 9 แนวทาง และด้านการส่งต่อ 8 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่า ความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้บริหารจัดการศึกษาและขับเคลื่อนนโยบายสู่ปฏิบัติโดยมีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามแนวคิด ไม่มีเด็กคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง No Child Left Behind (NCLB) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความสุข เป็นคนดี มีความรู้ และทักษะชีวิต ในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพตามศักยภาพ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ประเด็นดังกล่าวจึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกานต์ ชาญประเสริฐ (2555) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 พบว่า สภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อีกทั้ง สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้เสนอว่า เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความเป็น PLC ที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพพร้อมกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศการทำงานให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ นักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งต่อนักเรียนเพื่อรับการดูแลช่วยเหลือให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ครุจึงต้องการที่จะพัฒนาการดำเนินงานในด้านนี้ให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวิภา คำปิ่นศรี (2559) ได้ศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับปัญหามากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนที่วางไว้ได้ ทำให้ครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้นไม่สามารถพิจารณากิจกรรมให้สอดคล้องเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนและการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยครูที่ปรึกษาอาจมีบางกรณีที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็ว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ พวงสมจิตร (2560) ได้ศึกษา การนำ PLC มาใช้ในสถานศึกษา พบว่า การนำ PLC มาใช้ในโรงเรียนจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับเงื่อนไข 5 ประการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ ค่านิยมร่วม และวิสัยทัศน์ร่วมของสมาชิก เงื่อนไขที่ช่วยผดุงความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปัน การปฏิบัติ อีกทั้ง กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอว่า ความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจร่วมคิดร่วมทำของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ เทคนิควิธีการ เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับและมีความเชื่อมั่น

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ พบว่า ประกอบด้วย 5 ด้าน 37 แนวทาง ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ พงษา (2558) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 19 ที่มีข้อสรุปแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 แบ่งการปฏิบัติออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน
 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ และงานวิจัยของเพลินพิศ
 สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่ได้พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน
 ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง
 นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อเช่นเดียวกัน
 โดยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
 วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้ผ่านการ
 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและ
 ศึกษานิเทศก์ที่ดูแลด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งล้วนเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาเป็นอย่างดี ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของแนวทางด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง
 นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ โดยได้มีการ
 ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ตลอดจนให้คำแนะนำในการ
 พัฒนาแนวทาง และผลการประเมินแนวทางตามแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
 5 ระดับ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็น
 ว่าแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ
 ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน
 สมบูรณ์ มีกระบวนการ ขั้นตอนการปฏิบัติที่เหมาะสม ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ผู้วิจัย
 ได้ดำเนินการพัฒนาแนวทางตามกระบวนการที่ดี มีกระบวนการพัฒนาแนวทางที่มีความถูกต้องตาม
 หลักวิชา มีหลักการและทฤษฎีรองรับ พร้อมทั้งได้รับการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง
 ด้านการพัฒนาแนวทางและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้
 ทางวิชาชีพ ตลอดจนได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยมีแนวทางที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
 จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 สถานศึกษาควรประยุกต์ใช้แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ที่พบว่า ด้านที่มีสภาพปัจจุบัน ต่ำสุด 3 อันดับแรก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยสุดไปมาก ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง ซึ่งสอดคล้องกับลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ สถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาดังกล่าว

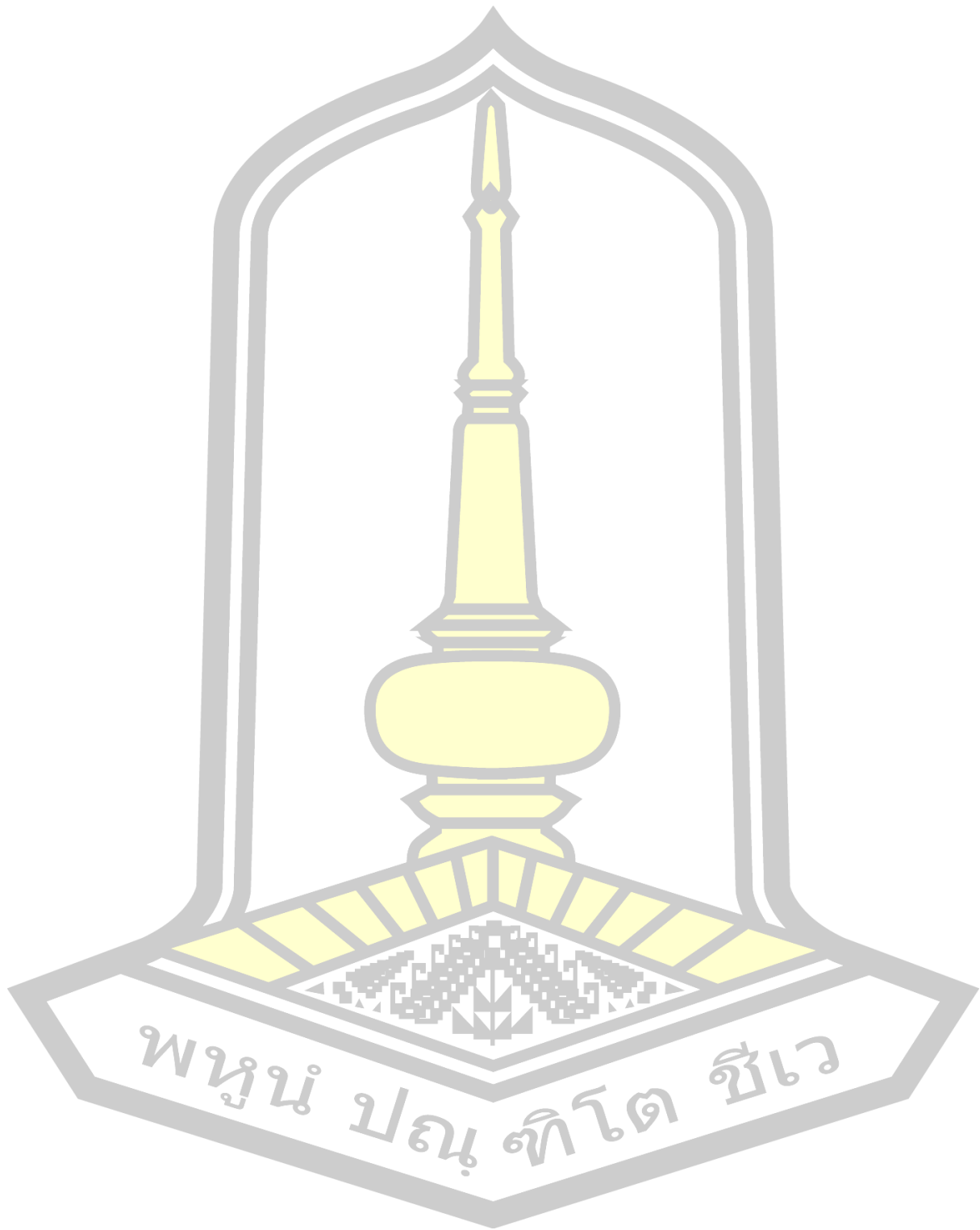
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละขนาดมีปัจจัยที่ แตกต่างกัน หรือวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ

2.2 ควรพัฒนาโปรแกรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ

พูน ปณ ทิโต ชเว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2544). *การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูเรนีสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรมสุขภาพจิต. (2550). *คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูเรนีสอิมเมจกรุ๊ป.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). *คู่มือบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สุขภาพจิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางในการดำเนินงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : cursuสภากาชาดพรวัว.
- กุลกัลยา ภูสิงห์. (2559). *การปฏิรูปโรงเรียน แนวความคิด "ชุมชนแห่งการเรียนรู้" กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง*. กรุงเทพฯ : ปีโก (ไทยแลนด์).
- ขจรศักดิ์ เขียวน้อย. (2559). *กระบวนการขับเคลื่อนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อพฤติกรรมการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- จุฑาทิพย์ พงษา. (2558). *สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.

- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 10(1), 1-8.
- ณัฐวิภา คำปิ่นศรี. (2559). *สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพวรรณ ประเสริฐอำไพสกุล. (2544). *การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็น และการยอมรับในผลการประเมินของครูคณิตศาสตร์ระหว่างการประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพงษ์ แสงสิทธิ์. (2560). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)*. ชุมพร : โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม สพม. 25.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2547). *การจัดการความรู้...จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จีรวัดณ์เอ็กซ์เพรส.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2548). *จัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ Knowledge Management to Excellence Organization*. กรุงเทพฯ : แสงดาว.
- ปกรณ์ ปรียากร. (2548). *การบริหารการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. นครปฐม : เพชรเกษมพรีนติ้ง กรุ๊ป.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมเสริมกรุงเทพ.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์ และมารุต พัฒนาผล. (2557). *การเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนสู่การปฏิบัติการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 6(2), 284-296.
- ปิยณัฐ กุศลมาลย์. (2560). *แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2562). *การจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม และคณะ (2561). ข้อเสนอแนะทางการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย. *ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 2(3), 55-62.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28*. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ฟ้าสาธ คำทองเขียว. (2556). *สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เมธาสิทธิ์ ธีร์รัตนศรีสกุล. (2557). *ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCSE ที่มีต่อทักษะ การแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสถิติ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบท โรงเรียนในประเทศไทย*. ปัตตานี : วิจัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2548). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). *การจัดการความรู้: ปัญญาที่ต้องสร้างภายใต้หลักประกันคุณภาพถ้วนหน้า*. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : ตถาตาพลับลิค.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย ประสทธิวุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.

- วีระพงษ์ วันทา. (2555). การศึกษาผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-
อำนาจเจริญ). วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมเดช สีแสง. (2548). คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐาน
วิชาชีพครู.
- สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์
และสตูดิโอ.
- สวัสดี กาญจนสุวรรณ. (2542). หลักการบริหารการศึกษา. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2562). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2562. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). คู่มือการจัดการอบรมการแนะแนวสำหรับ
วิทยากร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

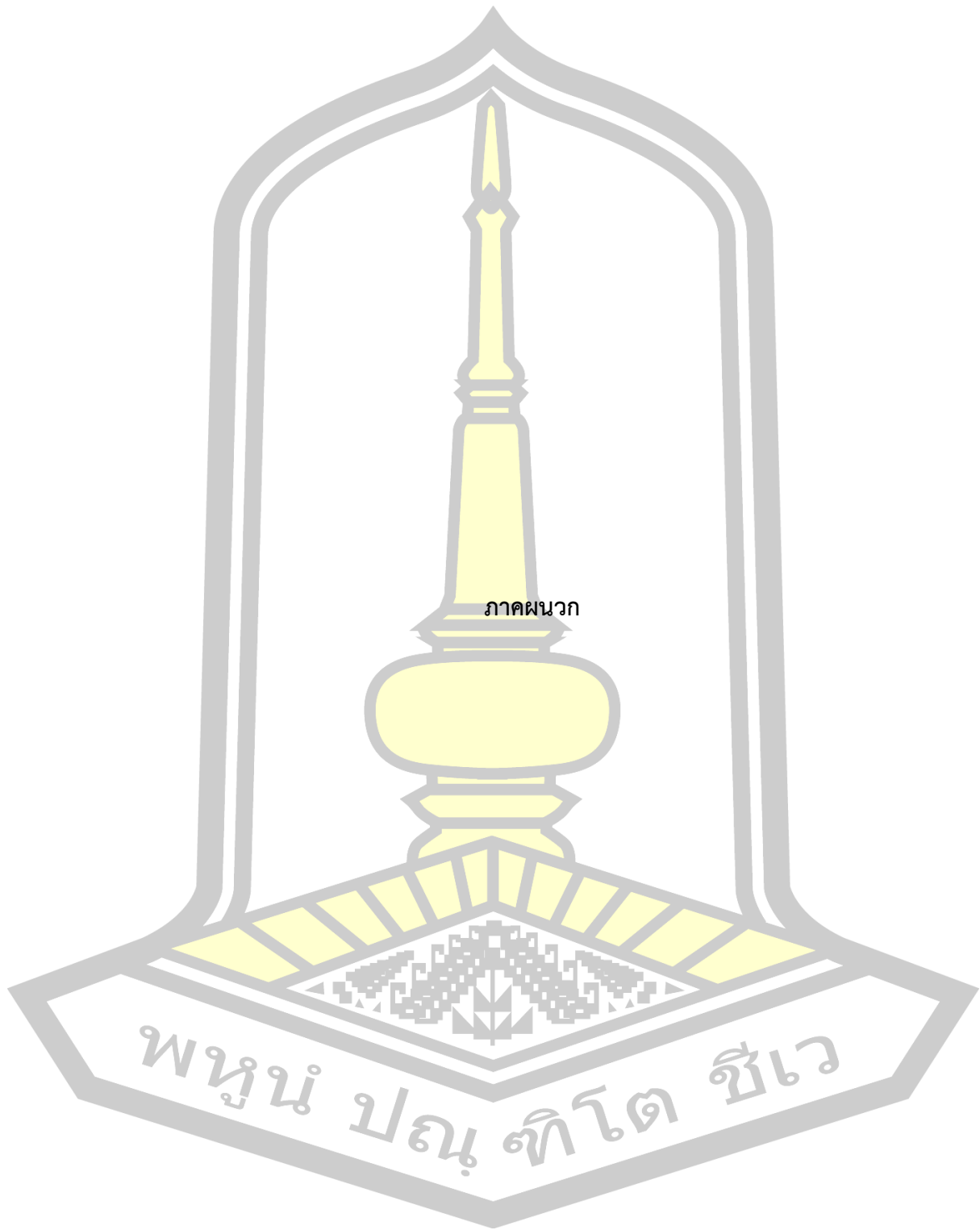
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2550). *การประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ภูมิภาคคู่มือการจัดอบรมยุวชนแนะแนว*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิริกานต์ ชาญประเสริฐ. (2555). *การจัดการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการ ทฤษฎี และนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม : สารคามการพิมพ์.
- สุรพล ธรรมร่มดี และคณะ. (2553). *อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้แนวจิตปัญญา*. โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8. นครปฐม : เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร อ่วมพรหม (2560). *แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2545). *การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ*. นนทบุรี : พิณรุฬพันธ์.
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2558). *กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Biddle, V. (2009). *Student Assistance Program Outcomes of Students at Risk for Suicide. Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering, 69, 4662*

- Bolam, R. and others. (2005). *Creating and sustaining effective professional learning communities*. Nottingham : DFES Publications.
- Boyd, V. (1992). *School context. Bridge or barrier to change?*. Austin, TX : Southwest Educational Development Laboratory.
- Cannata, M. (2007). Teacher Community in Elementary Charter Schools. *Education Policy Analysis Archives*, 15(11), 1-31.
- Carmichael, L. (1982). *Leaders as Learners : A Possible Dream*. *Educational Leadership*, 40(1), 58-59.
- Dale, E. (1969). *Audio-Visual Methods in Teaching*. 3rd ed. New York : The Dryden Press Holt, Rineheart and Winston.
- DuFour, R. (2006). *Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work*. Bloomington, IN : Solution Tree Press.
- DuFour, R. (2006). Professional learning communities: A bandwagon, an idea worth considering, or our best hope for high levels of learning?. *Middle School Journal*, 39, 4-6.
- Dufour, R. (2007). Professional learning community: A bandwagon, an idea worth considering, or our best hope for high levels of learning?. *Middle School Journal*, 39(1), 4-8.
- DuFour, R. and R. Eaker. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Bloomington, IN : Solution Tree.
- DuFour, R. and R. Eaker. (2008). *Revisiting Professional Learning Communities at Work*. Bloomington, IN : Solution Tree Press.
- Eastwood, K. and K. Louis. (1992). Restructuring that lasts: Managing the performance dip. *Journal of School Leadership*, 2(2), 213-224.
- Fullan, M. (1999). *Change forces The sequel*. Philadelphia : Falmer Press.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity*. New York : Teacher College Press.

- Hipp, K.K. and J.B. Huffman. (2003). Professional learning community assessment. In J. B. Huffman, & K. K. Hipp (Eds.), *Recapturing schools as professional learning communities*. pp. 70-74. Lanham, MD : The Scarecrow Press.
- Hord, S.M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Austin, TX : Southwest Educational Development.
- Hord, S.M. (2008). *Leading professional learning communities*. Thousand Oaks, California : Corwin Press.
- Jackson, S.K. (2015). The effects of a cognitive-behavioral group counseling intervention that emphasizes self-management techniques on the classroom behavior and self-efficacy of middle school students. *Review of Educational Research*, 63(3), 249–294.
- Jalongo, M.R. (1991). *Creating Learning Communities : The Role of the Teacher in the Twenty-First Century*. Bloomington, IN : National Educational Service.
- Kenoyer, F.E. (2012). *Case study of professional learning community characteristics in an Egyptian private school*. Ph.D. Thesis, Columbia International University.
- Kotter, J.P. and D.S. Cohen. (2002). *The heart of change: real-life stories of how people change their organizations*. Boston, MA : Harvard Business School
- Little, J.W. and M.W. McLaughlin. (1993). Conclusion. In J.W. Little & M.W. McLaughlin (Eds.), *Teachers work: Individuals, colleagues, and contexts* (185-190). New York : Teachers College Press.
- Louis, K.S., Kruse, S.D. and A.S. Bryk (1996).. *Professional and Community : what is it and why is it important in Urban schools?* In K.S. Louis & S.D.
- Luis, K.S. and S.D. Kruse. (1995). *Professional and community: Perspectives on reforming urban schools*. Thousand Oaks, CA : Corwin Press.
- Morrissey, M.S. (2000). *Professional Learning Communities: An Ongoing Exploration*. Texas : Southeast Educational Development Laboratory.
- Morrow, J.R. (2010). *Teachers' Perceptions of Professional Learning Communities as Opportunities For Promoting Professional Growth*. Ph.D. Thesis, Appalachian State University.

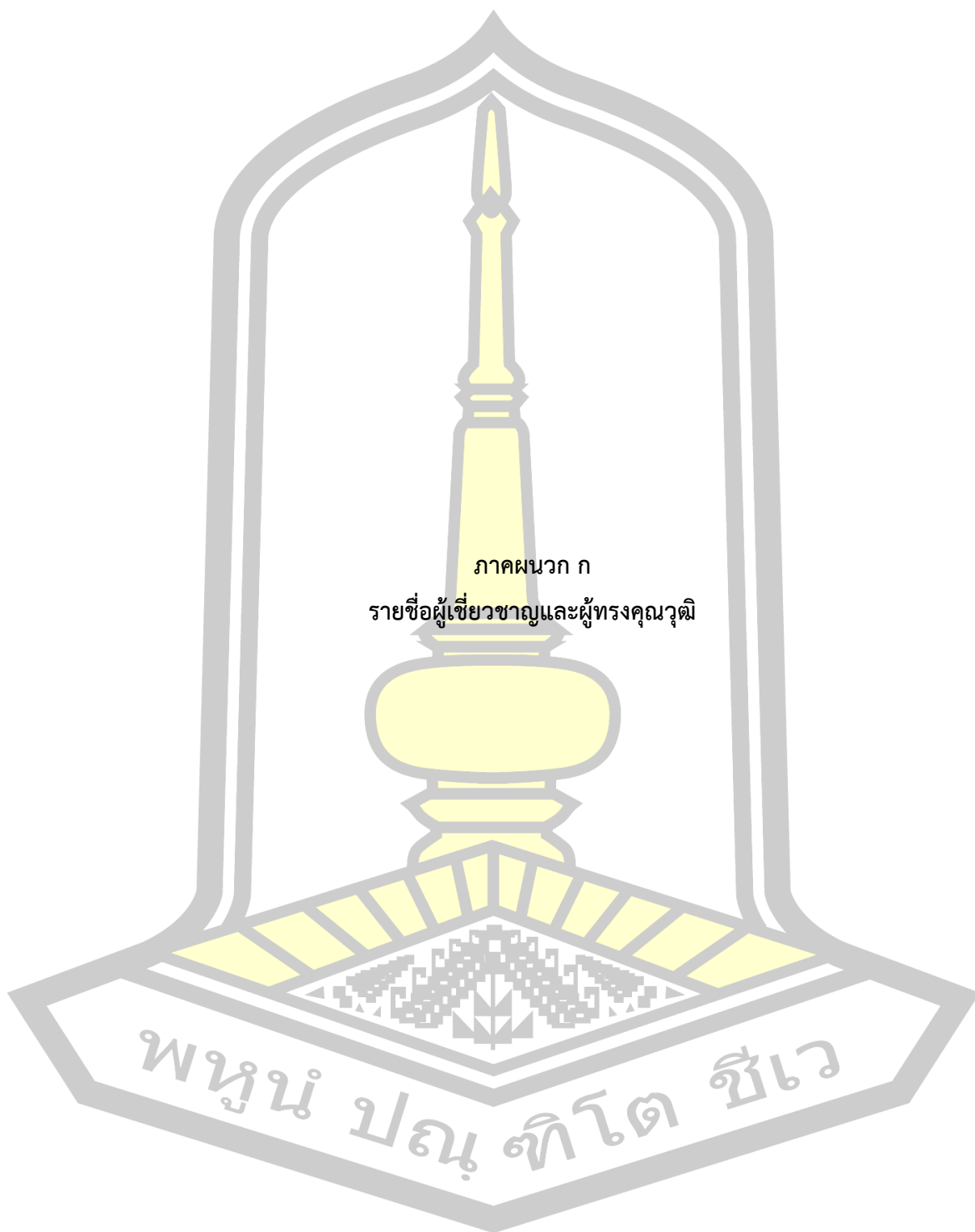
- Olivier, D.F., and K.K. Hipp. (2006). Leadership capacity and collective efficacy: interacting to sustain student learning in a professional learning community. *Journal of School Leadership*, 16, 505–519.
- Schmoker, M. (2004). Learning Communities at the crossroads: toward the best school we've ever had. *Phi Delta Kappan*, 86(1), 84-88.
- Senge, P.M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York : Doubleday.
- Senge, P.M. (2000). *School that learn*. New York : Doubleday.
- Sergiovanni, T.J. (1994). *Building Community in Schools*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Stoll, L. and K.S. Louis. (2007). *Professional learning community*. New York : Open university Press.
- Stoll, L. and others. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of Education Change*, 7, 221-258.
- Thompson, S.C., Gregg, L. and J.M. Niska. (2004). Professional learning communities, leadership, and student learning. *Research in Middle Level Education Online*, 28(1), 35-54.
- Voelkel, R.H.Jr. (2011). *A Case Study of the Relationship between Collective Efficacy and Professional Learning Communities*. Ed.D. Thesis, University of California
- Williams-Jones, B. (2007). Mapping the integration of social and ethical issues in health technology assessment. *International Journal of Technology Assessment in health Care*, 23(1), 9-16.
- Witkin, B.R. and J.W. ltschuld. (1995). *Planning and Conducting needs assessments*. A practical guide. Thousand Osk, CA : Sage Publication.

พหุ ประถมศึกษา

ภาคผนวก

พหุมนุ ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุพันธ์ ปณฺ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

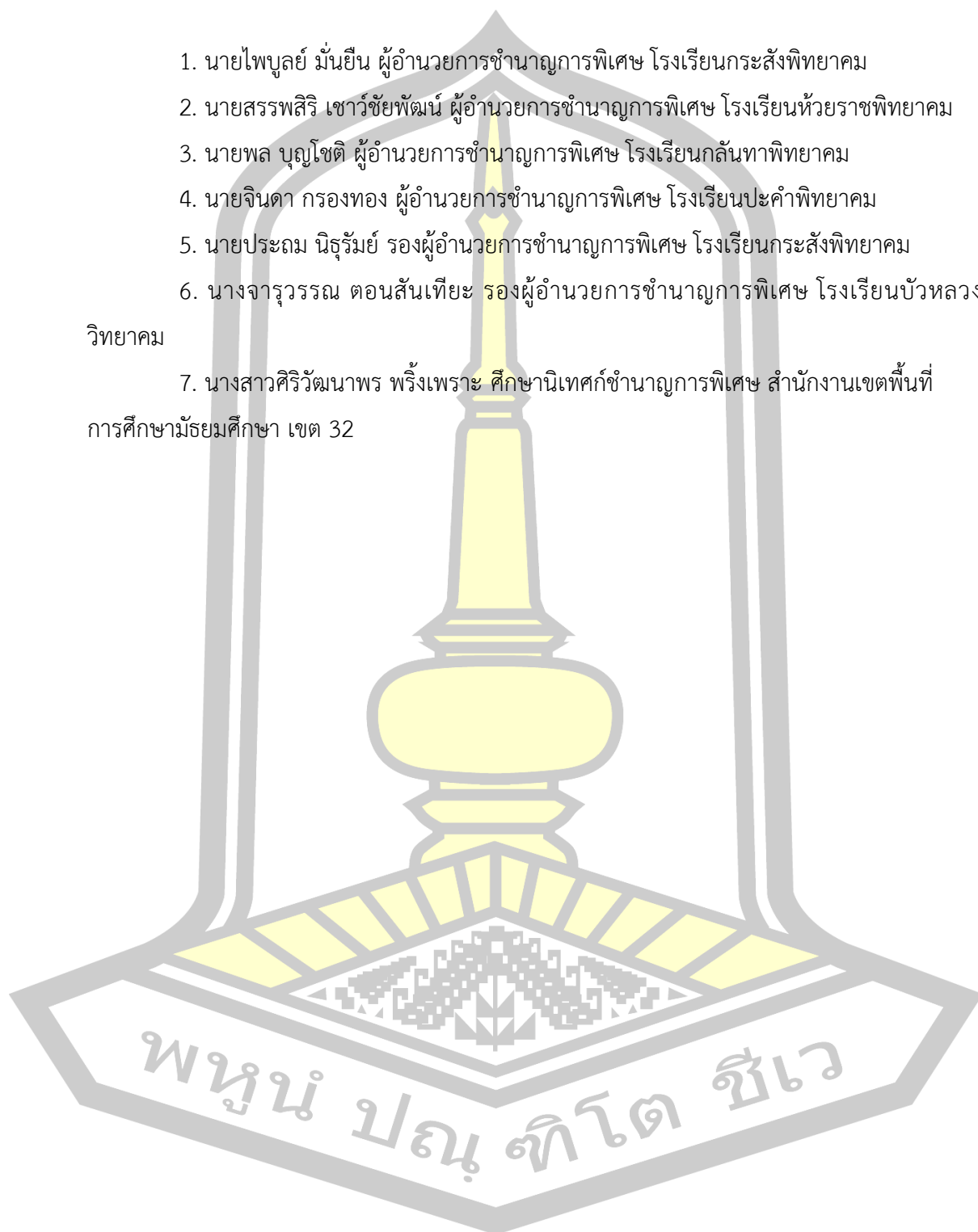
1. ผศ.ดร.อรนุช วราอัศวปติ ศรีสะอาด อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.อารยา ปิยะกุล อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. นายสรวิศณ์ นพวงศ์ศิริเดช ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีศรี
4. นายกวีรักษ์ ประวรรณรัมย์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสังพิทยาคม
5. นางเนาวรัตน์ กะการดี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสังพิทยาคม

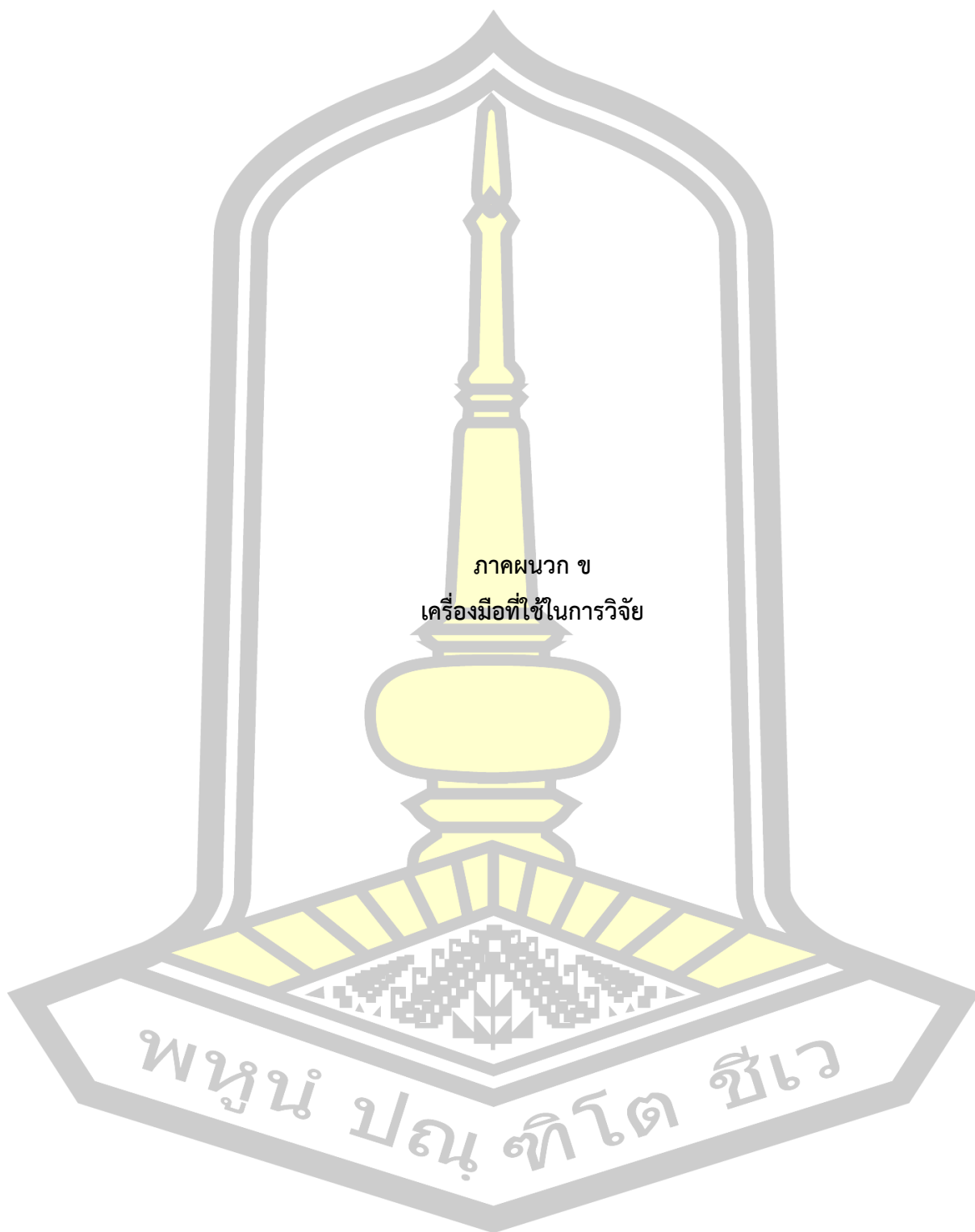

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

1. นายไพบูลย์ มั่นยืน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสังพิทยาคม
2. นายสรรพสิริ เชาวชัยพัฒน์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม
3. นายพล บุญโชติ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกัลป์พิทยาคม
4. นายจินดา กรองทอง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปะคำพิทยาคม
5. นายประถม นิธรัมย์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกระสังพิทยาคม
6. นางจารุวรรณ ตอนสันเทียะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวหลวง
วิทยาคม
7. นางสาวศิริวัฒนาพร พริ้งเพราะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของ
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

คำชี้แจง

1. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาว่า ข้อคำถามของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่กำหนดให้วัดได้สอดคล้องตรงตามนิยามที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยกำหนดเนื้อหาการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ปัญหา
5. การส่งต่อ

2. ขอความกรุณาให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- + 1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ ที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

นางสาวมธุรส ผุดผ่อง

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**นิยามศัพท์ ของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32**

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัวและด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมทุกๆ ภาคเรียน

1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนเพื่อการคัดกรองแบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล รวมทั้งมีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน

1.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม

1.4 การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยพิจารณาเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1.5 การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น โดยครูที่ปรึกษาประสานงาน ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีและติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก

2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ร่วมกัน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แห่งกาลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจการทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน ส่งกระบวนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ให้เกิดบรรยากาศความสุขในการทำงาน ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

ที่มีองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (vision and Share values) หมายถึง ภาพความสำเร็จที่สมาชิกร่วมกันกำหนดขึ้นและสามารถทำได้จริง ด้วยคุณค่าและอุดมการณ์เดียวกัน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork) หมายถึง การร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์แบบมีเป้าหมายและพันธกิจร่วมกัน ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องตอบสนองเป้าประสงค์หลักของสถานศึกษา

2.3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) หมายถึง การเคารพในความแตกต่างไว้วางใจซึ่งกันและกัน แบ่งปันบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ให้ความสำคัญในการสร้างภาวะผู้นำให้กับครูภายในสถานศึกษา การมอบอำนาจครู และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ

2.4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development Behavior) หมายถึง การเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน วางแผน ค้นหา พุดคุย และแบ่งปันความรู้ ทักษะ กลวิธี นวัตกรรมใหม่ ๆ มาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตน จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้

2.5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) หมายถึง การทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศความเป็นมิตร มีความรู้สึกแบบเกื้อกูลและเอื้ออาทร เป็นความสัมพันธ์กันแบบคนในครอบครัวมากกว่าแบบสายงาน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน ร่วมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไป

2.6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) หมายถึง การจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมการดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดสรรปัจจัยและเงื่อนไขสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการ มีโครงสร้างแบบไม่รวมศูนย์ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานให้น้อยลง ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพของครู

3. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง วิธีการ ขั้นตอน แนวปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นโดยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกัน โดยเป็นวิธีปฏิบัติที่มีความเหมาะสมมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ซ้ำได้ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ

4. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับของการปฏิบัติงานหรือสภาพปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

5. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับความคาดหวัง หรือสภาพต่างๆที่ครูต้องการให้ เกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

6. ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายงานจากผู้บริหาร สถานศึกษาให้เป็นครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

7. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

8. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 66 โรงเรียน

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ที่	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1	ครูมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบทดสอบบุคลิกภาพ				
2	ครูมีการวางแผนจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจนและร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่อง				
3	ครูมีวิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม				
4	ครูมีการสำรวจข้อมูลของนักเรียนเพิ่มเติมทุกๆ ภาคเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก				
5	ครูมีการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียน โดยเน้นรูปแบบที่มงานเป็นหลัก				
6	ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์				
7	ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัวและด้านสังคม				
8	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สารสนเทศ				
9	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี				

ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2. การคัดกรองนักเรียน					
1	ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากประวัติของนักเรียน เพื่อการคัดกรอง				
2	ครูมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดนักเรียน เพื่อการคัดกรอง				
3	ผู้เกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน ร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน				
4	ครูมีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา				
5	ครูมีการคัดกรองนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน				
6	ครูมีการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล				
7	ครูมีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้บริหารทราบ				
8	ผู้บริหารยอมรับและเคารพในผลการคัดกรองนักเรียนของครู				
9	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการคัดกรองนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สารสนเทศ				
10	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี				
3. การส่งเสริมนักเรียน					
1	ครูมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพบกับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน				
2	ครูมีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์				
3	ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์				

ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
4	ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน				
5	ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์				
6	ครูมีการวางแผน พูดคุย ก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน				
7	ครูมีการแบ่งปันความรู้ ทักษะ และนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน				
8	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ ขวัญกำลังใจ				
9	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งเสริมนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี				
4. การป้องกันและแก้ปัญหา					
1	ครูมีการศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา				
2	ครูร่วมกันวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา				
3	ครูมีการแบ่งปันความรู้ ทักษะ กลวิธี และนวัตกรรมใหม่ๆ มาดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน				
4	ครูมีการพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน				
5	ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน				

ที่	ข้อความ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
6	ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ ความสำคัญนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน				
7	ครูมีการบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาของนักเรียน				
8	ครูมีการหาแนวทาง และวิธีการช่วยเหลือนักเรียน โดย ผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมาย ร่วมกัน				
9	ครูมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกคน ผ่านการสื่อสารเชิง บวก เคารพซึ่งกันและกัน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ				
10	ผู้บริหารไว้วางใจการปฏิบัติงานของครู ในการป้องกันและ แก้ปัญหานักเรียน				
11	ผู้บริหารยอมรับและเคารพการตัดสินใจของครู ในการป้องกัน และแก้ปัญหานักเรียน				
12	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการ ป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ ขวัญกำลังใจ				
13	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนให้ผ่าน พ้นไปได้ด้วยดี				
5. การส่งต่อ					
1	ครูมีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อ โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมี เป้าหมายร่วมกัน				
2	ครูมีการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ประสบ ความสำเร็จในระดับที่สูงขึ้นตามศักยภาพ				
3	ผู้บริหารให้การสนับสนุนครู ในการส่งเสริมนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษ				

ที่	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
4	มีผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษา ที่เป็นผู้รับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล เป็นต้น				
5	ผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษา ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย				
6	มีผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษา ที่เป็นผู้รับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน				
7	ผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษา ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย				
8	ครูมีการรายงานข้อมูลของนักเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ				
9	ครูและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวางแผน ปฏิบัติงาน และประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน				
10	ครูมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ				
11	ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันทำงานเป็นทีม โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ				
12	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งต่อนักเรียน				
13	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี				

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

รหัสแบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
  2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้
    - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
    - ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
    - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
  3. ขอความอนุเคราะห์ตอบคำถามทุกตอนและทุกประเด็นให้สมบูรณ์ และตรงตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 และจะไม่กระทบต่อท่านให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น
  4. เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะติดต่อประสานงานกับผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวมธุรส ผุดผ่อง

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 084-4050501

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. ตำแหน่ง ข้าราชการครู

วิทยฐานะ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ
 เชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญพิเศษ
 ไม่มีวิทยฐานะ

3. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี วุฒิการศึกษา.....
ปริญญาโท วุฒิการศึกษา.....
ปริญญาเอก วุฒิการศึกษา

4. ประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี
 16 - 20 ปี 21 - 25 ปี มากกว่า 25 ปี

5. ขนาดของโรงเรียน (ตามเกณฑ์ สพฐ.)

- โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 - 499 คน)
 โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 - 1,499 คน)
 โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500 - 2,499 คน)
 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป)

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

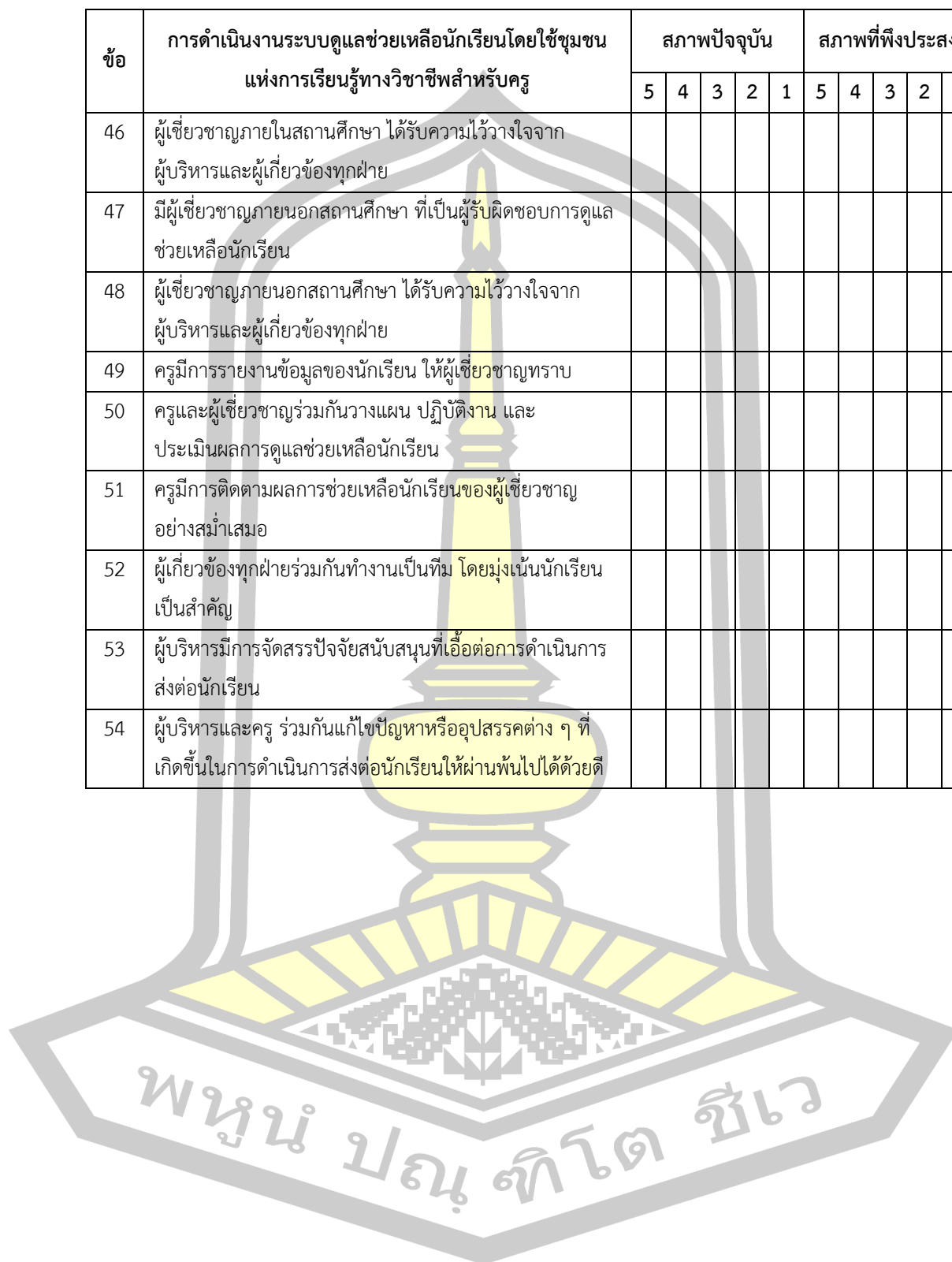
ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6	ครูมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียน โดยยึดหลักคุณธรรม เอื้ออาทร สื่อสารในทางบวกเชิงสร้างสรรค์										
7	ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนครอบคลุมทั้งด้าน สุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัวและด้านสังคม										
8	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สารสนเทศ										
9	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคลให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี										
2. การคัดกรองนักเรียน											
10	ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากประวัติของนักเรียน เพื่อการคัดกรอง										
11	ครูมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดนักเรียน เพื่อการคัดกรอง										
12	ผู้เกี่ยวข้องในการคัดกรองนักเรียน ร่วมกันทำงานอย่าง สร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน										
13	ครูมีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา										
14	ครูมีการคัดกรองนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ความสำคัญ นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน										
15	ครูมีการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนในแบบคัดกรอง นักเรียนรายบุคคล										
16	ครูมีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้บริหารทราบ										
17	ผู้บริหารยอมรับและเคารพในผลการคัดกรองนักเรียนของครู										
18	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการ คัดกรองนักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สารสนเทศ										
19	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ ด้วยดี										

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33	ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ค่านักเรียน ทุกคนเท่าเทียมกัน										
34	ครูมีการจัดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยจัดกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้ค่านักเรียน ทุกคนเท่าเทียมกัน										
35	ครูมีการบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาของนักเรียน										
36	ครูมีการหาแนวทาง และวิธีการช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้เกี่ยวข้อง ทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน										
37	ครูมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกคน ผ่านการสื่อสารเชิงบวก เคารพซึ่งกันและกัน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ										
38	ผู้บริหารไว้วางใจการปฏิบัติงานของครู ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน										
39	ผู้บริหารยอมรับและเคารพการตัดสินใจของครู ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน										
40	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ ขวัญกำลังใจ										
41	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี										
5. การส่งต่อ											
42	ครูมีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อ โดยผู้เกี่ยวข้องทุกคนร่วมกันทำงานอย่างสร้างสรรค์และมีเป้าหมายร่วมกัน										
43	ครูมีการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้ประสบผลสำเร็จในระดับที่สูงขึ้นตามศักยภาพ										
44	ผู้บริหารให้การสนับสนุนครู ในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ										
45	มีผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษา ที่เป็นผู้รับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล เป็นต้น										

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์						
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
46	ผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษา ได้รับความไว้วางใจจาก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย												
47	มีผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษา ที่เป็นผู้รับผิดชอบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน												
48	ผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษา ได้รับความไว้วางใจจาก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย												
49	ครูมีการรายงานข้อมูลของนักเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญทราบ												
50	ครูและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวางแผน ปฏิบัติงาน และ ประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน												
51	ครูมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญ อย่างสม่ำเสมอ												
52	ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันทำงานเป็นทีม โดยมุ่งเน้นนักเรียน เป็นสำคัญ												
53	ผู้บริหารมีการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการ ส่งต่อนักเรียน												
54	ผู้บริหารและครู ร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อนักเรียนให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี												

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

.....

.....

.....

2. การคัดกรองนักเรียน

.....

.....

.....

3. การส่งเสริมนักเรียน

.....

.....

.....

4. การป้องกันและแก้ปัญหา

.....

.....

.....

5. การส่งต่อ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practice) สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางสาวมธุรส ผุดผ่อง

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาหลักการแนวคิดในการพัฒนาทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
สาขาวิชา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. สถานที่ทำงาน.....

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวมธุรส ผุดผ่อง

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เริ่มสัมภาษณ์ เวลา.....น.

สถานที่.....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32

เกริ่นนำ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียน / ครู มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ท่านมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการ หลักการ แนวคิด
อย่างไร จึงสามารถนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้ ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการคัดกรองนักเรียน ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

คำถาม แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการส่งต่อนักเรียน ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

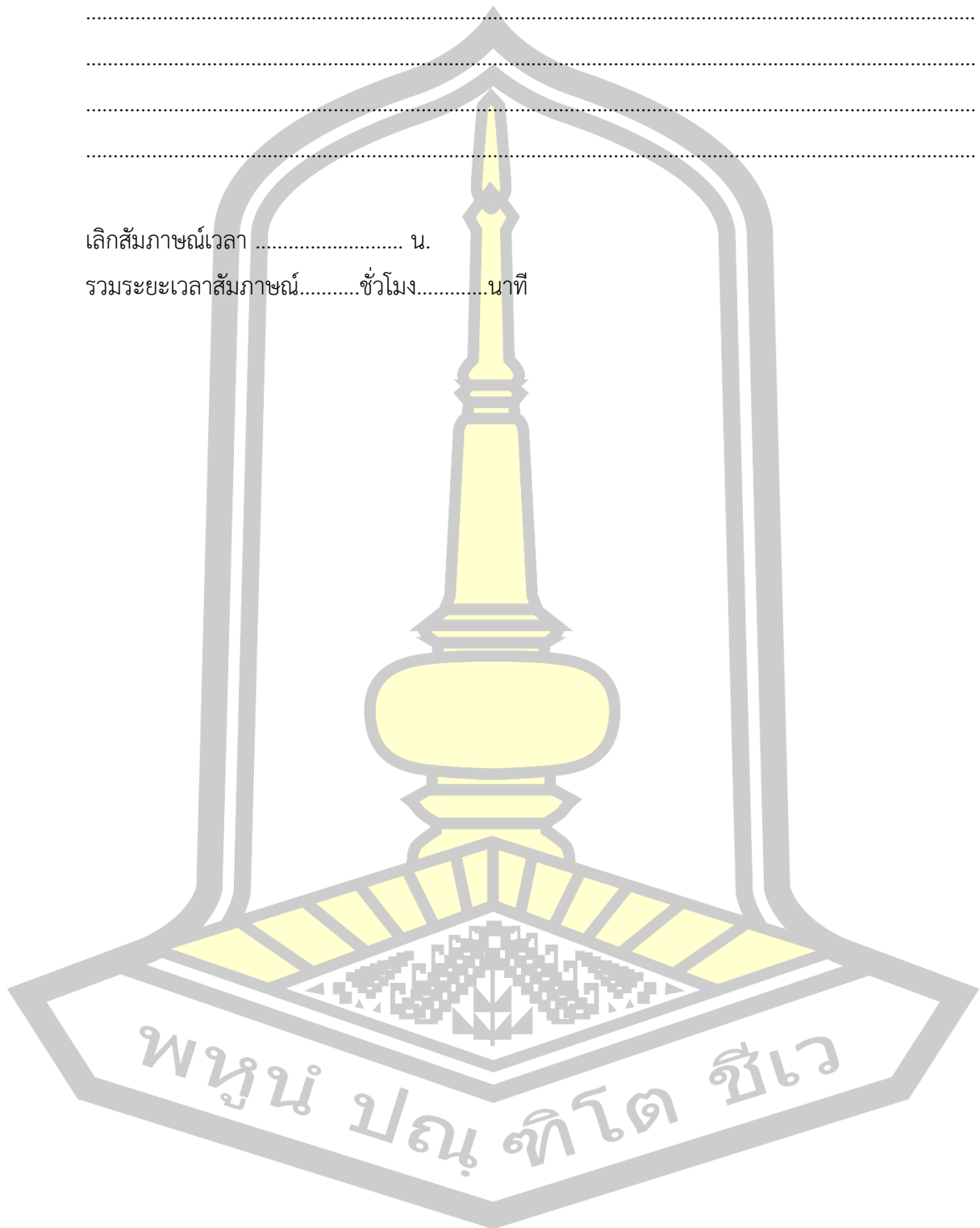
.....

.....

.....

เลิกสัมภาษณ์เวลา ..... น.

รวมระยะเวลาสัมภาษณ์.....ชั่วโมง.....นาที

แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

คำชี้แจง

1. แบบประเมินแนวทางฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 หลังจากที่ท่านได้ศึกษาแนวทางซึ่งผู้วิจัยได้แนบมาพร้อมแบบประเมินนี้

2. แบบประเมินมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวมธุรส ผุดผ่อง

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทรศัพท์ 084-4050501

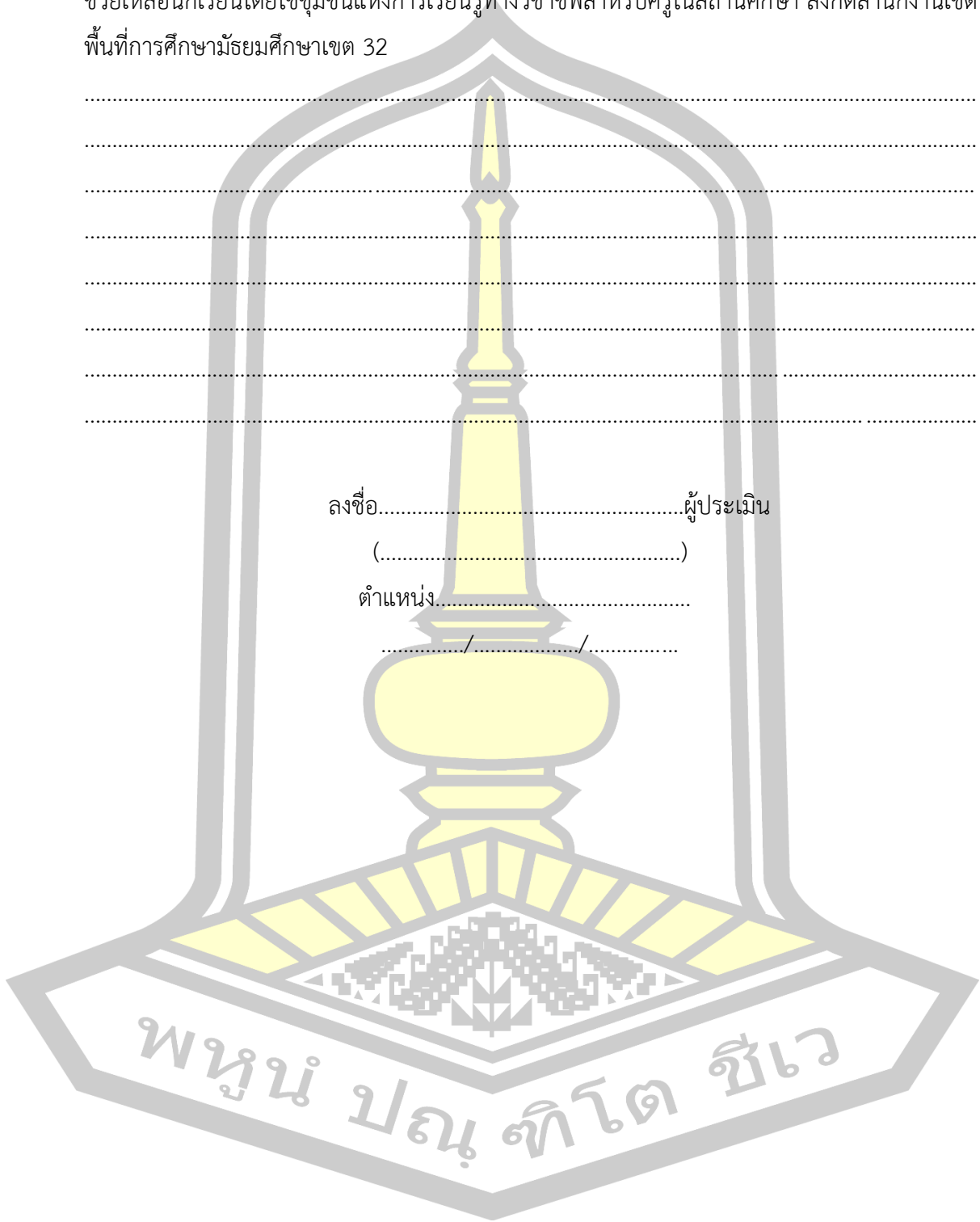

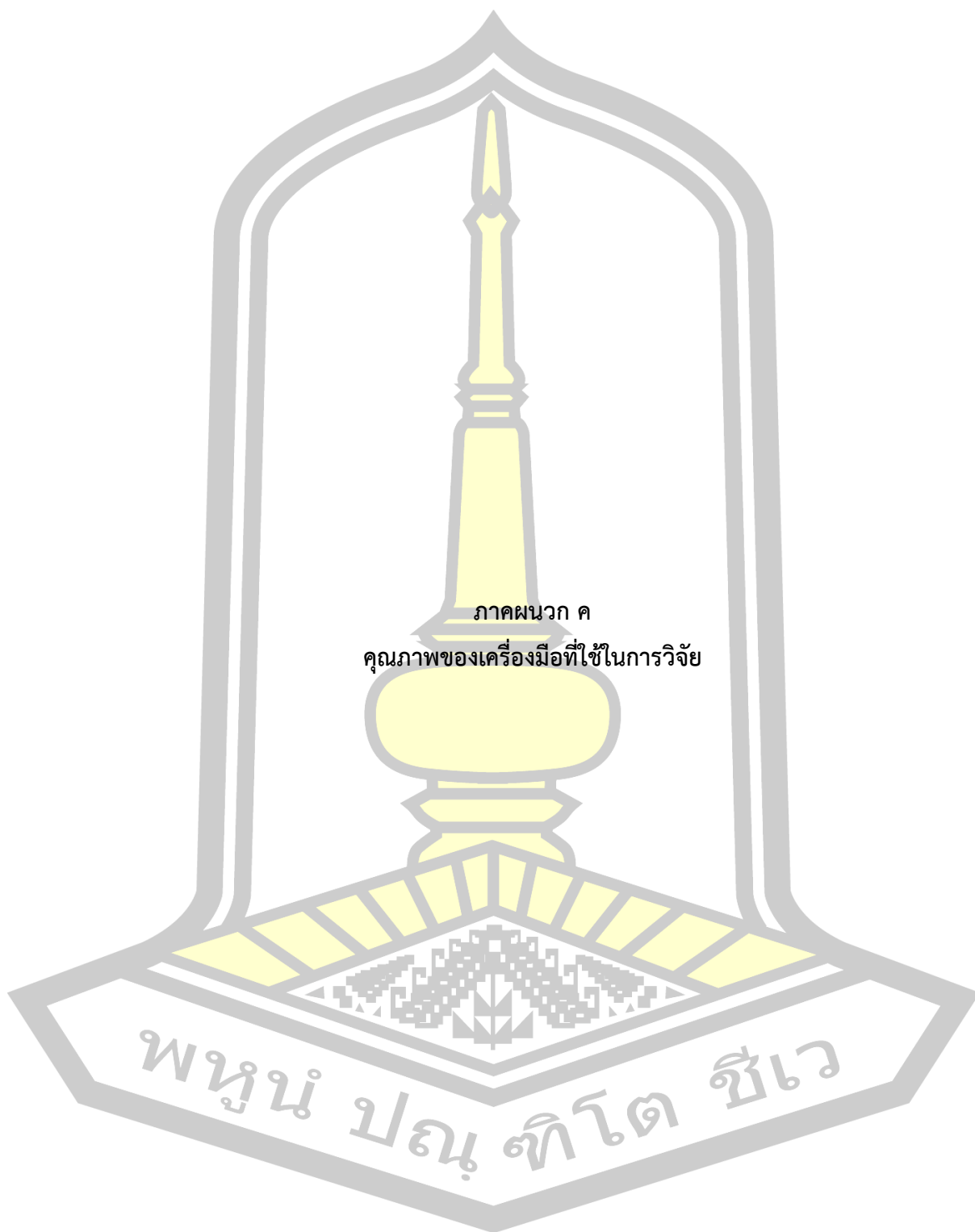

ข้อ	แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
7	ผู้บริหารและครูเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลและ ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและ แก้ปัญหาให้นักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา											
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องใน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน											
9	ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการป้องกัน และแก้ปัญหาให้นักเรียน											
ข้อเสนอแนะ												
.....												
.....												
5. ด้านการส่งต่อ มีจำนวน 8 แนวทาง ดังนี้												
1	ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ประชุม วางแผน และหา แนวทางดำเนินการส่งต่อนักเรียน โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ											
2	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูที่มีความสามารถเฉพาะด้าน ได้เป็น ผู้เชี่ยวชาญภายในสถานศึกษา											
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้เชี่ยวชาญภายในได้รับการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ											
4	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายในชุมชน เพื่อประสานงานส่งต่อ นักเรียนที่มีปัญหาให้ได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก											
5	ผู้บริหาร ครูและผู้เชี่ยวชาญเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือ เกื้อกูลและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน											
6	ผู้บริหารและครูไว้วางใจในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้เชี่ยวชาญ											
7	ผู้บริหารและครูติดตามนักเรียนที่ผ่านการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วอย่างใกล้ชิด และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง											
8	ผู้บริหารจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการส่งต่อ นักเรียน											
ข้อเสนอแนะ												
.....												
.....												

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางแนวทางการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
ตำแหน่ง.....
...../...../.....

ภาคผนวก ค
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุ ประทีป ชัยเว

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

แบบสอบถามเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชน
 แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 32

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
18	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
21	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
22	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
24	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
31	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
36	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
37	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
43	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
45	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
46	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
47	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
48	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
49	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
50	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
51	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
52	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
53	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

Item-Total Statistics

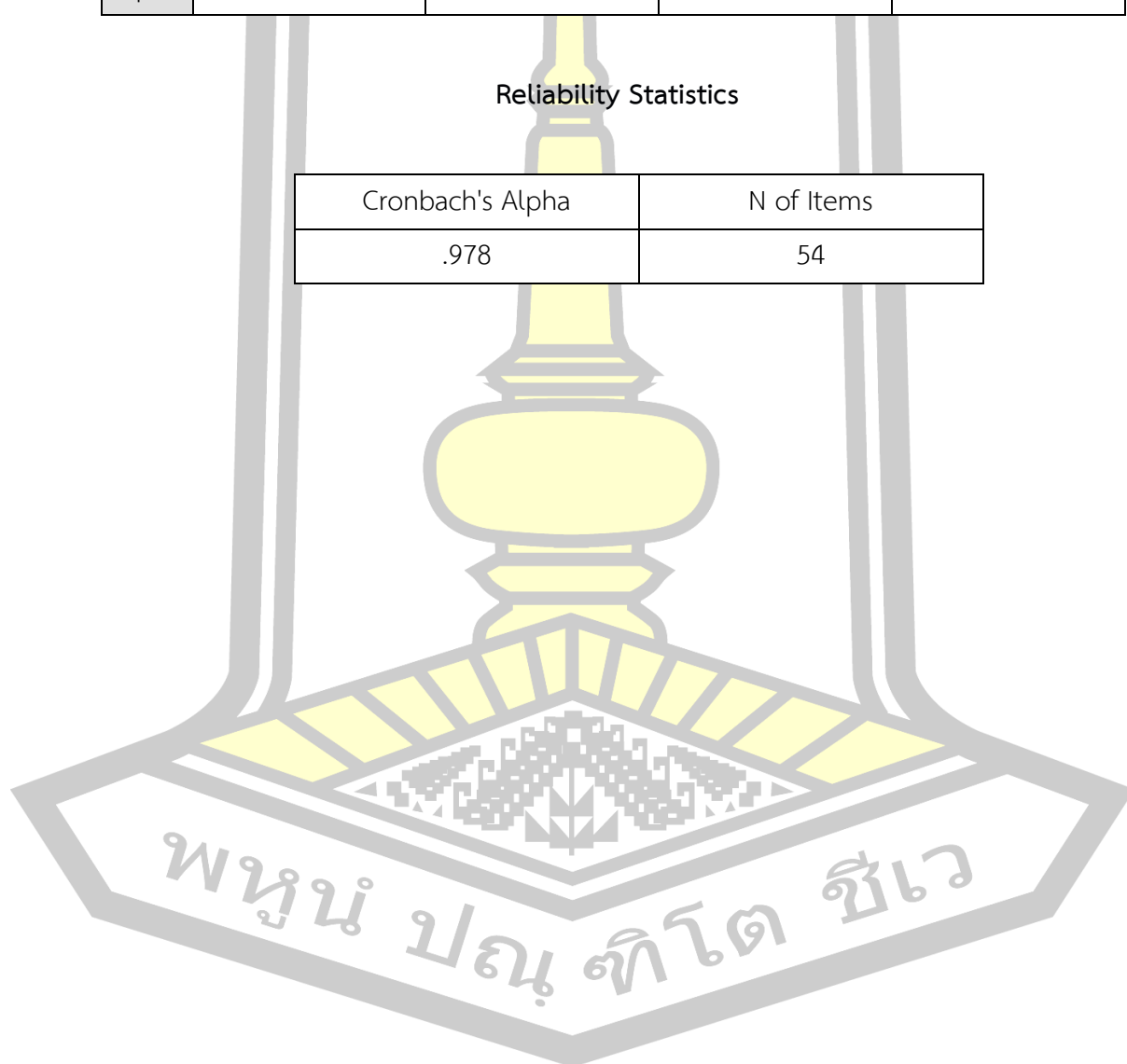
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
q1	212.6000	662.042	.727	.977
q2	212.5500	666.892	.631	.978
q3	212.8000	662.484	.747	.977
q4	212.5000	670.053	.515	.978
q5	212.8000	668.484	.655	.978
q6	212.9500	667.945	.503	.978
q7	212.3000	661.800	.813	.977
q8	212.7500	657.987	.745	.977
q9	212.5000	653.000	.827	.977
q10	212.5500	658.576	.785	.977
q11	212.4000	659.726	.746	.977
q12	212.3000	677.274	.500	.978
q13	212.4500	665.629	.612	.978
q14	212.5000	670.684	.561	.978
q15	212.5000	653.000	.827	.977
q16	212.6500	667.924	.686	.978
q17	212.5500	674.050	.488	.978
q18	212.6000	664.147	.752	.977
q19	212.4000	669.832	.612	.978
q20	212.3500	680.450	.313	.978
q21	212.2000	680.800	.331	.978
q22	212.4000	668.989	.639	.978

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
q23	212.5500	667.524	.613	.978
q24	212.4500	656.366	.785	.977
q25	212.4500	670.155	.632	.978
q26	212.5000	659.737	.799	.977
q27	212.5500	668.682	.661	.978
q28	212.5500	659.629	.757	.977
q29	212.4000	668.042	.670	.978
q30	212.4000	670.884	.579	.978
q31	212.4500	668.892	.675	.978
q32	212.5500	665.839	.661	.978
q33	212.5000	653.421	.886	.977
q34	212.5000	656.368	.811	.977
q35	212.7000	665.168	.731	.977
q36	212.6000	657.832	.708	.978
q37	212.4500	663.103	.679	.978
q38	212.5500	657.208	.752	.977
q39	212.4000	667.621	.497	.978
q40	212.7500	661.461	.660	.978
q41	212.8000	664.800	.615	.978
q42	212.5500	660.787	.727	.977
q43	212.8500	663.503	.697	.978
q44	212.7500	651.882	.830	.977
q45	212.8500	656.029	.821	.977
q46	212.8000	661.326	.780	.977
q47	212.7000	662.432	.724	.977
q48	212.6000	672.779	.491	.978

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
q49	212.6000	671.411	.532	.978
q50	213.0500	671.629	.495	.978
q51	213.4000	670.674	.586	.978
q52	212.5500	655.734	.788	.977
q53	212.8000	658.274	.719	.977
q54	212.6000	672.463	.404	.978

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.978	54

Item-Total Statistics

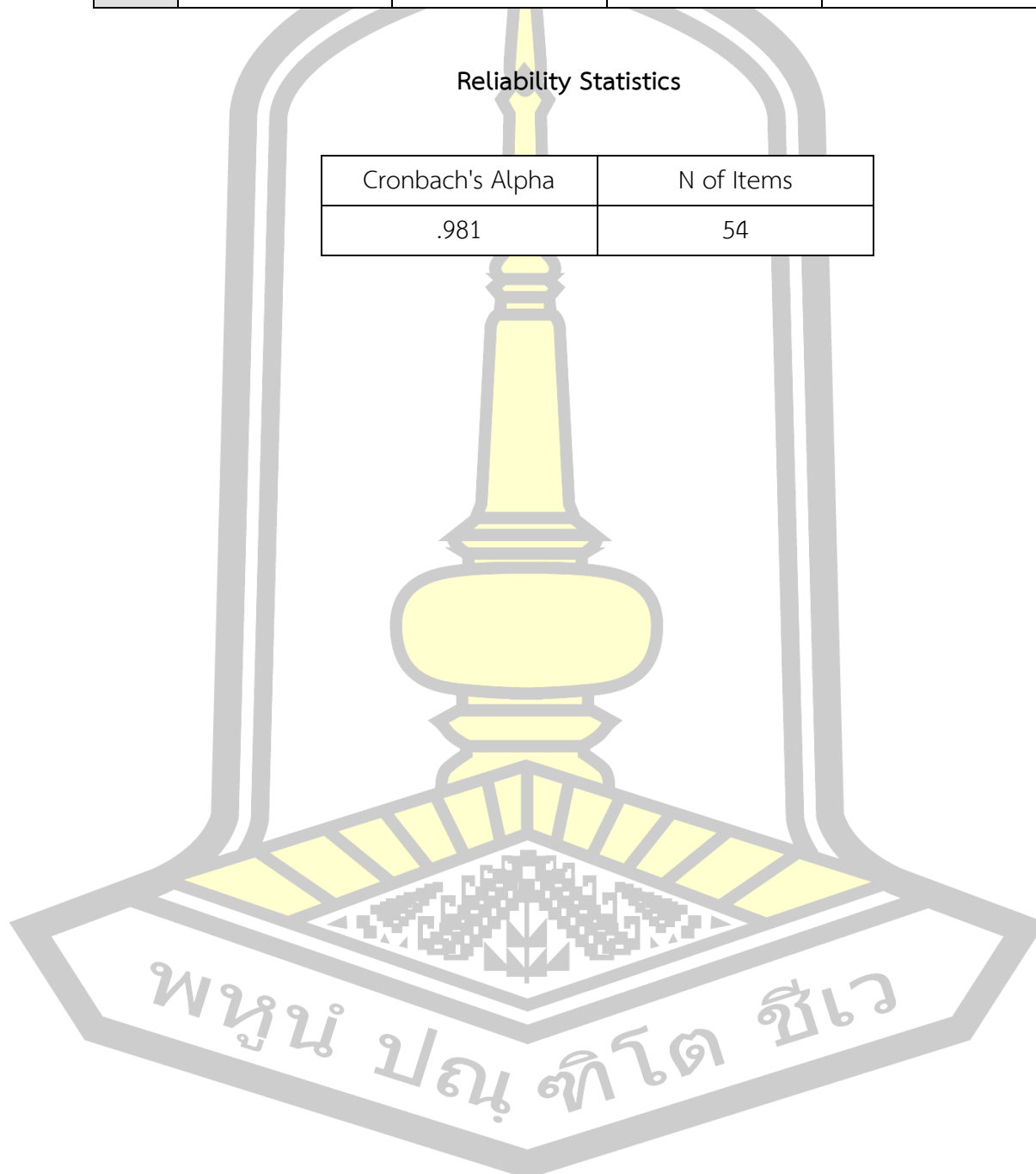
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
q1	257.2000	184.484	.725	.980
q2	257.2000	185.747	.610	.981
q3	257.2000	183.958	.773	.980
q4	257.2000	185.221	.658	.980
q5	257.2500	183.145	.781	.980
q6	257.2500	184.408	.674	.980
q7	257.1500	185.082	.755	.980
q8	257.1000	186.937	.678	.980
q9	257.2000	184.274	.744	.980
q10	257.1500	185.082	.755	.980
q11	257.1000	185.884	.805	.980
q12	257.2000	181.853	.752	.980
q13	257.1000	185.884	.805	.980
q14	257.2500	180.303	.821	.980
q15	257.0500	187.734	.808	.980
q16	257.1500	186.766	.583	.981
q17	257.1500	185.082	.755	.980
q18	257.1000	185.884	.805	.980
q19	257.1000	187.884	.564	.981
q20	257.1500	187.292	.530	.981
q21	257.2000	186.484	.543	.981
q22	257.1500	186.766	.583	.981
q23	257.1000	187.147	.652	.980
q24	257.1000	186.937	.678	.980
q25	257.2000	185.747	.610	.981

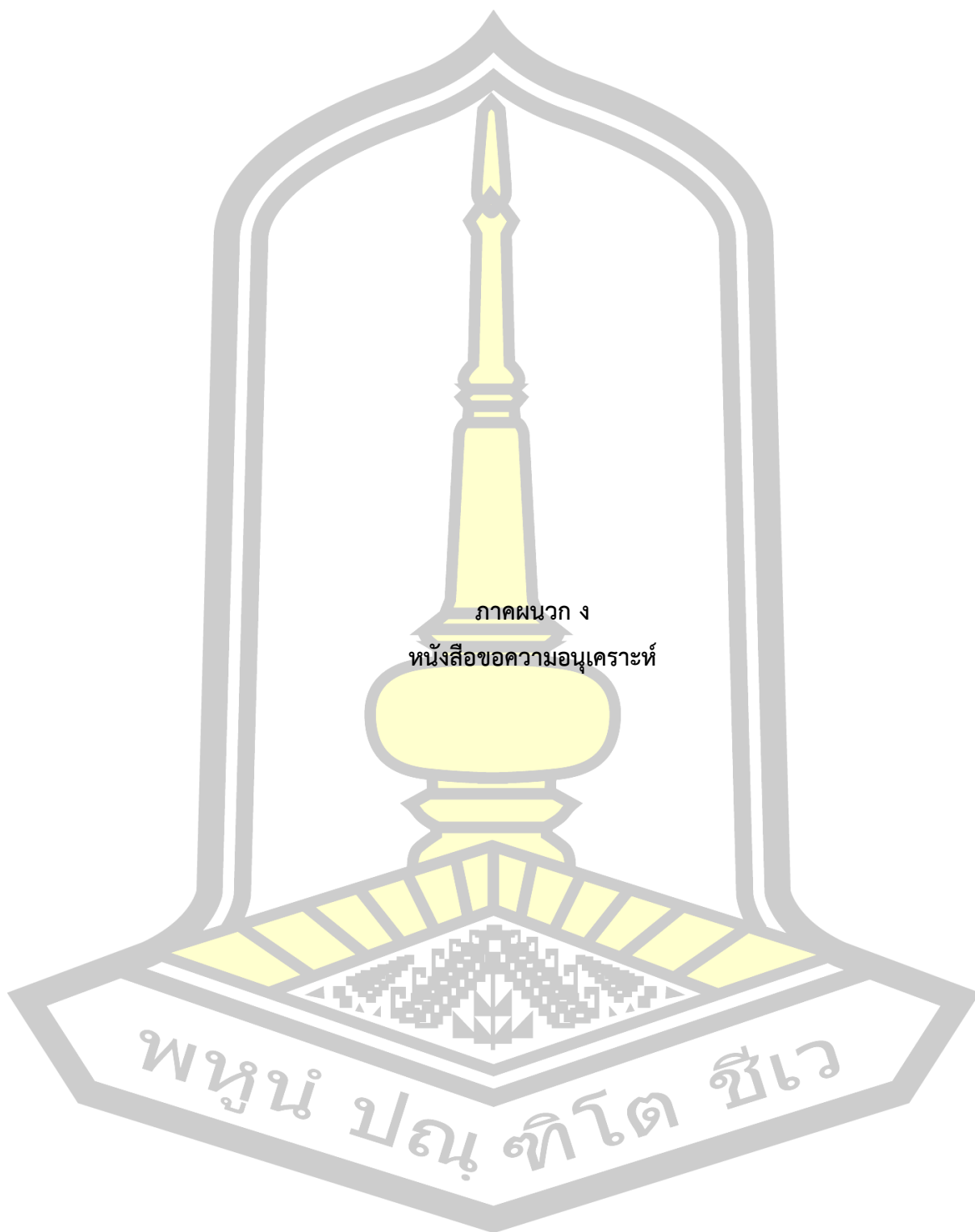
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
q26	257.1000	186.621	.716	.980
q27	257.0500	187.734	.808	.980
q28	257.1500	186.029	.658	.980
q29	257.1500	185.292	.733	.980
q30	257.1500	187.608	.498	.981
q31	257.1500	186.345	.626	.980
q32	257.2500	185.145	.612	.981
q33	257.1000	186.937	.678	.980
q34	257.0500	187.734	.808	.980
q35	257.1000	186.621	.716	.980
q36	257.0500	187.734	.808	.980
q37	257.2000	185.747	.610	.981
q38	257.2000	185.011	.677	.980
q39	257.1500	185.082	.755	.980
q40	257.1000	185.884	.805	.980
q41	257.1500	187.818	.476	.981
q42	257.0500	187.734	.808	.980
q43	257.1000	186.621	.716	.980
q44	257.1000	185.884	.805	.980
q45	257.1500	185.082	.755	.980
q46	257.1500	184.766	.787	.980
q47	257.2000	183.958	.773	.980
q48	257.2000	185.221	.658	.980
q49	257.2000	184.484	.725	.980
q50	257.2000	183.958	.773	.980
q51	257.1500	184.766	.787	.980
q52	257.1500	185.818	.679	.980

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
q53	257.1000	186.621	.716	.980
q54	257.1500	185.292	.733	.980

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.981	54

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ตัวอย่าง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 0605.5(2)/ว028

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

3 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายสรวิศน์ นพพงศ์ศิริเดช

ด้วย นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจณี เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0844050501

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว028 วันที่ 3 มกราคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช วรอำศวปติ ศรีสะอาด

ด้วย นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

๙
๒๕๖๓ ปณฺุ ๓๑ ๓๑

ตัวอย่าง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

ที่ อว 0605.5(2)/282

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

27 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ด้วย นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวมธุรส ผุดผ่อง ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0844050501

ตัวอย่าง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว 0605.5(2)/ว925

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

6 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

ด้วย นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวมธุรส ผุดผ่อง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0844050501

ที่ ศธ ๐๔๒๖๒/๑๑๖

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒
ถนนนิวกา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

ด้วย นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวมีความประสงค์ขอทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลกับ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภชัย ภาสกาพนธ์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

กลุ่มอำนาจการ
งานการประสานงาน
โทร. ๐ ๔๔๖๑ ๒๔๐๘
โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๖๔๔

“ไม่มีเด็กคนใด ถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง (No Child Left Behind)”

ที่ ศธ ๐๔๒๖๒/๑๑๑๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒
ถนนนิเวศ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง อนุญาตให้ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อ้างถึง ๑. หนังสือคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ อว ๐๖๐๕.๕(๒)/๒๘๒

ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

๒. หนังสือคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ อว ๐๖๐๕.๕(๒)/ว๑๒๕

ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทำการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒ พิจารณาแล้วอนุญาตให้บุคลากรดังกล่าว ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภชัย ภาสกันนธ์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๒

กลุ่มอำนวยการ

งานการประสานงาน

โทร. ๐ ๔๕๖๑ ๒๔๐๘

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๖๔๔

“ไม่มีเด็กคนใด ถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง (No Child Left Behind)”

ตัวอย่าง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ อว 0605.5(2)/ว1324

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 เมษายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง

เรียน นายไพฑูริย์ มั่นยืน

ด้วย นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุจันท์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0844050501

ที่ อว 0605.5(2)/ว1324

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 เมษายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง

เรียน นายสรรพรสิริ เขาว์ชัยพัฒน์

ด้วย นางสาวมธุรส ผุดผ่อง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0844050501

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างภาพประกอบการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และการ
ประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุ ประทีป ชีวะ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวมธุรส ผุดผ่อง
วันเกิด	วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 15 ถนนวาริราชเดช ตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35170
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกระสังพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เลขที่ 418 หมู่ที่ 9 ถนนเทศบาล 14 ตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31160
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนยโสธรพิทยาคม จังหวัดยโสธร พ.ศ. 2556 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว